Sud

Revistă editată de
„Asociația pentru Cultură și
Tradiție Istorică Bolintineanu"

9-10

NR. 9-10 (246-247) • ANUL XXVI • Septembrie-Octombrie 2021
apare din anul 1996

Publicată cu sprijinul Primăriei și
Consiliului Local Bolintin Vale
www.revistasud.ro

circumscrieri

Revista „Sud” la 25 de ani. Un peisaj al întâlnirilor

Alexandru Cazacu

O localitate aflată în zona periurbană a unei metropole are cu siguranță de câștigat, în plan economic mai ales, când este racordată la marea aglomerație urbană printr-o autostradă și beneficiază de absolut toate mijloacele de comunicare ale secolului douăzeci și unu. În plan cultural-identitar însă, o astfel de vecinătate poate prezenta riscul asimilării rapide de către proximitatea strivitoare și integrarea într-un *melting pot* baroc, unde specificitatea are șanse reduse de vizibilitate.

Orașul aflat „*între ape*”, între Argeș și Sabar, **Bolintin Vale**, a reușit să evite acest pericol.

Spiritul locului, determinat în principal de două personalități care se constituie stâlpi de bază și de vază ai locului: poetul **Dimitrie Bolintineanu** (născut și înmormântat în localitate) și boierul, mare edil și om politic **Constantin Șt. Bolintineanu** (pe nedrept puțin cunoscut, dar cu un rol cheie în dezvoltarea și modernizarea arealului bolintinean și nu numai), a găsit continuitate în ultimele decenii datorită unor inițiative individuale ce le-au precedat pe cele instituționale.

Carl Ortwin Sauer, părintele geografiei culturale și adepții săi, Paul Wagner și Marvin Mikesell, au vorbit despre conflictele culturale și impactul activităților asupra mediului, definind compoziția numită „*peisaj cultural*”. În fapt, un decupaj al modului de viață aferent unei microsocietăți și care se subsumează determinismelor geografice locale, intrând într-o relație „de schimb” cu acestea. Un astfel de peisaj produce conceptul despre sine, despre celălalt și despre poziționarea în lume indiferent de gradul de globalizare al acesteia, realizându-se astfel reconcilierea dintre natură și cultură, cunoscut fiind faptul că civilizația nu este posibilă fără existența trăsăturilor culturale, așa cum sublinia indirect în lucrarea intitulată *Terra și Ethnos* geograful Simion Mehedinți.

Un asemenea peisaj a dorit să reliefeze **Constantin Carbarău**, scriitor și jurnalist, persoană care a lucrat în Ministerul Culturii, provenind dintr-o familie de intelectuali locali, care înființează în anul 1996 Fundația „Dimitrie Bolintineanu”, reluând un mai vechi concurs de creație literară (unde se manifestau un număr important de creatori locali și nu numai) și care a beneficiat de participarea a numeroase personalități culturale românești. În același timp, fundația devine și editorul unei noi reviste de cultură ce a primit numele **„Sud”**. Publicația își propunea să aducă în discuție valorile culturale din sudul țării în general și din localitate în particular. Din anul 2012, odată cu retragerea lui Constantin Carbarău, datorită unor împrejurări favorabile, unele survenite *par hasard*, fundația și revista au fost preluate de un grup de intelectuali de diverse profesii (jurnaliști, profesori, ingineri, economiști, cadre sanitare, regizori, ofițeri...) din localitate, conduși de un tânăr istoric, **Vasile Grigore**, sosit din diaspora în orașul natal ca într-o Ithaca căreia îi dedică o mare parte din energie cu o frenezie molipsitoare. Într-o perioadă scurtă de timp reușește, împreună cu principalii săi colaboratori, să realizeze monografii și studii istorico-culturale (validate de cele mai înalte foruri în domeniu) dedicate spatiului natal.

Noul grup înființează Asociația pentru Cultură și Tradiție Istorică Bolintineanu (ACTIB) preluând multe din obiectivele și membrii vechii fundații și de asemenea trece sub egida noii organizații editarea revistei „Sud”. Se imprimă atât asociației, cât și periodicului lunar, căruia i s-a adăugat recent și o editură cu același nume cu un program editorial centrat pe două domenii fundamentale: istorie (prevalent locală, dar nu numai) și literatură (beletristică, critică, eseu, memorialistică). Sub umbrela ACTIB se organizează periodic evenimente care încearcă și de cele mai multe ori reușesc să supună atenției publicului larg patrimoniul material și imaterial al zonei. Toate aceste cartografieri ale peisajului cultural bolintinean sunt reflectate în revista ce-și propune o abordare incluzivă, rămânând receptivă la orice colaborare pe teme specifice, existând și doridu-se găzduiri ale autorilor din țară și diaspora. De menționat că autoritățile locale sprijină parte din activități.

Revista „Sud” aduce pe piața publicațiilor culturale de azi acea fizionomie istorică, cu trăsăturile ei vernaculare, dublată de literatură contemporană și informație culturală generală, preponderent din zona sudică.

Acum, după 25 de ani, la ceas aniversar, provocarea constă, pe lângă continuitatea apariției, în menținerea, respectiv cooptarea, autorilor și materialelor de calitate, într-o prezență mai relevantă în lumea revistelor autohtone și poate o grafică recalibrată. Deja s-au făcut în ultimii ani demersuri importante prin prezența online și în zona rețelelor de socializare.

Putem afirma, fără teama de a greși, că întreg Grupul de la „Sud” poate contrazice cu argumente puternice opinii care creditează zonele nordice ca fiind dezvoltate, iar cele sudice în dezvoltare din toate punctele de vedere. Economic poate. Cultural însă nu, iar descentralizarea în acest domeniu este dovedită și în acest caz. Păstrarea tradițiilor și valorificarea lor nu înseamnă blocarea progresului, ci o integrare organică în acesta printr-o corectă predanie. Periodicul, care nu poate fi separat de activitățile asociației, reușește să constituie un peisaj cultural al întâlnirilor, demonstrând că nu coordonatele spațiale au întotdeauna drept de veto asupra calității umane ce influențează în cele din urmă orice demers.

Căci *Tutto il mondo è paese*, iar dacă geografia se poate „răzbuna” (pentru a folosi un termen al lui Robert D. Kaplan), cultura nu poate decât să constituie elementul lucid și echilibrat, bazat pe specificitatea integrată în universal, care a permis istoriei locurilor și oamenilor să nu se termine. Iar revista „Sud” își poate revendica acum și încă și mai mult în viitor versurile scrise de însuși Dimitrie Bolintineanu: „*Și ce îmi pasă mie de visul ce ne-mbată,/ De imortalitatea ce-atât ne-a legănat ?/ Voi face bine-n viață să merit o răsplată ?/ În sufletul meu arde un foc mult mai curat !*” (*Fericirea*).

pretexte

SUD – primii 25 de ani – îndemn la continuitate

Gabriel Dragnea

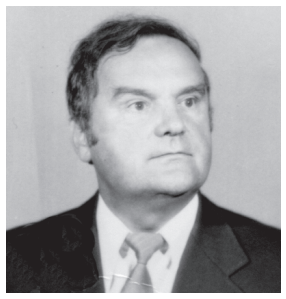
Privind, chiar și de departe trăsăturile societății noastre se poate observa, fără a acuza pe cineva sau ceva de obstrucționarea dreptei judecăți, că trăim tot mai intens fenomenul regrupărilor sociale. Oricine cu cine trebuie, orice cu ce este necesar interesului propriu, de aici și ampla acțiune a sindicalizărilor, apariție a grupurilor cu scopuri și interese diverse. În general apartenența la un grup este direct proporțională cu ideile, scopurile, gândurile sau interesele comune. Motivele principale ale necesității de a fi parte a unui grup sunt susținerea ideilor, sentimentul de siguranță între membrii grupului și dorința de a evolua în mijlocul lui sau împreună cu acesta. Este mai eficient să te dezvolți în sânul unei familii decât de unul singur, bătând la porți închise. Mai ales atunci când știi că ai ceva de spus și când simți că ceea ce poți oferi, chiar contează în ecuația complexă de azi a gestionării informației.

În urmă cu 25 de ani, un om discret, atât în viața cotidiană cât și la locul de muncă din cadrul Ministerului Culturii a înțeles fără echivoc că Bolintinul din Vale, locul său natal, poate ieși în evidență prin proiecte literare și poate crea o platformă culturală de unde cei buni să devină o portavoce a acestor locuri. Așa a apărut în 1996 *revista Sud* și *Fundația Culturală Dimitrie Bolintineanu*, dar și *Festivalul internațional de poezie Dimitrie Bolintineanu*, ca o necesitate a promovării zonei, a dezvoltării culturale a locului, dar și din obligație față de cel care odihnește în curtea bisericii din localitate, poate cel mai important reper cultural al județului Giurgiu, în genere, al sudului: poetul Dimitrie Bolintineanu. Vreme de peste un deceniu, și numai în apropierea sărbătoririi zilei de Sf. Dumitru, manifestările culturale au beneficiat de participarea a numeroși scriitori, critici literari, publiciști, precum Fănuș Neagu, Radu Cârneci, Nicolae Dragoș, Mihai Ungheanu, Florin Costinescu, Florentin Popescu, Marin Codreanu, Victoria Milescu, Aureliu Goci, Neagu Udroiu, George Apostoiu, Eugen Rotaru, compozitorul Romeo Vanica, Dragoș Morărescu ș.a. După dispariția fondatorului s-a așternut liniștea, doar pentru o vreme, deoarece, volens nolens destinul aranjează lucrurile după norme și reguli proprii, care ne obligă să ne adaptăm existența din mers. Conformându-se, în primă fază, cuminte și analitic în fața manifestărilor sufletești din jurul său, Vasile Grigore din postura de martor al evenimentelor culturale devenite deja tradiție simte tot mai vie conștiința culturală și alege în mod asumat să preia organizarea revistei și a asociației. Astfel că, din acel moment, mediul cultural cerea o evoluție, deja totul se încadra într-o nouă dinamică, o restructurare a activităților și a imaginii revistei simbol al Bolintinului, al sudului. Așa s-au realizat evenimente precum *Toamna Culturala Bolintineană*, concursul de creație *„Și eu vreau să devin scriitor”* adresat elevilor din școala primară și gimnazială, participări la târgurile internaționale de carte *Gaudeamus* și *Bookfest*, dar și editarea de carte prin tânăra editură Sud. Încă de la înființarea ei în 2019, aceasta a reușit să publice lucrările unor autori cunoscuți ai literaturii române precum Victoria Milescu, Nicolae Dan Fruntelată, Nicolae Scurtu, Luminița Cornea, Florentin Popescu și Titus Vîjeu.

Etapa cea mai intensă a activităților *Asociației pentru Cultură și Tradiție Istorică Bolintineanu* va începe odată cu inaugurarea *Centrului Multicultural Școala Veche*, instituție complexă dedicată artelor în general, o instituție care va putea oferi consumatorului de cultură produse culturale autentice, dar și capacitatea de reflecție asupra lui însuși, produsul cultural fiind cel care *poate face din oameni ființe specific umane, raționale, critice și etic angajate*. Mai mult decât atât, conform *Declarației de la Mexico*, adoptată cu ocazia Conferinței Mondiale asupra Politicilor Culturale, organizată de UNESCO, în august 1982, *„cultura în sine este cea care ne ajută să discernem valorile și să efectuăm alegeri. Prin ea, omul se exprimă, ia cunoștință de el însuși, se recunoaște ca un proiect neîncheiat, pune în chestiune propriile sale realizări, caută neîncetat noi semnificații și creează opere care transcend”*. Și, pentru că o parte a comunității (membri ACTIB și colectivul de redacție al revistei *Sud*) înțelege perfect acest mecanism al trezirii conștiinței culturale în spațiul giurgiuvean, odată cu apariția acestui centru multicultural, produsele culturale oferite vor fi mult mai variate, mai complexe și interactive, principalul beneficiar urmând a fi, ca și astăzi, calofilul, bibliofilul, consumatorul aflat în plină dezvoltare prin asimilarea informației, dar și cel asumat, responsabil și conștient de importanța culturii și a rolului ei în societate.

După 25 de ani de activitate literar-culturală, revista *Sud* este obligată să pledeze pentru continuitate. Așa cum spunea Protos. Hrisostom Ciuciu în 2017 cu ocazia colocviului despre „Continuitate în cultura română și europeană”, *„responsabilitatea decurge întotdeauna din împlinirea nădejdilor”*. Iar revista *Sud*, prin membrii ei și ai asociației ACTIB știu că mai au destule de împlinit.

Omagiu unei publicații, Omagiu unor Oameni

Constantin Bărbuță

Un freamăt discret și plăcut, înlocuindu-l parcă pe cel obișnuit al toamnei care își amână intrarea în drepturi, se resimte de ceva vreme la Bolintinul din Vale; comunitatea locală urmează să aniverseze împlinirea a 25 de ani de la apariția primului număr al revistei de cultură „Sud”, eveniment emoționant și plin de semnificații, care anul acesta, fericită coincidență, se asociază cu inaugurarea Centrului Cultural denumit simbolic „Școala Veche”, devenit realitate prin recuperarea în extremis și modernizarea cu fonduri europene a clădirii seculare, emblematică pentru generații de bolintineni, rod al strădaniilor merituoase ale autorităților și unor personalități animate de un patriotism local autentic.

Apărută pe fondul unui început salutar de revigorare civică și spirituală, trecând peste greutăți și vicisitudini generate de vremuri și dinamismul schimbărilor social-politice, revista de cultură „Sud” se va impune în conștiința publică locală ca un factor de mobilizare a energiilor creatoare, recuperarea tradițiilor, a valorilor culturale din întreg arealul giurgiuvean, atingând un prestigiu meritat, unanim recunoscut în rândul cititorilor, deopotrivă pentru conținutul variat și interesant al articolelor, cât și prin continuitatea remarcabilă. Totodată, chiar de la primele apariții, revista „Sud” a devenit o tribună și reper pentru afirmarea tinerilor creatori, poeți, scriitori și critici literari care alături de seniori consacrați au imprimat și asigurat permanent în paginile sale nota calitativă necesară opusă mediocrității.

În primul deceniu de activitate, grație experienței și profesionalismului redactorului șef, „Sud”-ul a atras și coagulat o elită de colaboratori, precum Teodor Vârgolici, exeget al operei lui Bolintineanu, poeții Fănuș Neagu, Liviu Ioan Stoiciu, unii dintre ei, între care Ion Andreiță, Florentin Popescu, Neagu Udroiu, Victoria Milescu, Emil Păunescu ș.a. fiind și azi „la datorie” alături de cei veniți între timp, între care I.P.S. Ioan al Banatului, Luminița Cornea sau generalul Gh. Dragomir, cu rubrici substanțiale, permanente, ștafeta fiind preluată din mers de noua generație de colaboratori, tineri și talentați, precum Alexandru Cazacu, și Gabriel Dragnea.

Subsemnatul a avut șansa de a fi prezent, prin colaborări modeste și constante, începând cu primul număr, încercarea de față fiind dedicată omagierii „fenomenului Sud”. În aceeași perioadă, trecând peste furcile caudine ale unei redacții teribil de exigente, în paginile revistei au debutat poeți bolintineni, azi nume recunoscute în breaslă: Dumitru Dumitrică, Sanda Firiță, Dan Florică, Alexandra Man, Victor Pencu ș.a.

Dintre activitățile în acord cu profilul și rațiunea de a fi ale unei reviste de cultură precum cea pe care o evocăm în rândurile de față, memorabile au rămas concursurile de creație literară dedicate patronului spiritual, poetul născut la Bolintin Vale, Dimitrie Bolintineanu, a căror finalitate a fost de fiecare dată impresionantă, câștigătorii din toată țara fiind invitați la Bolintin, prilej favorabil cunoașterii reciproce. O particularitate aptă să explice această continuitate în apariția neîntreruptă a revistei de cultură „Sud” de-a lungul unui sfert de veac constă în aceea că cei doi redactori șefi, Constantin Carbarău (1996-2011) și Vasile Grigore (2012-prezent), au așezat și susținut ferm și sistematic orientarea revistei spre un program eminamente cultural, fără partizanate sau ingerințe personale, fiind sprijiniți, în proporții variabile, de administrațiile publice locale indiferent de culoarea politică.

Împreună cu Fundația, ulterior Asociația pentru Cultură și Tradiție Istorică Bolintineanu, revista „Sud” a organizat în fiecare an evenimente remarcabile la care au participat de fiecare dată, alături de numeroși localnici, invitați de marcă din întreg arealul sudic, între activitățile desfășurate figurând instalarea unor plăci comemorative, vizita la monumentele istorice din localitate, expuneri despre istoria acestor meleaguri etc.

La aniversarea celor 25 de ani de activitate laborioasă, cititorii „Sud”, actuali sau viitori, tineri sau vârstnici, vor continua să găsească în paginile revistei motive de mândrie și omagiere pentru fondatori, redactori și colaboratori, pentru toți aceia care au sprijinit și înlesnit acest fenomen cultural demarat la cumpănă dintre veacuri, ce va continua, neîndoielnic, să capteze atenția acum și în viitor.

Tuturor, omagiul meu sincer !

Povestea Sudului

Nicolae Dan Fruntelată

Dacă mă întreabă cineva de ce mă consider „sudist”, am foarte multe răspunsuri să-i dau.

În primul rând, sunt „sudist” prin originea mea. Bunica mea cea mai iubită, Constanța Popescu, venea din neamuri vechi armânești din Peninsula Balcanică, din neamul lui Stanciu, al lui Pătru Petrescu și Florea Florescu. Mi-a adus și mie de acolo un sentiment acut al Sudului românesc.

Apoi, sunt „sudist” prin locul nașterii, un sat mehedințean de la marginea Piemontului Bălăciței, sat ce se numește chiar Bălăcița.

Una dintre primele mele cărți de poezie s-a chemat așa: *Sud, până la capăt*. Alta, *Mica Valahie*.

Poate că aceste argumente, împreună cu faptul că mulți prieteni ai mei din lumea literară scriau acolo, m-au atras spre revista „Sud”.

Revistă dintr-un orășel de câmpie, aflat în dunga Bucureștilor și în coasta Vlăsiei, în triunghi de ape argintii, oraș care păstrează cu sfințenie memoria unuia dintre marii scriitori de început ai literaturii române, Dimitrie Bolintineanu.

Revistă zidită de un scriitor-gazetar, Constantin Carbarău, urmaș al profesorului Ion Carbarău, directorul celebrei școli din Bolintin Vale.

I s-au alăturat intelectuali ai locului, personalități care învățaseră în clasele primare aici, scriitori bucureșteni, prieteni ai neliniștitului și scăpărătorului domn Carbarău.

Revista a avut destin și urcare, a atras colaboratori din prima linie a culturii românești.

Iată, acum face istorie, a împlinit un sfert de veac. Nu este deloc puțin într-o lume în general aculturală, având cu totul alte modele decât cele umaniste.

Seria actuală a revistei este condusă cu mână sigură de istoricul-scriitor Vasile Grigore, ce îi are lângă el pe factotum-ul Fane Crudu, alături de profesori, istorici, învățători, scriitori. Mulți oameni tineri vin către „Sud” și acesta este un lucru esențial. De anul acesta intră într-o formă nouă „Centrul multicultural Sud”, sprijinit de edilii localității, pentru că, iată, a devenit un *brand* al locului.

Vă mulțumesc pentru că existați, dragi prieteni de la „Sud” și vă asigur că voi fi cu dumneavoastră până la capăt.

Deci, „Sud, până la capăt !”

La mulți ani și multe împliniri !

Lumea legilor frumoase

Nicolae Dan FRUNTELATĂ

În această vară post-pandemică, declarată „tot pandemică” de mai-marii vremelnici ai vremii noastre, prin interdicții absurde, prin sărăcie, prin frică, în speranța că așa ne vor frânge mai ușor grumazul și voința, în această vară, zic, noi, oamenii scrisului și cititului, atât de nefolositori și de ignoranți cu privire la mersul afacerilor contemporane prin care se dărâmă și se vând la bucată țări, credințe, istorii, ne apărăm încercând să fugim în cetatea cărților.

Pentru cititorii mei din Sudul atât de luminos exprimat de paginile acestei reviste iubite, am ales câteva lecturi pe care le voi comenta în numerele de început de toamnă.

Prima este o carte ciudată în felul ei, scrisă de o doamnă doctor de meserie, dar în primul rând, bolnavă ea însăși de poezie și de istorie, pe nume Mădălina Fărcaș. În spiritul tradiției poeților dintotdeauna, ea și-a ales un cicerone pentru drumul ei. Evident, un poet consacrat deja, autor al unor cărți tulburătoare, Laurian Stănchescu, o, Doamne, l-am cunoscut parcă în altă viață, în urmă cu aproape jumătate de veac, când el era, cum spune Poetul, „tânăr și la trup curat”, în redacția „Luceafărului” de atunci, la adunările cenaclului de poezie „Lumea poetului”, condus de marele scriitor Cezar Ivănescu.

Acum, Laurian Stănchescu o însoțește pe Mădălina Fărcaș într-un experiment deosebit, îi deschide calea spre lumea dacilor cei viteji și frumoși la suflet care sunt moșii noștri adevărați.

Vedeți dumneavoastră, trebuie să admitem că istoria planetei, în loc să fie povestea supremă a facerii și petrecerii noastre prin viață, este un război cumplit, continuu, înecat în minciuni, murdărit de politică, falsificat fără rușine de învingătorii de ocazie.

Noi trăim din plin acest război. Istoria noastră veche, de mii de ani, cu dovezi, cu valori, cu argumente susținute de cărturari uriași ai unor epoci diferite, a fost schimbată de nenumărate ori, apărătorii adevărului fiind categorisiți drept „nebuni”, „fantaști”, în cel mai bun caz, „poeți deliranți”. S-a inventat un termen pe care niște năimiți ai vremurilor noi, niște „boiți” cu minciună, dar care au primit, din păcate, diplome de la o Universitate unde au oficiat mulți dintre sfinții veacului nostru, îl folosesc pentru a-i numi pe adevărații apărători ai cauzei românești: **„dacopați”**.

Dar asta este o altă discuție, pe care o vom relua, poate, altă dată.

Despre cartea *Copila Legilor Belagine*, semnată de Mădălina Fărcaș și Laurian Stănchescu, tipărită de Editura UZP la București, în 2021, vreau să scriu câteva gânduri. Iată că Uniunea Ziariștilor Profesioniști din România, care a și premiat această lucrare, acordă atenția cuvenită unor cărți care mărturisesc despre istoria adevărată a poporului român.

Ce sunt, în fond, **Legile Belagine** ? Codul după care au trăit, au creat, au luptat și au murit cei mai vechi locuitori ai Europei. „Legile Belagine” stau la baza civilizației umane, sunt normele după care se conduceau, în urmă cu mii de ani, **„pelasgii”**, înaintea tracilor, acei **„dioi”** divini, de aceeași origine cu zeii, cum spunea Homer în *Iliada*.

Herodot, Aristotel sau Demostene consideră că **Legile Belagine** sunt **Legile Frumoase** după care trăia Ginta pelasgă.

Ele țin de orizontul miturilor, sunt niște poeme sublimate, niște pro-verbe cu sens foarte adânc din care se întrupează un ghid al vieții sănătoase.

În cartea ei, Mădălina Fărcaș, cu sprijinul atent al **ciceronelui** Laurian Stănchescu, reface, ca o vestală a vechii credințe zamolxiene, toată istoria Daciei, din sursele scrise rămase, din dovezile arheologice, din studiile unor istorici din lumea întreagă (dar, fatalmente, mai puțin din România), oferindu-ne un poem-fluviu despre noi și identitatea noastră adevărată.

Totul pe structura bazaltică a Codului Belagin, a religiei frumosului, iubirii, cinstei, a idealului uman, la urma urmei.

Faptul că lucrarea are o traducere parțială în limba engleză (publicată în *The New York Times* sub titlul „O cultură europeană pierdută, scoasă din obscuritate”) dă o valoare deosebită volumului.

Dar iată conținutul primei Legi Belagine: **„Dincolo de curgerea timpului și de cugetarea zeilor este focul cel viu și veșnic din care vin toate și prin care ființează toate cele care sunt. Totul și nimicul sunt suflarea sa, golul și plinul sunt mâinile sale, mișcarea și nemișcarea sa sunt picioarele sale și peste tot este mijlocul său, iar chipul său este lumina. Nimic nu este făptuit fără de lumină și tot ce vine din lumină prinde viață și ia făptură”**.

Duceți-vă cu gândul până unde vreți. Poate până la poemul genial al lui Ioan Alexandru, pe care-l cântă, ca pe o sfâșiere de destin, artistul național Tudor Gheorghe: „Lumină lină lini lumini/ Răsar din codrii mari de crini/ Lumină lină cuib de ceară/ Scorburi cu miere milenară”.

Mădălina Fărcaș vine cu trimiteri istorice. Ajunge la Platon, la Herodot, la Dionisie Exiguul, Dacul cel Smerit și până la universitari de primă linie de la Sorbona, din Anglia, din Italia.

În multe din aceste trimiteri, Belaginele sunt numite **Legile Naturale** sau **Legile Firii**.

Ele nu îngrădeau viața dacilor, a oamenilor acestui imperiu cu inima în Carpați care a îndrăznit să se opună avalanșei romane, dar și barbarilor în drum spre minunile Europei.

Ele ordonau, doar, viața lor în sens natural, acordând firii și Creatorului ei dreptul de model universal.

Așa e construită această carte. Nu vă îndemn decât s-o citiți, să polemizați cu argumentele ei, dacă aveți, la rândul vostru, argumente.

Dar nu în felul istoriei oficiale, forțând gândirea să accepte o singură dogmă, în sensul pe care l-a practicat uneori (iertați-mă pentru această trimitere care, poate, îi va oripila pe unii !) Școala Ardeleană, atunci când iezuitismul și inchiziția intelectuală își trimiteau discipolii în misiune.

Cineva spunea că noi, românii, am dat o istorie de peste douăzeci mii de ani pe una de două mii de ani. Așa să fie ? Dar, de fapt, în existența noastră de-a lungul timpului, am făcut de-atâtea ori uriașe afaceri păguboase, încât asta nu m-ar mira deloc.

Eu, prietenii mei dragi, nu vreau să vă conving de nimic. Nu vreau să clintesc nimic din corola de minuni a sufletului nostru. Vreau numai s-o fac să se deschidă și să se păstreze trează la toate asalturile minciunilor contemporane.

Zice o altă Lege Belagină: **„Adu-i mulțumire semenului tău, adu-i lumină pe chip și în suflet, iar toate acestea le vei găsi mai târziu înflorite în inima ta”**.

Iată, la distanță de mii de ani, definiția unui fenomen care poartă lumea în spate, uneori ca un vehicul al visului, altă dată ca un cal nebun și fără noroc. Definiția **puterii** apare în Belagina 22: **„Dar puterea este în răbdarea seminței, iar voința și răbdarea fac mlădița firavă să răzbată pământul tare”.**

În miezul veacului al douăzecilea, un mare scriitor, Albert Camus, scria: **„Puterea este o curvă călărind o fiară”**.

Cinic, dar deplin aplicabil la lumea de azi.

V-am împărtășit și vouă, prieteni, câteva din gândurile mele la citirea unei cărți pe care o consider deosebită. V-o recomand cu toată dragostea. Le-aș face colegilor mei de la Editura UZP observația de gazetar bătrân că formatul cărții ar fi trebuit să fie cu totul altfel, nu așa ca de **broșură-samizdat**. Dar, poate, o vor reedita. Pentru că merită, pentru că e o „carte de învățătură”, de pus în mâna copiilor din școlile românești, pedepsiți cu niște manuale de istorie (dacă mai sunt și ele) mincinoase, scrise de niște apatrizi incapabili să-și iubească părinții și neamul.

Căutând ceva prin biblioteca mea, am găsit un caiet studențesc de pe timpuri, foarte bine păstrat, scris cu o caligrafie aparte de o inteligentă studentă la istorie din perioada interbelică, o admiratoare fără margini a profesorului ei, Vasile Pârvan. Caietul poartă numele unui curs al Profesorului: **„Doctrina Salvării Naționale”**. Și chiar asta este. Un Cod Belagin al istoriei românești și al iubirii de patrie.

La sfârșitul vieții lui și după aceea, martirul Pârvan a fost înghesuit în firidele uitării de tot felul de slugi ale unor ideologii și puteri diferite.

Mlădițele gândului său mai răzbesc uneori din acele firide. Cartea Mădălinei Fărcaș și a lui Laurian Stănchescu este una dintre ele.

Titus Vîjeu

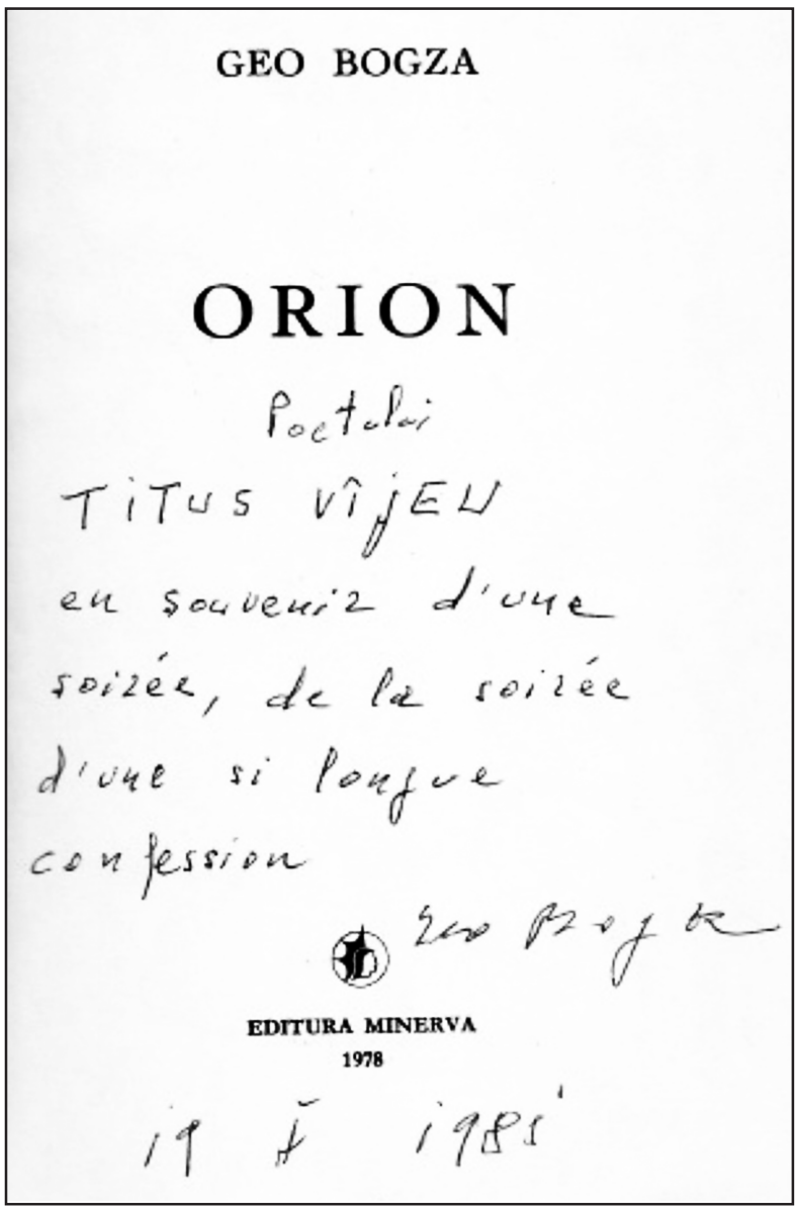
Flash-back

Cum se naște un râu

Ideea a aparţinut – trebuie să o recunosc public – lui Romulus Vulpescu. Deși mi-a plăcut din capul locului, începuse să mă înspăimânte ideea de a-l intervieva pe Geo Bogza, marele cronicar. Era o zi de iarnă și scriitorul se pregătea să împlinească trei sferturi de veac. Trecuseră deci aproape patruzeci și cinci de ani de când pornise de acolo, din Hășmașul Mare spre a ține de urât Oltului până la vărsarea sa în apele tulburi ale Dunării. Tulburi nu erau numai apele fluviului, tulburi erau și vremurile acelea pe care Geo Bogza le străbătea cu laserul scrisului său, încercând să separe omenescul de animalic, tandrețea de violență, adevărul de impostură. Oamenii vedeau tot mai greu prin ceața acelor ani și Geo Bogza, cel care văzuse în Spania măcelurile metodice ale aviației fasciste (amintiți-vă de acel *Înapoi la Bilbao !* și de strigătul înspăimântat al refugiaților: *Los alemános ! Los alemános !*), Geo Bogza cel care descoperea valoarea demnității umane prin contrapunctarea umilinței, atunci când la Barcelona fusese rugat de un lustragiu iberic să îl lase să-i curețe pantofii în schimbul unei peseta, se străduia, nu singur, desigur, dar unic în felul său – să apere omul de fiară, să curețe zgura de pe trupul ulcerat al Timpului. Atunci, în anii aceia plini de tragedii știute sau mascate, de asasinate politice și de intimidări, de brutalități felurite și de pierdere a speranței, Geo Bogza a avut intuiția colosală de a le vorbi oamenilor despre un râu cu apă curată, un râu care nu s-a lăsat îngenunchiat niciodată în lunga sa dăinuire. Era perioada în care gazetarul neobosit și neînfricat se vedea din ce în ce mai expus violențelor veacului, lipsindu-i tot mai mult petecul de gazetă în care să-și exprime liber opinia. Există în publicistica sa interbelică un text care se cheamă – cred – „Ne mai rămâne ceva” și în care, marcat fiind de atotputernicia cenzurii carliste, autorul se vedea obligat să renunțe, ca alte mii de confrați, la meseria de jurnalist. Și totuși, descoperea el, acelor oameni le mai rămânea ceva la îndemână pentru a se salva. Puteau deveni scriitori. Ceea ce și avea să se întâmple cu unii dintre oamenii de condei. Cât despre Geo Bogza, era limpede că inițiativa de a împrumuta bicicleta soției pentru a coborî cu ea drumul de-a lungul Oltului era o schimbare de destin.

Nu ca un fapt de evaziune trebuie deci notată această nouă aventură a scriitorului ci ca o încercare de a reda oamenilor speranța prin aducerea în fața lor a modelului de sorginte geologică al Oltului. Unele lucruri le bănuiam sau le știam din istoria publicisticii românești interbelice în care Bogza a jucat un rol important. Dar gândul că voi afla din spusele sale toate (sau o parte din) faptele care au stat la geneza **Cărții Oltului** începuse să mă tulbure. Acceptase deci propunerea de a ne dezvălui în fața benzii magnetice istoria unei capodopere.

A apărut în casa prietenului său mai tânăr, venind din zăpada care purifica străzile capitalei, aidoma unui patriarh, sprijinit într-o tijă ușoară, de aluminiu cred, sau în orice caz dintr-un material părând imponderabil în mâna sa dreaptă, cu care scrisese și *Poemul invectivă* și *Ioana-Maria* și *Poem petrolifer* și *Moartea lui Iacob Onisia* și *Walt Whitman*. Supus parcă nu oboselii impuse de vârstă ci frumuseții tulburătoare a zăpezii a cerut răgaz, odihnindu-se câteva secunde pe larga canapea din sufragerie. Magnetofonul părea a-l intimida. Știam că

avusese întotdeauna în fața tehnicii reacții inhibitoare, că nu fusese cu adevărat egal sieși decât în fața Naturii și a Cuvântului. Aș fi dorit să-l provoc amintindu-i poemul despre fata de la poalele munților Făgăraș, mergând cu picioarele goale prin praf, ținând în mână un ulcior din care îi dăduse să bea. Bănuiam că momentul fusese fixat în memorie în anul acela de cumpănă când avea să înceapă cel de-al doilea război mondial și când oamenii uitaseră în multe locuri să mai întindă drumeților însetați o cană cu apă. Or, ea, fata aceea de țăran l-a condus în fața părinților acolo, la marginea lanului de porumb. „Toți patru am stat jos, pe pământ / Bărbatul și femeia mă îndemnau să mănânc / Iar fata îmi întindea ulciorul cu apă. / Avea picioarele mici și zgâriate / Și-mi întindea zâmbind ulciorul cu apă, / Și cum ședeam toți patru pe pământ / Păream un tablou înfățișând omenia.”

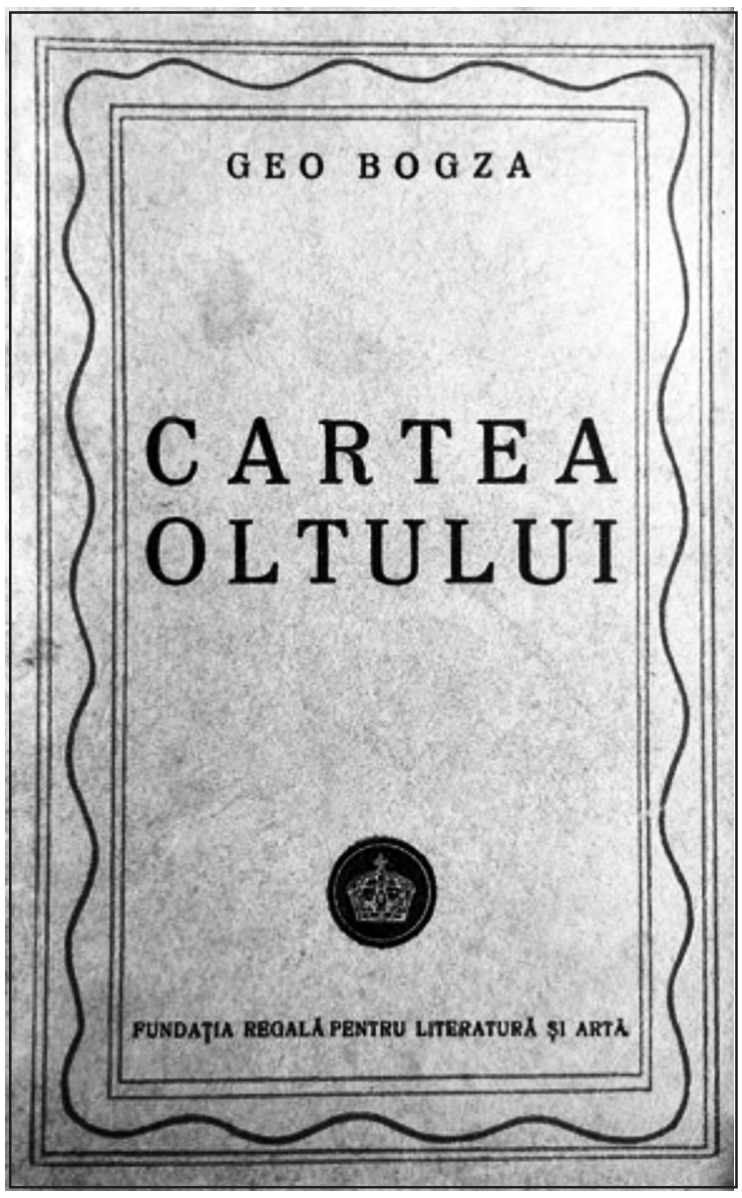
Scriitorul simțise nevoia să meargă acolo, în Transilvania amenințată de turbarea revizionistă care avea să o facă un an mai târziu să mai sufere o dată, pentru ultima oară, simțise nevoia să meargă să vorbească cu fratele său de apă, fratele Olt, frate cu el și cu Guadalquivirul pe care îl iubea atât de mult, frate cu toate râurile și fluviile planetei și în care s-a răsfrânt întreaga istorie a umanității. Am folosit la un moment dat în discuție – alături de **Cartea Oltului** – conform opiniei acreditate de critică – termenul de reportaj. Sperasem că maestrul a înțeles din emoția cu care-l rostisem că vorbeam de Reportajul scris și spus cu majusculă. Denominația aceasta de-acum consacrată l-a iritat însă. Nu știa nici Domnia Sa cum ar trebui să fie numită cartea: poem, reportaj, eseu de călătorie ? Nici una din clasificări nu îl satisfăcea. Și, pentru că am insistat, rugându-l să găsească totuși o acoladă potrivită, ne-a mărturisit cu nesfârșită modestie – și parcă și cu un soi de teamă – că a dorit să ofere în cartea sa echivalentul unei simfonii. Geo Bogza, marele admirator al lui Wagner, a avut așadar temeritatea de a acoperi tunurile ce însângerau Polonia, după cum însângeraseră deja Spania și Cehoslovacia – cu o *simfonie*. O simfonie colosală, în stare să anuleze glasurile răgușite ale canonierelor și tancurilor, să anuleze motoarele zgomotoase ale bombardierelor. Să le anuleze și să le reducă la tăcere totodată. Era o utopie oare această simfonie despre un râu nu prea mare, nu prea vestit, despre care nu va fi aflat poate mare lucru vreodată nici Adolf Hitler, nici Julius Fucik, adică nici călăul, nici victima ? Un bărbat tânăr, de abia treizeci de ani, care gustase din viață și dulcele și amarul, care, de când se știa, ținuse partea celor obidiți de puterea pumnului și a bâtei, un bărbat tânăr din România care apucase să vadă chipul războiului și chipul mizeriei ce răzbăteau încă o dată în fața bestialității, propunând un mod de a dreptul simbolic de a înțelege frumosul ce trebuia să sălășluiască în om prin aducerea Omului ca personaj de echilibru în acea balanță în care forțele răului cântăreau tot mai greu.

Era o seară în care vorbele lui răsunau ca argintul zăpezii din care venise spre noi. Știam că văzuse calota polară în trecerea prin Anchorage, spre Japonia, știam că văzuse Dunărea înghețată într-un început de decembrie la Galați, acolo unde – la treisprezece ani – mama Domniei Sale l-a condus către o școală navală menită să-i împlinească dorința de visare și de cunoaștere (știam oare aceasta de-adevărat *atunci* sau aveam să o aflu ceva mai târziu ?) Știam că iubește zăpada și iernile, știam că văzuse un căprior pe un aeroport de lângă Suceava, că iubea zăpezile Bucovinei și pe cântărețul zurgălăilor de colind, pe Nicolae Labiș, copilul poet de la Mălini. Și atunci m-am gândit ce s-ar fi întâmplat dacă acea călătorie din septembrie 1939 ar fi avut loc iarna ? Oare nu ar fi înghețat cuvintele sale, aceste viitoare note ale unei simfonii pe care o scria sub teroarea belică, aidoma unui muzician gata să își așeze viola sub șenilele tancului, convins că mamutul de oțel va sări în aer prin explozia sunetelor ? Dar, aveam să înțeleg că nu problema anotimpului ca secțiune temporală se punea ci aceea a *anotimpului moral* în care fusese scrisă. Era un anotimp pe care numai speranța

(continuare în pag. 5)

(urmare din pagina 4)

omenească îl mai putea salva de rugina armelor, rugină ce se întindea ca pecinginea și acesta e singurul care merită să intre în discuție.

Mai multe săptămâni de mers, pe jos ori cu bicicleta, zile în șir fără ziare, dar perfect conectat la sufletul său ca o antenă de comunicații la ceea ce se întâmplă în lume. Infernul își arăta peste tot panglicile de foc și el mergea molcom, aidoma păstorilor de la munte pe malul unui râu românesc din care vroia să facă un model moral, un principiu etic, un Greuceanu de apă, menit să se opună zmeului furios al războaielor.

A privit râul cu dragoste, i-a văzut creșterea. L-a văzut prunc și l-a văzut copil. Sub ochii săi râul a crescut făcându-se băietan, flăcău, tânăr în toată puterea și bărbat așezat la treburile lui. Lângă Turnu Măgurele era deja un bătrân înțelept, care văzuse el însuși multe și învățase atâtea.

Au fost zile în care s-a sudat pentru totdeauna frăția dintre om și râu. Apa simțea desigur emoțiile omului, frământările sale, bucuriile și spaimele lui. Multe va fi învățat și omul de la această Academie acvatică a Oltului: credința față de pământul pe care-l străbate, înverșunarea în fața piedicilor, cumpătarea acolo unde se cere. Dar Oltul nu poate fi decupat din contextul istoric al devenirii sale ca simbol. A fost un râu care a curs întotdeauna printre oameni vorbind limba păstorilor în care avea să se iveacă la un moment dat, ca o catedrală deasupra Balcanilor și a Europei întregi *Miorița*. Zile și nopți petrecute acolo, lângă scutul de apă al Oltului. Ceasuri de melancolică meditație pe prundurile sale albe ca niște oase strămoșești, prin livezile ce străjuiesc malurile, prin satele în care oamenii culegeau fructele anului acela dureros, în care merele cădeau asemenea unor grenade. Cu umbra munților în spate, cu gândul întors în intimitatea erelor geologice. Somn incidental prin poduri cu fân proaspăt cosit, masă frugală, ca în poveștile biblice. Ulciorul cu apă oferit blând de copile aidoma acelei fete cu picioare subțiri și zgâriate de mărăcini sau de bătrâne tăcute ca niște menhiri. Discuții pe pajiști ori în preajma vadurilor. Undeva, într-un sat a aflat o poveste despre un ofițer român găzduit în vremea primului război mondial, era și scriitor iar numele său de familie era Petrescu. „Nu putea fi decât Camil, nu-i așa ?" – se întreba, deși era de mult convins de răspuns iar mie mi-ar fi plăcut să cred că povestea o aflase chiar de la fata aceea ciudată din Vulcan, devenită femeie, crescându-și copiii într-un sat de pe malul râului...

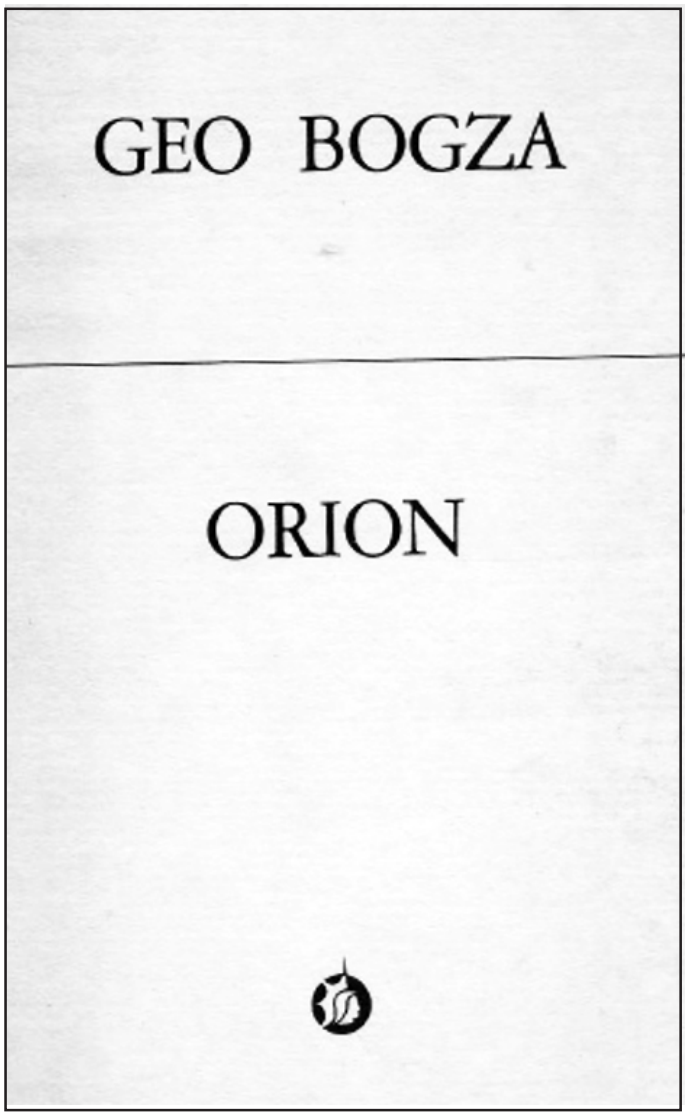
Și apoi întâlnirea cu Dunărea, tulburătoarea topire a râului în apele fluviului coborând din țări greu încercate de război și de totalitarismul unor religii înveninate, brutale, care nu aveau (totuși) nimic comun cu marele Wagner pe care scriitorul îl adora și care (în zadar ?) era invocat drept protector al turbării celor ce-i căutau peste vreme sprijinul în impunerea noii credințe în numele căreia erau sacrificate popoarele. Și Oltul încă firav, încercând să aline această nouă suferință a fluviului, încercând să îl purifice de tristețile pe care zvastica i le arunca plină de ferocitate, ca o provocare. Apoi întâmplarea aceea (de-a dreptul tragică și de-a dreptul comică în același timp) când, aflat acolo, în portul anemic de la Turnu Măgurele, el, călătorul care avusese curajul să înfrunte fascismul în Spania, avea să fie arestat și cât pe aici să fie executat pentru că poliția, care căuta îndârjită suspecții legați de complotul ce dusese la asasinarea omului politic lucid ce fusese Armand Călinescu, îl găsise fără acte asupra sa iar ordinele erau clare în astfel de cazuri: judecarea sumară și împușcarea... Astfel, tocmai el, care nu se temuse să demaște cu întreaga putere a trupului, a sufletului, minții și condeiului ciuma care se așeza asupra Europei, el, care se opusese din toată ființa sloganurilor minimalizând libertatea fusese luat drept unul din tabăra adversarilor săi politici. Era o epocă a confuziilor și totul era cu putință. Neînțelegerea aceasta, povestită de el nu fără umor, m-a făcut să mă gândesc la cealaltă, petrecută aievea, cu câțiva ani mai înainte, la Ceske Budejovice, și pe care un scriitor cu cinci ani mai tânăr, Albert Camus, o citise într-o pagină de gazetă, având să-i dea contururile unei drame uluitore. **Neînțelegerea** camusiană era pe cale să fie reeditată și poate numai prezența binefăcătoare a Oltului, cu care între timp se făcuse frate de cruce, l-a ajutat să răzbească și în această împrejurare...

Ceasurile treceau fără ca noi să ne dăm seama că suntem supuși totuși timpului iar vorbele sale se desfăceau cu greutate din mortarul memoriei. Mărturisirea ne făcea să credem că nu asistăm doar la retrăirea întâmplătoare a unui fragment de viață ci și că participăm pur și simplu la nașterea unui râu. Căci, pentru mine și pentru Romulus Vulpescu nu mai încăpea nici o îndoială: prin Geo Bogza Oltul se născuse încă o dată, întâmplarea lui cărturărească făcând concurență zbaterilor geologice în urma cărora Oltul se ivise pe lume spre a ne alina sufletele.

Prin **Cartea** pe care i-o închinase și care avea să fie scrisă în toți acei ani întunecați ai războiului într-o cameră de mansardă neîncălzită din centrul Bucureștiului (strada General Manu), pe caiete făcute de mâna pricepută a lui Bunty din coli de hârtie, tăiate și strânse la mijloc cu un șiret de ață, prin **Cartea** aceasta Geo Bogza a dăruit Râului o nouă viață, Oltul nemaifiind cuprins doar de albia sa din inima țării, pătrunzând vijelios în bibliotecile publice, în case, în inimile oamenilor. A fost aventura extraordinară a reporterului, a scriitorului, a *muzicianului* (care se dorea și era) Geo Bogza, o parte integrantă nu numai a destinului său privat ci și a destinului milenar al Oltului...

Noaptea târziu, ieșind din locuința ospitalieră a prietenului nostru, admirabilul traducător al lui Villon și Jarry, al poeților Pleiadei, el însuși un mare poet și cărturar român, mi-am adus aminte de acea tulburătoare întrebare pe care Geo Bogza și-o punea cu prilejul unei sărbătoriri a lui Eminescu, pornind de la cutremurătorul vers al acestuia: „Mai suna-vei dulce corn... ?" Și mi-am zis că pentru el va suna de-a pururi cornul de argint al Oltului, pe care îl va auzi de oriunde s-ar afla pe Pământ.

Străbăteam laolaltă orașul scufundat în zăpada castă a iernii. El, sprijinindu-se în tija aceea de aluminiu ori din cine știe ce metal imponderabil de pe altă planetă, pe care descoperise în vis cândva brațele socotite pierdute (de către pământeni) ale unei Venus din Milo. Iar eu, sprijinit doar de prezența tutelară a Râului izvorând din inima Transilvaniei noastre.

Bucureștiul dormea sub zăpada uluitoare și, undeva, lângă Muzeul de Artă, ne-am despărțit strângându-ne mâinile. Nu am rezistat ispitei de a întoarce capul spre a-l mai privi o dată. L-am văzut îndepărtându-se prin oceanul de nea cu silueta sa înaltă, ca un semn de exclamare. L-am asemuit atunci cu un pinguin, singur pe calota unei banchize.

Astăzi știu că nu era decât catargul unei corăbii. O corabie imobilizată de zăpada tulburătoare, de ghețurile care încercau să îi cuprindă copastia. Dar el înainta greu, dar înainta totuși, spărgând cu dinamita memoriei până și opreliștea aceasta hibernală care îi făcea evidentă plăcere.

Victor Mircea Albu

Victor Mircea Albu (20.07.1951, Sibiu) a început să scrie poezii încă de pe când era elev la Liceul „Octavian Goga” din orașul natal, la clasa speciala de matematica, când a și debutat în suplimentul literar al revistei „Tribuna Sibiului”, cu grupajul de poezii, „Cântece de la apele Stezei”. A absolvit Facultatea de instalații pentru construcții din București, unde s-a stabilit ulterior, lucrând ca inginer proiectant de instalații electrice, respectiv ca verificator de proiecte. În timpul facultății, a colaborat la revistele literare „Astra”, „Amfiteatru”, „Echinox”, a participat și a fost premiat la festivaluri studențești de poezie. A mai publicat poezii în revistele „Rapsodia” (Sibiu), „Constelații diamantine” (Craiova), „Lumină Lină” (New York) „Ardealul literar” (Deva), „Destine literare” (Canada). Editorial a debutat în 1999 cu volumul de versuri *Perpetuum mobile*, apărut la Editura Albatros, după care au urmat cărțile de versuri scoase la Editura Eminescu, *Dincolo de rai*, în 2008, și *Cascadele dulci*, în 2009, prezentate elogios de regretatul poet Traian T. Coșovei, același care i-a semnat și o prefață generoasă la volumul *Ultima luncă*, apărut în 2013, la Tracus Arte. În 2021, publică la Editura Techno Media din Sibiu volumul *Dorm într-o coajă*, cu o prefață deosebită scrisă de doamna Anca Sîrghie, distinsa profesoară universitară invitându-l apoi să citească din noua sa carte în cenaclurile literare din Canada („Destine literare”) și SUA („Mircea Eliade”), susținându-l entuziast și la recenta lansare a aceluiași volum, *Dorm într-o coajă*, care a avut loc la sediul MNLR, alături de alți distinși confrați: Nae Georgescu, Aureliu Goci, Sergiu Cioiu etc. Poezia scrisă de Victor Mircea Albu stă sub semnul unui cartezianism structural, însemnând ordine, metodă, logică, astfel încât emoțiile, senzațiile, provocările sunt atent supravegheate, controlate și camuflate sub o formulă clară, concisă, cu impact studiat, imprevizibil, deconcertant. Fiecare poezie, lustruită pe toate fețele până la transparență induce sugestia unei purități a comunicării de dincolo de cuvinte, unde totul este simplu și inexplicabil de fascinant. (**Victoria Milescu**)

mâine

totdeauna o câmpie
se adapă din
liniștea tălpilor

totdeauna un mâine
odihnește în
coarnele boilor

rezemat în pântecul
dealului
înfulecă apusuri…

copac armonios

pe aici toate
sunt la locul lor:

gutuile fumegă,
ploile dor,
câinele coboară
dealul cu flori

caută agale un
copac armonios
sub care să
mai moară puțin...

golgota

pelerin ostenit
în poteca cu nori
urcă golgota
prin
zdrențe de flori

sub mălinul firav
dimineața adastă
lumina ruginie
ce urcă pe coastă…

dorm într-o coajă

dorm pe-ndelete
în coajă de timp,
luminile serii
sapă dâre pe chip

mă lepăd de talpă
ca mânzul de frâu,
cum stele de ceață
calc coajă de râu

ard heruvimii
într-o coajă de danț
privind la poteca
pe care mă-nalț…

în amurg

iarba mustește
a măr, luncile
plâng a cocor
lumina miroase
a sfânt, dealul
tresaltă a mânz

în amurg trupul
meu agale
se îngerește…

mi-e somn de tine

mi-e somn de tine
pleoapele mă dor
sub talpa casei caii
sorb sevă de mohor

mi-e somn de tine
grauri în ferești
rup boțul de lumină
din cărnuri nelumești…

mimă

ce greu e să smulgi
rădăcina cuvintelor
dintr-o limbă
nevorbită încă

să rotunjești cu
palmele
silaba sentimentelor

să țâșnești ca un
gând tânăr prin
magma tabieturilor
ce te atrag într-o
amintire a
celui ce-ai fost…

comerț perisabil

filozofii prin târguri
vând esențe de
înțelepciune ca pe
o respirație
de egretă pură

ce uimire de copil,
ce privire
nătângă când afli
nimicul din
palma ta stângă…

cenușă de rai

șontâc, șontâc
pe creste în zori
poteca desparte
zdrențe de flori

râul meu, râul tău
se adapă din fragi
dintr-o culme
ce curge
prin fumuri de stele
privim peste umăr
la cocori deșirați
cum cern în pridvor
cenușă de rai...

mărul

aștept să
prind mărul
ce nu se
îndură să cadă

adulmec
rana sângerie
din care voi
mușca cu sete...

roșu adânc

cum să te pierzi
într-un roșu adânc,
cum să respiri
pământul duios,
arde șăgalnic
în colb de oblânc
lumina spintecată
până la os

ridici cu migală
un pod în trifoi,
zidești o amiază ce
șade degeaba,
cu pleoapă de miere
privești înapoi
la pietrele râului
ce-și fac
molcom treaba…

plângi o piatră

crești din iarbă
fum subțire
ca o aripă de
mire

torci în tâmplă
somn ușor
cum călcâiele-n
mohor

plângi o piatră
rostogol
ce umple pământul
gol…

ploi de vară

ți-e dor de-un deal
cu tihne de secară,
tânjind fluid
la ploile de vară
să te-adâncești în
nori cu sânii plini
ce-adapă cuci
din rănile de crini…

pământul altfel

car țărâna în
pumni, strecor
dintr-o palmă
în alta
oase subțiri

chipul mamei
se mută
pe celălalt deal

pământul devine
cicoare răscoaptă
ce împrăștie-n
chindie
altfel de șoaptă…

icoane în pantă

seara sapă la
rădăcini o
cicoare smerită,
ulițe se dau
rostogol prin
icoane în pantă

fiii risipiți
agale întorc în
lacrima mamei
un dor
ghemotoc...

nopți la Sibiu

curg temerile nopții
pe uliți de cetate
arinii lung suspină
și mierlele mă dor

în cercevele triste
mușcate împușcate
pe stradă trece luna
cu pușca la picior…

nucul

ieri am ațipit
ca un nuc
ce odihnitor
e să foșnești
din alt trup

dorm într-o
frunză cu piele
aburindă ce
ține în poală un
fior de oglindă...

mingea de foc

am cărat dimineața
pe dealuri cu-n zimbru,
am dat-o rostogol ca
o minge prin cimbru

acuma mă poartă
apusul domol,
sunt trist că plăvanul
nu mă dă rostogol

ostenit mă așez
în busuioc
visând pe-ndelete
mingea de foc…

casa din trup

prin odăi adie
aromă de
tălpi amintite

ai mai fost în
fereastra în care
nu-ți mai încap
genunchii

casa deșirată în
tandrețe de fum
așteaptă steaua din
trup să dea
drumul la drum...

zbor

de la un timp
simt cum
îmi pierd trupul
ploile smerite
sapă pământul
biruit de un deal
cu mierle în creștet
ascult cum adie
foșnetul veșted

ostenit mă așez
sub pleoapă de nor,
cred că de mâine
voi începe să zbor...

Luminița Cornea

File de monografie:

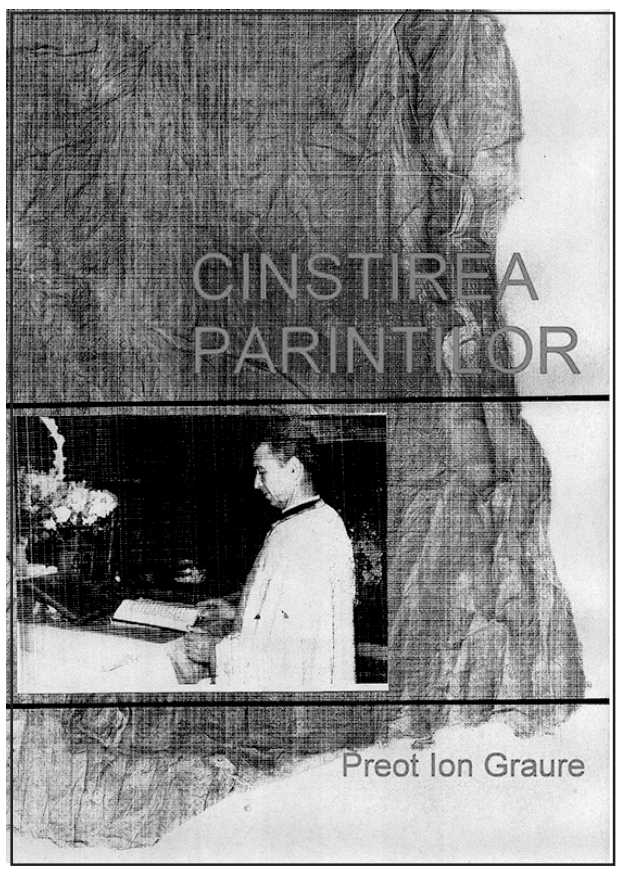
O VIAȚĂ SUB SABIE (XII)

Episodul XII din *O viață sub sabie* cuprinde mărturisirea scrisă la Cluj-Napoca, în ziua de 18 februarie 2008, de către preotul Grigore Soporan (1941-2016), astăzi, trecut la cele veșnice, pe atunci, iconom stavrofor și paroh al Parohiei „Buna Vestire" din Cluj-Napoca. Textul a fost scris pentru cartea: Preot Ioan Graure, *Cinstirea părinților. Culegere de predici și articole*, volum editat cu binecuvântarea Prea Sfințitului Ioan Selejan, Episcop al Covasnei și Harghitei, Ediție îngrijită și prefață de Luminița Cornea, Editura Eurocarpatica, Sfântul Gheorghe, 2008. Titlul, *Părintelui meu, Ioan Graure*, dat de vrednicul de pomenire preot Grigore Soporan, evidențiază relația deosebită dintre cei doi preoți.

Părintelui meu, Ioan Graure

Este îndeobște cunoscut că un slujitor al lui Dumnezeu trebuie să aibă pe lângă harul Preoției, dat de Dumnezeu, și alte multe daruri, date tot de Dumnezeu, dar la care adaugă și omul-preotul câte ceva, prin punerea la lucru a acestor daruri, spre slava lui Dumnezeu și mântuirea oamenilor.

Au existat și mai există încă preoți care au excelat în înșirarea desăvârșirii darurilor primite, făcându-se „tuturor toate", așa cum spune Sfântul Apostol Pavel. Cu siguranță preotul Ioan Graure, pe care îl voi numi *Părintele meu*, a fost unul dintre aceștia.

Asemenea lui Natanail a fost *ales* și *chemat* prin încercări și suferințe (închis peste trei ani, fără judecată, pentru o vină imaginară, împreună cu mulți alți intelectuali din țara noastră din acea perioadă tulbure).

După revenirea în sânul Bisericii Mame, în 1948, al unui mare număr de credincioși greco-catolici, în Ardeal era mare nevoie de preoți ortodocși, pentru păstorirea credincioșilor. Din fericire, ortodoxia se păstrase aproape intactă în multe părți ale Ardealului, mai ales acolo unde preoții uniți au fost conștienți că, doctrinar, aparțin Bisericii Răsăritene, Bisericii Catolice aparținându-i doar disciplinar, ca ortodocși uniți cu Roma.

Mai plini de zel și de har în această lucrare au fost preoții veniți din „vechiul Regat" (cum i se spunea la noi în Ardeal), fie munteni sau moldoveni. Unul dintre aceștia a fost părintele Ioan Graure, dăruit de Dumnezeu cu mulți talanți și gata de jertfă pentru *sfânta misiune*.

Satul meu natal, Năoiu, un sătuc din Câmpia Transilvană (eu îi spun cel mai frumos sat din Ardeal) a fost cu adevărat binecuvântat de Dumnezeu prin venirea ca preot paroh a părintelui Ioan Graure. Deși, după al II-lea Război Mondial, în satul meu era o mică comunitate ortodoxă (cam 20 de familii) aceștia erau socotiți de majoritarii greco-catolici „trădători apostați", așa încât ortodoxia din satul meu era în suferință. Era nevoie de un preot care să sfințească atât locul, cât și oamenii. Părintele Ioan s-a dovedit a fi un mentor duhovnicesc (și spiritual) potrivit cu locul și foarte apropiat de sufletele noilor săi enoriași. Dacă până atunci a fi greco-catolic însemna a avea un titlu de noblețe, părintele Ioan a dovedit acelora, care se mândreau cu acest gen de „noblețe", că aceasta provine din faptul că și-au păstrat nealterată credința cea veche ortodoxă a moșilor și strămoșilor lor.

Dacă cuvântul „Duh" și expresia „miluiește-ne pe noi" erau singurele care provocau sminteală în rândurile credincioșilor greco-catolici și cei ortodocși, părintele le-a explicat cu o genială simplitate: „*dacă Blajul, Mica Romă, cum i-a spus Eminescu, a scris în cărțile sale de cult aceste cuvinte, iar noi ne rugăm după aceste tipărituri înseamnă că aceste vechi exprimări ne unesc în credință*". A reușit cu aceste cuvinte să închidă definitiv o veche dispută între credincioșii parohiei. Un fapt deloc minor era și acela că bătrânii satului, în rugăciunile lor personale, foloseau aceste cuvinte: „duh" și „miluiește", fapt (re)adus în conștiința credincioșilor de părintele Ioan.

Un alt fapt minunat l-a făcut părintele meu pentru păstrarea credinței strămoșești în parohia Năoiu. Neoprotestanții – adventiști de ziua a șaptea – erau în creștere. Părintele, după slujba Vecerniei, duminica îndeosebi, îi provoca pe aceștia la discuții doctrinare. Bine documentat, având o cultură teologică bogată și cu temei biblic, aprofundată prin studiu personal, scotea mereu în evidență adevărul, ieșind învingător în disputele teologice iscate. *Biblia*, pe care o folosea, era încărcată de numeroase însemnări marginale privitoare la aceste discuții. Niciodată părintele nu mergea singur la aceste discuții, ci era însoțit de credincioși din parohia sa. Mulți dintre noii prozeliți au revenit la Biserică cu lacrimi de adevărată pocăință. Nu numai cunoașterea Sfintei Scripturi și a doctrinei Bisericii i-au dat câștig de cauză Părintelui meu, ci mai ales faptul că nu i se putea reproșa nimic în ceea ce privește purtarea. Viața lui și a familiei lui era conformă cu propovăduirea, cu doctrina Bisericii. Altfel spus, a influențat viața micii comunități creștine din Năoiu, nu doar prin înțelepciunea sa duhovnicească, ci și prin moralitatea exemplară a familiei sale, care a constituit pentru comunitate un model de veritabilă familie creștină.

Atitudinea sa creștină față de toți oamenii comunității, dar mai ales față de enoriașii săi, l-a făcut uneori neatent la rigorile ateiste ale vremii și l-a determinat să se expună prin acțiuni ce contraveneau legilor ateiste ale noului stat comunist instaurat. Iubea mult copiii ! De dragul lor și al lui Dumnezeu, ținea ore de religie cu aceștia, deși religia fusese scoasă din școală. Avea pentru copii un salut special, le spunea: „să trăiești și să fii bun !" Bătrânii satului îl iubeau și îl respectau pentru că avea întotdeauna o vorbă bună pentru dânșii și pentru că îi considera o sursă de înțelepciune dobândită de-a lungul vieții datorită experienței lor personale.

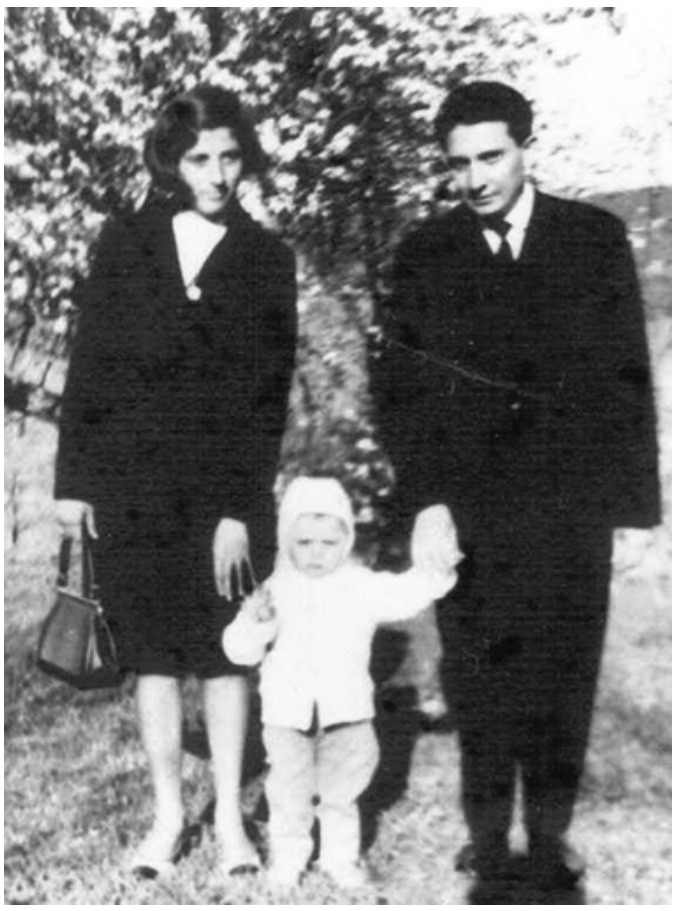
Pe oamenii săraci îi trata ca pe cei mai buni frați, înțelegând că suferința acestora provenea nu atât din foame, sete sau goliciune, cât din disprețul cu care erau tratați de către ceilalți oameni. Avea harul de a și-i apropia, câștigându-le prețuirea și dragostea.

Am folosit mereu expresia P*ărintele meu*. Mulți au fost cei păstoriți de părintele Ioan și pe mulți i-a îndemnat a-l urma în slujba păstoririi, în a-și descoperi vocația și a deveni preoți. Eu îl pot numi „Părintele meu", deoarece, fără îndrumarea Dânsului, viața mea ar fi fost cu totul alta.

Rămas orfan de mamă la vârsta de trei ani și de tată la vârsta de nouă ani, sărac lipit pământului, mititel și slăbuț, speriat și timid până la epuizare, mă găseam suspendat între cer și pământ, cu bucuriile mele mărunte. Una dintre ele era retragerea mea între sălciile micului pârâu din spatele grădinii casei părintești, aflat în grija surorii mele mai mari, mai ales seara, după terminarea treburilor gospodărești, pentru a cânta, nevăzut de nimeni, cântări bisericești învățate de la părintele în biserică și în timpul pelerinajelor făcute cu mai mulți consăteni la Mănăstirea Nicula, organizate în fiecare an la 15 august, la praznicul *Adormirii Maicii Domnului*. Cuvintele nu pot descrie bucuria sufletului meu în aceste momente de trăire în Dumnezeu. De acolo, dintre sălcii, m-a chemat părintele Ioan într-o zi și m-a întrebat: „vrei să mergi la Seminar și să te faci preot ?" În loc de răspuns, am fugit înapoi între sălcii. Dar părintele nu a plecat și a insistat să-i dau un răspuns. În seara aceea, a stat mult de vorbă cu sora mea mai mare, Veronica, și cu cumnatul meu, Iosif, în grija cărora mă aflam și eu și celelalte două surori după moartea părinților noștri. Biata mea soră era o adevărată martiră – își asumase creșterea mea și a surorilor noastre alături de propria ei familie, în condițiile sărăciei în care ne găseam. Deși i-a fost greu să ia o astfel de decizie, după ce s-a consultat cu soțul ei, a acceptat să merg la școală.

Sfătuit și pregătit de părintele Ioan, am susținut examenul de admitere la *Școala de cântăreți bisericești și seminarul teologic din Cluj*. Am reușit al doilea alfabetic, cu aceeași medie ca primul, spre bucuria tuturor, dar mai ales a Părintelui meu. Așa am intrat nu doar la Seminar, ci și în familia părintelui. Am fost primit cu bucurie în sânul familiei părintelui și de către doamna preoteasă Ioana, de la care învățasem multe cântări bisericești, ea fiindu-i mereu părintelui sprijin în munca sa de păstorire. M-au primit în familia lor și de atunci m-am considerat ca fiind parte, și mă simt așa și astăzi, deși părintele s-a stins dintre noi acum multe zeci de ani.

M-am acuzat mereu de abuz. Am fost primit în această familie bună și binecuvântată și am abuzat de bunătatea lor. Multe din vacanțele mele le-am petrecut în această familie, bucurându-mă și luminându-mi sufletul de dragostea și lumina pe care le-am întâlnit aici. Niciodată nu le voi putea mulțumi cu adevărat pentru tot ceea ce au făcut și au însemnat pentru mine. M-au primit în puținul lor cu aceeași dragoste ca pentru un membru al familiei, deși nu au fost ocoliți de necazuri și greutăți, părintele fiind închis

Familia Preotului Grigore Soporan cu micuțul Sandu, 1968

fără judecată și mai apoi urmărit mereu.

În anul 1961, m-am îmbolnăvit de scleroză amiotrofică, dar ei m-au încurajat mereu, căutând pentru mine remedii naturiste, părintele fiind un iubitor al naturii și încrezător în puterile ei vindecătoare. Îmi spunea mereu: „*O să te faci bine cu lăptișor de matcă și cu miere și, să nu uiți, că Sfânta Împărtășanie vindecă atât bolile sufletești cât și pe cele trupești*". Și așa a fost !

Pentru a „scăpa" de preoție, de care mă socoteam total nevrednic, m-am refugiat în învățământ, unde predam limba latină, ca profesor al Liceului din Sărmașu, județul Cluj. În anul 1966, am fost dat afară din învățământ, deoarece eram fost teolog și nu cadram cu noul sistem de învățământ. Părintele meu mi-a zis: „*Grigore, ăsta e un semn de la Dumnezeu că este timpul să te preoțești. O iei pe Emilia de soție, vă cununați și… la hirotonie ! Fii liniștit că „pe cele slabe le întărește Dumnezeu !"*. În același an, am primit Sfânta Taină a preoției, nereușind, din păcate, să mă ridic la vrednicia Părintelui meu. M-am folosit însă în slujirea mea preoțească de Modelul Suprem al Mântuitorului și de cel al Părintelui meu.

Nu s-a plâns niciodată de suferințele îndurate în închisoare. A ținut închis în el toate nedreptățile la care a fost supus în timpul detenției. Ce durere cumplită trebuie să-i fi provocat așteptarea încordată timp de trei ani (în ce condiții !), în vederea unei judecăți ! A păstrat tăcerea pentru a-și proteja familia, pe noi. Avea două fete eminente la învățătură care trebuiau să suporte consecințele unui tată închis politic în vremuri neprietenoase. Surprindeam uneori pe chipul dânsului suferințe necunoscute și nepătrunse, niciodată împărtășite, care au rămas taine triste ale sufletului său. Dumnezeu Atotputernicul a ascultat rugăciunile părintelui Ioan pentru familia sa și ne-a ajutat pe toți să ne realizăm profesional și familial. Luminița, fiica cea mare, doctor în Litere, este astăzi o foarte activă profesoară de limba română implicată în viața elevilor și studenților ei, urmând și ea modelul dat de tatăl său. Ca naș de cununie, m-am bucurat mereu de realizările ei, fiindu-ne pentru totdeauna alături, ca în orice familie mare. Dăruită cu talent artistic, Elena, fiica cea mică, încântă cu realizările ei de artist plastic multe suflete din întreaga lume și în special din România, țara ei natală, și Germania, țara ei gazdă.

Departe de înălțimea cunoștințelor și a profunzimii trăirii creștinești a Părintelui meu, îi mulțumesc lui Dumnezeu, împreună cu familia mea, pentru binecuvântarea de a-l fi avut *lângă noi* și *cu noi* pe Părintele Ioan, unul dintre „*Marii Aleși ai lui Dumnezeu*", alături de care sperăm să fim în Împărăția lui Dumnezeu.

(Va urma)

CĂRȚILE PRIETENILOR MEI (XXX)

Între topos și atopos

Citind „Poveștile cerului” și ale „pământului” scrise de Ștefan Mitroi

Florentin Popescu

Socot că niciunui alt scriitor de azi nu i se potrivesc mai bine și mai exact spusele lui Antoine de Saint-Exupéry: „De unde vin eu ? Vin din copilăria mea ca dintr-o țară” sau cele ale lui Gabriel García Márquez: „Viața nu este cea pe care ai trăit-o, ci aceea pe care ți-o amintești și cum ți-o amintești spre a o povesti”. Este concluzia mea firească după ce am citit mai multe din cele douăzeci de volume de proză, de poezie și de povestiri pentru copii, dar mai ales după lectura celei mai recente scrieri ale lui Ștefan Mitroi, „Poveștile cerului, poveștile pământului” (Editura Rao, 2021), în care am găsit un summum de argumente care, în ansamblu, pledează implicit pentru această concluzie. Ideea autorului ce-și reconstituie copilăria nu este nici nouă și nici epuizată vreodată, atât în literatura noastră cât și în cea universală.

E adevărat, de-a lungul vremii, de-a lungul meridianelor și paralelelor mapamondului s-au scris sute și mii de cărți despre universul copilăriei, nu puține dintre ele ajunse celebre, adevărate repere literare în domeniu.

Dar oricât de numeroase ar fi astfel de scrieri, din toate timpurile și de pe tot globul, ele niciodată nu vor conteni să intereseze cititorul. Desigur, în măsura în care au fost/sunt și realizate artistic, astfel încât să devină captivante.

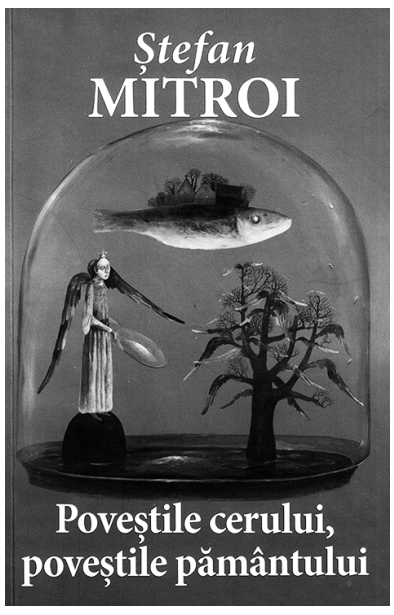
Nu este locul aci (și nici nu ne-ar ajunge spațiul s-o facem !) să înșiruim o listă de exemple. Cu siguranță, însă, cei care ne vor citi însemnările de față vor recurge imediat la un remember, readucându-și în memorie autori și titluri care n-au fost și nu vor putea fi uitate niciodată.

Așadar, în fața unui astfel de palmares, pe cât de bogat tot pe atât de variat se pune întrebarea în ce măsură dl. Ștefan Mitroi a reușit/reușește dacă nu să aducă ceva nou în factologie, măcar s-o fi făcut în ce privește modalitățile, mijloacele literare. Într-un cuvânt elementele prin care se diferențiază de mulți alții.

Ca și celebrul lui antecesor, Exupéry, dl. Ștefan Mitroi vine „dintr-o țară”. „Țara” lui este Teleormanul care i-a dat literaturii și culturii naționale pe Constantin Noica, pe Gala Galaction, pe Marin Preda și pe Zaharia Stancu (pentru a ne referi doar la câteva „vârfuri”) – un spațiu (mai este oare nevoie s-o spunem ?) fabulos nu atât ca peisaj cât mai degrabă ca ținut al unei mitologii populare aparte, dătătoare de teme și subiecte niciodată epuizate, un univers fascinant, îndeosebi pentru scriitori.

Dl. Ștefan Mitroi se înscrie și el pe această axă – a reconstituirii trecutului local, însă literatura sa reușește să convingă și totodată să fie originală prin aceea că în centrul evocărilor se află însuși cel ce povestește, autorul însuși, bucuros că a venit pe lume în preajma celei mai mari sărbători creștine și că – chiar și numai prin asta ! – a fost investit de Cel de Sus cu optimism și încredere în viață, cu harul și darul de a scrie despre sine, despre neamuri și consăteni, într-un cuvânt despre arealul în care și-a trăit copilăria. O copilărie aureolată în mare măsură de mister, de tristețe, dar și de bucurie, de întrebări și neliniști cărora abia mai târziu, la anii maturității depline le va înțelege sensul, făcându-le, prin scris, să devină nemuritoare în propriul suflet, deși, calendaristic vorbind, ele au fost demult îngropate de timp și poate și în uitarea celorlalți.

Încă de la prima clapă a noului volum, printr-o notă nesemnată cititorul este avertizat: „Cartea de față cuprinde o selecție din textele pe care Ștefan Mitroi le-a publicat, începând cu anul 2016, în ziarul «Lumina». *Poveștile cerului, poveștile pământului* sunt povești despre sufletul autorului, despre cerul și pământul din care este alcătuit acesta. Astfel de povești nu pot fi scrise decât cu lumină. Lumină îngândurată, de multe ori. Iar câteodată, chiar plânsă. Mai ales atunci când cuvintele par să râdă. Fie în șoaptă, fie în hohote !”.

Dl. Ștefan Mitroi scrie cu egală plăcere și cu o de neostoit nostalgie după anii copilăriei, despre satul natal, despre rude, despre părinți, despre pământ, despre lumină și noapte, despre anotimpuri, despre copaci și flori, despre case, biserici, despre sărbătorile creștine, despre obiceiuri, legende, tradiții și despre câte altele, iar nota comună a tuturor textelor este o neostoită iubire pentru locurile natale și pentru orizonturile copilăriei, întocmai cum au fost ele „receptate” în anii pruncici, evocări cărora le adaugă și considerațiile omului matur, purtat de valurile vieții pe alte meleaguri.

Ceea ce surprinde în modul cel mai plăcut în aceste însemnări adunate într-o carte de peste trei sute de pagini este o anume poezie a textelor, proiectate de cele mai multe ori într-o lumină de fantastic. Descoperind locurile și oamenii, autorul s-a descoperit, în fond, pe sine, iar întoarcerea la anii dintâi echivalează, în subtext, cu bune și frumoase lecții de învățătură și de morală.

Poveștile cerului, poveștile pământului s-ar fi putut foarte bine numi și *Poezia locurilor*. O poezie pe care dl. Ștefan Mitroi o răspândește cu generozitate la fiecare pas, în fiecare pagină, fiindcă în tot locul evocarea pornește de la cel care o simte, o trăiește și o face, fiind, prin urmare, foarte personală.

Sunt parabole și scene imaginate de o mare frumusețe, veritabile poeme în proză. Și pentru ca aceste considerații să se justifice, vom da și câteva exemple, din multe altele posibile la evaluarea scriiturii și a originalității ei:

„Cu toate că nu văzusem nicio regină până atunci, am știut că nimeni nu o poate întrece în frumusețe pe mama. Și că așa avea să rămână mereu, căci lumina și lacrimile din ochii ei n-au îmbătrânit niciodată. În ele m-a și înfășat în primele clipe de viață. De-asta m-am născut râzând.” (pag. 6); „N-am văzut nicicând oameni mai bogați ca atunci. Tataia Gheorghe având câmpul verde în față, caii înhămați la căruță și cerul albastru deasupra lor, era unul dintre ei.” (*Despre bătrâni*, pag. 8); „Toate aceste lucruri s-au pierdut. Pentru că s-au pierdut toți acești bătrâni.” (*Despre bătrâni*, pag. 86-87); „Ploaia e felul în care Dumnezeu îi spune ierbii ce are de făcut. Altminteri n-ar ști să fie verde. Cum n-ar ști nici copacii să fie înalți. Iar florile n-ar ști să miroasă frumos. Mi se pare, atunci când mă uit la ploaie, că oamenii sunt un fel de iarbă. Un fel de copaci și un fel de flori. Eu asta simt că sunt, învățând de la ploaie să-mi fie drag de pământul din care am crescut. De aceea nu mă sperie deloc ziua când o să încep să cresc invers, întorcându-mă în pământ. Poate că va cădea o ploaie măruntă atunci. Din ochii copiilor mei. Și va răsări, deasupra casei în care m-am născut, curcubeul.” (*Despre ploaie*, pag. 102); „Într-o zi, m-am gândit să fac un om de lumină din toată lumina gutuii, întocmai cum ai face un om de zăpadă, însă l-am uitat seara afară. Dimineața dispăruse. Cu copilăria mea de mână. Li se vedeau amândurora pașii risipiți în ninsoarea ce căzuse peste noapte.” (*Gutuia*, pag. 135); „Când am plecat de acasă am pus între paginile unui caiet un cântec de cocoș, un lătrat de câine, un nechezat de cal și câteva bătăi de clopot. La gândul c-ar putea să-mi fie dor. Și mi-a fost, mi-a tot fost, când mi-a sărit acest ierbar de sunete în ajutor.

Dar cu timpul, sunetele puse la presat și-au pierdut seva, începând să se usuce, apoi să se mărunțească, până mi-au alunecat printre degete și printre vârste, risipindu-se în vânt, ca tinerețea, ca viețile părinților mei și ale celorlalți oameni.” (*Ierbar de sunete*, pag. 137); „Casa și curtea în care m-am născut vin după mine peste tot prin lume. Imediat ce începe să se întunece, le descopăr prezența. Sunt la câteva palme de locul unde se ivește Carul Mare pe cer. Iar el se ivește doar deasupra drumurilor pe care le am de făcut. (Cu Carul Mare deasupra capului mă simt pretutindeni acasă. Casa în care am văzut lumina zilei nu s-ar descurca de una singură, mi-ar pierde urma, dacă n-ar purta-o el prin văzduh, îngăduindu-i, în unele nopți, să coboare pe pământ, ca să fie mai aproape de mine. Sunt tocmai nopțile în care mi-este cel mai dor de ea. Atât de dor, încât îmi acopăr ochii cu palmele ca să nu plâng”. (*Până la sfârșitul veșniciei*, pag. 167).

Poveștile cerului, poveștile pământului este o carte de suflet, se adresează sufletelor și trezește în cititor puternice și frumoase sentimente de empatie cu autorul.

Am citit despre...

Scriitori români, văzuți de mari graficieni ai lumii (I)

Florentin POPESCU

În urmă cu mai bine de zece ani la Editura Muzeului Național al Literaturii Române din București apărea un album foarte interesant, dar care, din păcate, a trecut aproape neobservat de presa noastră culturală. Este vorba de volumul *O istorie a Literaturii Române desenată de mari graficieni ai lumii*, de Nicolae Ioniță. În prefața lucrării dl. Lucian Chișu, pe atunci directorul interimar al amintitei instituții nota, printre altele, în prefață: „... se va deduce, cartea de față nu reprezintă o alternativă, ci o altă cale, de-a dreptul excentrică. Fără a intra în echivocul amănuntelor, devine clar că, în acest caz, rolul determinant l-a avut o idee paradoxală... Devine evident că nicio persoană din rândul celor preocupate de istoria literaturii nu s-ar fi putut gândi la o inițiativă precum aceasta, amuzantă și cam neserioasă, la prima vedere. Șansa de a o fi reținut, dar, mai ales materializarea ideii năstrușnice aparține caricaturistului Nicolae Ioniță, inginer de profesie, pentru care literatura se manifestă ca atracție obișnuită, comună. Cu alte cuvinte, autorul *Istoriei* nu este un specialist, un istoric literar cu acte în regulă. Ideea i-a trecut prin față, a văzut-o cu ochii minții și i-a plăcut... Nicolae Ioniță i-a antrenat pe graficienii și caricaturiștii străini, mulți dintre ei celebri în lumea graficii și caricaturii din țara lor și de pretutindeni, într-un autentic dialog cu personalitățile literaturii române... O idee, trăsnită ori nu, poate valora infinit mai mult decât multele, mărețele planuri abandonate pe drumuri care nu duc nicăieri.”.

Afirmațiile de mai sus sunt, fără îndoială, cel mai bun argument pentru a menționa și noi un fapt relevabil cu certitudine încă de la primele pagini ale albumului. Avem a face cu un veritabil regal grafic (și nu numai !), de o foarte originală călătorie în istoria literaturii, o incitantă provocare la cunoașterea valorilor noastre culturale. Nu știu dacă nu cumva un astfel de demers nu este cumva și un fel de echivalent al multor posibile, virtuale pagini scrise, cu detalieri și cu informații de dicționar sau de altă natură. Pe de altă parte nu cred că este exagerat să afirmăm că albumul respectiv este cu certitudine un adjuvant al fișelor de scriitor, mult mai ușor „digerabil” decât un text.

În fond, graficienii „provocați” de autor să se manifeste cu uneltele lor specifice – creionul, penița, acuarela ș.a. – fac la rândul lor istorie literară. O istorie literară sugestivă din multe puncte de vedere.

Nu știm (și până la urmă nici nu ne mai interesează) dacă cutare grafician sau caricaturist de pe un meridian ori de pe o paralelă de aiurea a fost „pus în temă” cu personalitatea X sau Y, de către harnicul colecționar de imagini, de portrete, care de care mai originale, care de care mai sugestive. Nici dacă vreunul dintre desenatori a fost inspirat numai de figura/fotografia autorilor imortalizați pe hârtie sau și de opera lor.

Cert este că avem în față o panoramă literară de valoare, cu puncte de vedere diferite – toate conducând la un ansamblu imagistic pentru care aproape că nici nu găsești cuvinte pe măsură pentru a-l defini.

Nu este exagerat să mai spunem că o „istorie desenată” precum cea de față amuză, dar și incită, stârnește zâmbete, dar pune și pe gânduri privitorul – așa cum, probabil, n-ar reuși s-o facă o „istorie scrisă” și pusă, eventual, la dispoziția curioșilor de pe mapamond în urma cine știe căror demersuri ale instituțiilor noastre însărcinate cu difuzarea și popularizarea scriitorilor români peste hotare.

Pornind de la această idee, noi putem afirma că scrisul beletristic de la noi, de ieri și de azi, i-a interesat/îi interesează în cel mai înalt grad pe graficienii din toată lumea, din Europa și până în India, din China și până în Venezuela ori Brazilia. Lucru mare, desigur !

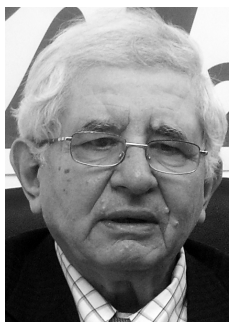
Aflat în fața unui foarte bogat material, dl. Nicolae Ioniță a procedat în modul cel mai potrivit, tradițional al organizării lui: i-a rezervat fiecărui scriitor un capitol – mai mare sau mai mic. Un capitol „scris” cronologic cu uneltele specifice graficii de către unul sau mai mulți autori din lumea largă.

După o foarte concisă notă biografică a personajului imortalizat în desen sau caricatură, urmează reproducerile propriu-zise – un fel de simeză auctorială propusă de către artiști.

Albumul se deschide cu o secvență consacrată lui Neagoe Basarab (1482-1521), unul dintre scriitorii noștri mai vechi, al cărui nume a rămas înscris deopotrivă în istorie (ca domnitor al Țării Românești între 1512 și 1521), dar și în literatură (ca autor al celebrelor „Învățături ale lui Neagoe Basarab către fiul său Theodosie” (c. 1520).

Figura iluminatei personalități a fost văzută și interpretată (după imagini de epocă) de nu mai puțin de unsprezece graficieni: Camilo Triana (Bolivia), Alexander Moreira, Erico Ayres, Sergio Raul Morettini (Brazilia), Wu Janjun (China), Ralf Conrad (Germania), V. Jeevanthan (India), Carlo Squillante (Italia), Joerey Santos Gomez (Republica Dominicană), Alexei Talimov (Ucraina), Hugo Sotana (Venezuela).

Asupra creațiilor lor ne vom opri în numărul viitor.

Neagu Udroiu

„UNIVERSITĂȚILE MELE” (XI)
Drumuri și poduri

Orice drum, mergător mai aproape ori mai departe de casă înseamnă obligații. Și asta deoarece, în afara merindelor trebuincioase, trebuie să-ți încarci ghiozdanul cu toate cele. De pildă, plecai la Bolintin, erai la curent că vei trece podul peste Chirican de la Puțul Popii pe la Țandără, de trecut Neajlovul înainte de Crevedia Mică, apoi căruța căreia îi erai arondat lua în piept pădurea de la Căscioreanca, trecea agale prin Malu Spart, comună pe atunci, ce afișa cu orgoliu Salonul de Dans din Centru. Rămânea de trecut, călcând falnic fără păs peste podul de peste Argeș, după război cu totul nou, dar din lemn, credeai că nu mai are moarte. Aici se filmase „Nepoții gornistului” prin “50. După care a fost delăsat totul de-o parte și construit podul de azi, cu adevărat pregătit să înfrunte anii. Te cam puteai crede ajuns în viitorul oraș, supravegheat de două mori. Vizavi de una din ele era Hanul lui Bidirici, un fel de stație orbitală pentru cei plecați la București, după înnoptarea de rigoare și îndestulare pe măsură.

Evident, fiecare drum cu podurile lui. Nu trebuie să ajungi la Paris și de pe vreun pod peste Sena să întrebi mirat: „Ce e drăcia aia de fier înaltă până la cer și la ce Dumnezeu folosește ?” Normal ar fi, pe unde ajungi să fii pregătit să întrebi nu ce e aia ori ailaltă, cât să descoși pe cel de lângă tine, fiind la Atena, de pildă, de pe la aeroport să chestionezi gazdele: „Dar Acropolea unde este ?” Semn că în ghiozdan ți-ai așezat, înainte plecare, maculatoarele cu conspectele de utilitate imediată. De unde vine convingerea mea că orice plecare la drumuri scurte sau lungi, pasajul prin văzduh peste cine știe câte poduri, unele de senzație, este o adevărată lecție interdisciplinară, unde vin alături cunoștințe risipite în arhitectura memoriei la lecții de geografie și istorie, de lecturi norocoase la timp potrivit, de filme pe marele și micul ecran. Nu te pregătești să ții nimănui discursuri încropite din toate câte știi tu. Dar pregătire pe cont propriu este de cea mai mare însemnătate.

Norocos îndeajuns de ești vei prinde un loc în avionul ce trece peste Polul Nord, aglomerația de sloiuri de gheață oferindu-ți imaginea adevărată a lumii dincolo de Cercul Arctic. De l-ai mai și citit pe Roald Amundsen, despre el ai a procesa în minte un capitol enciclopedic de calitate. În drum spre Extremul Orient, cu puțin noroc poți prinde furtunile de zăpadă ale Himalaiei, cu Everestul pitit pentru cei ce nu urcă, bătând cu pasul coastele neprimitoare. Cel ce a făcut-o primul, cocoțat sus de tot, Hillary, întrebat ce l-a apucat să ne lase pe noi ceilalți să-l urmărim de la poale, catadicsea să ne spună înfiorat: „M-a obsedat și am ținut să urc deoarece știam că există.” Păi dacă așa privesc unii lucrurile, nu e cazul să ne încăpățânăm a ne ține scai de ce ne e accesibil fie și fără altă motivație decât aceasta: Pentru că există.

Așadar, ajungi în Varșovia te interesezi unde se găsește inima compozitorului vestit în toată lumea și cum se ajunge la Parcul Lazienki unde poți prinde șoaptele muzicii sale. Ori ajuns cu orice alt scop la Cracovia, te îngrijești de vizita la Castelul Wawel. Și, de bună seamă, la Oswiecim și, neapărat, la vestita mină de sare din apropiere. Ești la Praga ? Sub apăsarea imaginilor complexante ale Orașului de Aur nu evita să mergi la Castelul Karlstein. De ce nu, la Lidice, cu istoria lui deprimantă. De rămâne timp, o fugă spre Karlovy Vary (plus Marienbad…). Sau, de ce nu, la Austerlitz…

Șansa unui pod aerian peste Kilimanjaro se poate ivi pe neașteptate. Nu pleci la drum decât cu cărticica lăsată nouă de Hemingway. De ești în Cuba, roagă amfitrionii să te repeadă până la casa memorială unde avea să se stingă din cauza unui glonț nărăvaș în vara anului “61.

Dar ce zici de norocul (unii îl pot considera o pacoste) de a vedea cu ochii tăi America ! N-am avut în anii noștri de școală discipline privind SUA. Intervin, salvator, lecturile. De la o vreme librăriile gem de oferte. Ca să nu mai spun că și în raftul de bibliotecă cresc pe măsură. Aici merită oareșice grijă la întocmirea bibliografiei. Nu e vorbă că nu la paginile despre Războiul Nord-Sud avem probleme. Ci la reportajul, oricât de bine scris. Asta deoarece au fost ani, știm desigur, când călătorii de moment aveau grijă să nu scape de sub observație statisticile legate de sărăcie și ea prezentă, să vopsească în negru aspectul social, încadrându-l voluptuos în comentarii de ocazie. Deplorabil, dar adevărat. Era epoca în care America trebuia cercetată pe scara de serviciu și oricum America văzută de aproape părea dispusă să-și expună doar ridurile și motivele de a ofta zi și noapte. Nu că aș fi contra ca și asemenea stări de lucruri să intre la inventar, dar există o măsură în toate. Scrii despre un mare actor de la Hollywood nu pentru a-i număra căsniciile, ci și pentru a-i evidenția meritele în istoria cinematografului. Una este să-l citești pe Andre Maurois și altceva să-i înghiți rândurile lui Brucan. Ca să nu mai zic de acele volume de croială aparte ca de pildă cartea lui Steinbeck în care împreună cu propriul patruped pornește a descoperi America. Ori volumele lui Dos Passos, combinație zglobie de reportaj și ficțiune.

Și mai e românismul din noi. Și aici depinde cum îți pui problema. Poți ateriza în Manhattan cu gândul de a afla pe unde a locuit Gigi Dumitrescu, ciclistul minune al anilor “50, ori antrenorul său, Norhadian, la care ajunsese salariat, ori vrei să vezi unde a fost găzduită Expoziția Mondială din 1939, considerată pentru noi, în epocă, o manifestare de uriașă. E drept, ne deschiseseră gustul de ieșit în lume Parisul cu edițiile sale de lux: mai întâi Odobescu, prezentatorul Tezaurului de la Pietroasele, apoi organizatorii din 1937 unde pe Sena, cu Brâncuși în asistență, Maria Tănase făcea furori. Trecător prin Paris nu vei rezista să nu ajungi la Pere Lachaise pentru a vedea cripta lui George Enescu și a Marucăi Cantacuzino, ori capela ortodoxă unde Anne de Noailles își duce somnul de veci. Dar sigur e de mers și în partea cealaltă, în Montparnasse se odihnesc întru Domnu și câțiva bine cunoscuți – Brâncuși, Eugen Ionesco, Emil Cioran. Dar și Tristan Tzara.

La fel și prin alte părți. Ajungi la Chicago, nu rămâi în afara valorificării șansei de ajunge în campusul Universității unde guvernează ca statuie Mircea Eliade. Cauți și aici, ca și la Muzeul de Artă Modernă, ca și la Philadelphia, la Centrul Pompidou, încăperile în care operele lui Brâncuși se văd protejate de intemperii, precum Coloana Recunoștinței fără Sfârșit pe malul Jiului. Inutil nu este să rămâi la subiect oriunde te-ai afla. La Hiroshima, de pildă, un muzeu de bancă bogată îl găzduiește. La Stockholm, într-o colecție de renume, dintr-o vitrină centrală așteaptă să fie privită o miniatură remarcabil pusă în evidență de cadrul de prezentare. La Londra, în Muzeul de artă modernă, sclipește ademenitor numele artistului de la Hobița în cea mai strălucită companie posibilă.

Câte direcții de mișcare, tot atâtea posibilități de a lua notițe. Drumurile lungi și dese mai generoase. Podurile și ele intră la socoteală în variantă metaforică. La treabă !

Emil Țalianu

Primul biograf a lui Eminescu a fost Iosif Vulcan

În ianuarie 1885, când Mihai Eminescu împlinea vârsta de 35 de ani, revista „Familia”, la care adolescentul Mihail Eminovici trimite spre publicare primele încercări literare, în numărul 2, anul XXI, sub o litografie reprezentând chipul Poetului după cea de-a doua sa fotografie oficială, realizată de renumitul grafician austriac Theodor Mayerhofer, pictorul Curții Imperiale de la Viena, sub semnătura lui Iosif Vulcan se publica prima biografie a lui Eminescu, pe care o transcriem:

Mihail Eminescu

Înainte cu douăzeci de ani, într-o dimineață de februarie, a anului 1866, redacția noastră a primit o epistolă din Bucovina. Epistola conținea poezii, primele încercări ale unui tânăr care se semna „Mihail Eminovici”. Comitiva poeziilor ne mai spunea că autorul lor este numai de 16 ani.

Farmecul gingaș al poeziilor, considerând și etatea tânără a autorului, ne indică un talent adevărat, care avea un viitor frumos în literatura română. De aceea publicăm cu plăcere acele inspirațiuni juvenile; prima apăru în nr. 6 al „Familiei” din anul acela.

Redactorul însă își permise o mică schimbare. Numele „Eminovici” nu-i suna bine, căci avea o terminație slavă, românizată dară numele, modificând terminația și astfel poeziile acelea apărură în foaia noastră sub numele „Eminescu”.

Autorul n-a protestat, ba a adoptat însuși acest nume și semna apoi așa toate poeziile și scrierile sale în viitor.

Astfel fu introdus numele „Eminescu” în literatura noastră.

Scriitorul acestor rânduri i-a fost nașul.

De atunci a trecut un timp îndelungat. În intervalul acesta, speranțele noastre care ne îndemnară să publicăm primele acorduri ale lirei tânărului începător se realizară. Eminescu s-a înălțat din ce în ce mai sus pe calea Parnasului român și astăzi putem să constatăm că dânsul este o decore a beletristicii noastre.

Cu bucurie vedem aceasta, căci „Familia” a fost cuibul de unde a ieșit acest talent mare, noi l-am prezentat pentru prima oară publicului, cu cea mai mare plăcere venim dar să-i aducem tributul stimei, punând în fruntea acestui nume portretul său.

S-a născut [urmează câteva pete albe, din cauza, probabil, îndoirii publicației, dar transcriem semnele rămase; n.n.]49 în orașul Botoșani, tot acolo ș-a început studiile (?) elementare, la Cernăuți a făcut cursul gimnaziului [...] terminând cursul superior la Blaș [Blaj – n.n.].

O pasiune ardentă îl îndeamnă atunci să intre în serviciul Thaliei. La 1868 se angaja în trupa lui Pascaly, care în două rânduri dete reprezentațiuni și prin părțile noastre. Atunci l-am văzut pentru prima oară. Era sufleor al trupei. Doi ani de zile petrecu dânsul în calitatea aceasta, având ochii țintiți spre un scop mai înalt, pentru care făcea serioase studii literare.

Apoi se reîntoarse la casa părintească pe care o părăsi, părintele său odată neștiind unde se află fiul său iubit s-a adresat la subsemnatul spre a-i da informații. Reîntors, l-a primit cu bucurie și părintele său îl trimise la Universitatea din Viena, acolo dânsul se înscrise la Facultatea de litere, dar termină numai două cursuri, căci o boală grea îl împiedică să poată continua.

Iosif Vulcan

Vindecându-se, societatea „Junimea” din Iași l-a trimis la Berlin, unde ș-a încheiat studiile filosofice.

Terminându-și studiile, se reîntoarse în patrie și fu numit bibliotecar al Bibliotecii Centrale din Iași, apoi revizor școlar al județelor Iași și Vaslui, mai târziu se mută la București, unde redacta ziarul „Timpul”, iar actualmente este iar bibliotecar al Bibliotecii Centrale din Iași.

Activitatea literară a lui Eminescu se reprezintă prin poeziile sale, publicate în „Convorbirile literare” și în „Familia”.

La noi a început, dincolo s-a înălțat la zenitul renumelui său și iarăși la noi a publicat cele din urmă poezii ce a scris, șapte adevărate mărgăritare ale lirei române, în „Familia” din 1883 și 1884.

Din scrierile sale au apărut numai două volume. Unul conține tragedia „Moartea lui Wallenstein”, tradusă după Schiller și altul o culegere din poeziile sale, culegere apărută în 1884 la Socec et Comp. în București, în ediție elegantă (4 lei), sub titlul „Poezii” de Mihail Eminescu, cu o scurtă prefață de dl T. Maiorescu.

Reflexiv, dar și prea mult, poeziile lui au timbrul filosofic care se manifestă în formă serioasă ori satirică, dar totdeauna prin o cugetare adâncă. Drept specimen reproducem mai la vale „Epigonii”, una din cele mai frumoase poezii ale lui, care deodată este un elogiu și o satiră, elogiul poeților noștri din epoca renașterii literare și satiră literaturii noastre actuale, prezentându-ne totodată și o altă notă caracteristică a lui Eminescu – pesimismul.

Eminescu este un nume nepieritor în literatura noastră, dl Maiorescu îl citează în o critică îndată după Alecsandri. Meșter al limbii noastre, ne-a prezentat frumuseți necunoscute ale ei, ne-a descoperit nuanțe și forme noi, a dat graiului poetic românesc o putere mai înaltă. Talent important, dânsul a cutreierat adâncimile cele mai profunde și s-a urcat în sferele cele mai înalte, aducând de pretutindeni comori neprețuite și dând astfel poeziei române un avânt nou Deie [...] ca această activitate să fie numai preludiul [...] sale poetice.

Iosif Vulcan.

Nicolae Scurtu

O POEZIE „UITATĂ” A LUI DIMITRIE KARNABATT

Biografia poetului, prozatorului, publicistului și memorialistului Dimitrie Karnabatt (n. 26 octombrie 1877, Giurgiu – m. aprilie 1949, București) a fost cercetată, cu rigurozitate, de istoricul și criticul literar Florin Faifer, care i-a întocmit o excelentă fișă[1] de istorie literară.

Impresionează în biografia fizică și creatoare a acestui poet, cu ascendențe bulgărești, numărul mare de colaborări la reviste, ziare, almanahuri și altfel de publicații, în care i s-au publicat poezii, proze, articole, cronici literare, cronici politice, traduceri și memorii.
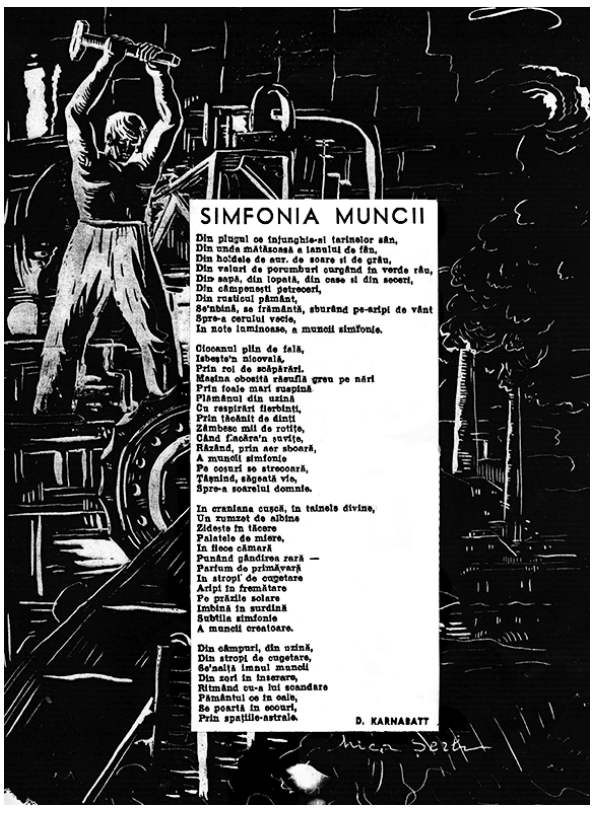
O colaborare „uitată”, dar identificată acum, este aceea la revista *Muncitorul Român*, în paginile căruia publică poezia *Simfonia muncii*, care se constituie într-un autentic și emoționant imn adus *muncii* și binefacerilor ei.

Întâlnim în această poezie câteva sintagme și alese îmbinări de cuvinte: „a cerului vecie”, „a soarelui domnie”, „stropi de cugetare”, „prăzile solare”, și, în fine, „spațiile-astrale”, care conferă acestei bijuterii literare o dimensiune profund filosofică.

Munca, de la poetul grec Hesiod și până în imediata contemporaneitate a constituit o temă predilectă pentru unii dintre marii creatori ai literaturii universale.

Se impune să precizez, că această poezie este singura colaborare a lui Dimitrie Karnabatt la publicația condusă de poetul Pan M. Vizirescu, în timpul celei de a doua conflagrații mondiale.

O interpretare grafică a acestei poezii, ce se publică în aceeași pagină a revistei, o datorăm pictoriței Mica Șerbu, care era foarte talentată și cunoscută în lumea presei și a cărții interbelice.

Simfonia muncii

Din plugul ce înjunghie-al țarinelor sân,
Din unda mătăsoasă a lanului de fân,
Din holdele de aur, de soare și de grâu,
Din valuri de porumburi curgând în verde râu,
Din sapă, din lopată, din coase și din seceri,
Din câmpenești petreceri,
Din rusticul pământ,
Se-mbină, se frământă, zburând pe-aripi de vânt
Spre-a cerului vecie,
În note luminoase, a muncii simfonie.

Ciocanul plin de fală,
Izbește-n nicovală,
Prin roi de scăpărări.
Mașina obosită răsuflă greu pe nări
Prin foale mari suspină
Plămânul din uzină
Cu respirări fierbinți,
Prin țăcănit de dinți
Zâmbesc mii de rotițe,
Când flacăra-n șuvițe,
Râzând, prin aer zboară,
A muncii simfonie
Pe coșuri se strecoară,
Țâșnind, săgeată vie,
Spre-a soarelui domnie.

În craniana cușcă, în tainele divine,
Un zumzet de albine
Zidește în tăcere
Palatele de miere,
În fiece cămară
Punând gândirea rară –
Parfum de primăvară
În stropi de cugetare
Aripi în fremătare
Pe prăzile solare
Îmbină în surdină
Subtila simfonie
A muncii creatoare.

Din câmpuri, din uzină,
Din stropi de cugetare,
Se-nalță imnul muncii
Din zori în înserare,
Ritmând cu-a lui scandare
Pământul ce în cale,
Se poartă în ecouri,
Prin spațiile-astrale.
D. Karnabatt

Notă: Această poezie se transcrie din revista *Muncitorul Român*, 7, nr. 4, iulie 1944, p. 11. Publicația era coordonată de poetul și publicistul Pan M. Vizirescu.

NOI COMPLETĂRI LA BIOBIBLIOGRAFIA LUI NICOLAE CARTOJAN

Biobibliografia profesorului, istoricului literar, editorului și cărturarului Nicolae Cartojan (n. 4 decembrie 1883, Călugăreni-Uzunu, jud. Giurgiu – m. 20 decembrie 1944, București) nu este, încă, completă întrucât cei ce s-au ocupat cu elaborarea ei nu au investigat, cu atenție, presa literară și nonliterară din perioada interbelică.

Unul dintre aceștia este chiar discipolul său, Dan Simonescu (1902-1993), istoric literar și bibliolog însemnat, care în biobibliografia lui Nicolae Cartojan preferă să uziteze ca metodă de lucru *criteriul selectivității*, ce mi se pare inoportun din mai multe puncte de vedere.

Recent am identificat încă două microrecenzii, pe care Miron Suru, cronicar literar și publicist convingător, le-a publicat în arhicunoscuta revistă *Meșterul Manole*, publicația tinerilor scriitori grupați în jurul lui Vintilă Horia.

Miron Suru scrie aplicat și obiectiv despre *Cercetări literare*[2], nr. 3, publicația *Seminarului de Istoria literaturii române vechi*, pe care îl conducea profesorul Nicolae Cartojan, precum și despre *Istoria literaturii române vechi. Volumul I*[3], cea mai valoroasă carte închinată acestui segment al culturii naționale.

Deși, aceste recenzii de mici dimensiuni, par niște *note fugare*, ele sunt, de fapt, rezultatul unei lecturi atente și firește, edificatoare pentru *specialist* cât și pentru cititorul obișnuit.

Sunt cu atât mai valoroase deoarece se adresează tinerimei studioase care, în chip obligatoriu, trebuie să cunoască cercetările fundamentale întreprinse în acest domeniu, rezervat, de obicei, celor inițiați.

*

N. CARTOJAN: *CERCETĂRI LITERARE III.* București 1939.

Acest volum, al treilea, scos de profesorul N. Cartojan în editura seminarului de istoria literaturii române vechi de la Facultatea de Litere și Filosofie din București adună în paginile lui câteva studii de mare valoare documentară și interpretare științifică și critică. După «Necroloagele» lui Ovid Densușianu, D. Russo și Ștefan Glixelli de N. Cartojan, desprindem contribuția d[omni]lor Dan Simonescu și Emil Muracadée despre «Tipar românesc pentru arabi în secolul al XVIII-lea» în care se aduc noi contribuțiuni la istoria tipăriturilor din vremea lui Constantin Brâncoveanu, patriarhului Atanasie Dabbas la Alep în Siria, scoțând în relief necunoscuta activitate literară a patriarhului arab Silivestru al Antiohiei la Iași și București între 1745-1747. D[omnișoa]ra Ariadna Camariano în «Poricologos și Opsarologos grecesc» studiază poemele bizantine; care povestesc certurile între fructe, păsări și patrupede (Poricologos) și cele între pești (Opsarologos) urmărindu-le și circulația în sud-estul Europei. În «Din vechile schimbări culturale dintre români și iugoslavi» d[omnu]l Emil Turdeanu înfățișează toate ctitoriile românești în ținuturile iugoslave de la Radu I (1376-1382) până la sfârșitul ocupației austriece în Oltenia. Studiul este întovărășit de un catalog al manuscriselor slavonești scrise în țările noastre și al celor românești din Bibliotecile Națională și Academiei Regale din Belgrad. D[omnu]l Ion Chițimia face analiza celei mai vechi cronice a lui Ștefan cel Mare scrisă în limba germană și descoperită de Olgierd Górka, și ajunge la concluzia că ea a fost scrisă întâi în limba slavă, tradusă în latină de un polon și apoi în germană. «Kogălniceanu la Berlin» titlu sub care sunt prezentate câteva date noi din vremea studiilor acestui înaintaș, de către d[omnu]l D[umitru] C[ristian] Amzăr, relative la înscrierea la Universitate, precum și fragmente de scrisori. Bibliografia publicațiilor privitoare la cultura românească veche publicată sub îngrijirea d[omnu]lui N. Georgescu-Tistu se ocupă de anii 1935 și 1936. Sunt aceste cercetări o sinteză clară a lucrului serios și științific care se face pe lângă catedra d[omnu]lui profesor N. Cartojan. Totul este expus cu mare claritate, documentație bogată, dovedind o mare dragoste pentru subiectul ales.

*

N. *CARTOJAN: Istoria literaturii române vechi. Vol*[*umul*] *I. De la origini până La Epoca Iui Matei Basarab și Vasile Lupu*. București 1940.

Profesorul N. Cartojan a dăruit publicului cititor una din acele cărți atât de mult necesare. Publicarea unei istorii a literaturii române de proporții mari, într-o expunere clară, amănunțită, cu o ilustrație bogată, era un lucru foarte important întru dezvoltarea culturii române prin cunoașterea trecutului. Profesorul N. Cartojan este acela care începe acest lucru prin a sa *Istorie a literaturii vechi*, rămânând acum să se găsească cineva care să-l continue, lucrând epoca modernă. În acest prim volum al profesorului N. Cartojan materia cercetată și prezentată clar într-o înlănțuire logică și elegantă este următoarea, după ordinea capitolelor ce alcătuiesc cartea: La răspântia a două lumi: Occidentul latin și Orientul bizantino-slav (Literaturile românilor până în veacul XIII-lea; Orientul bizantino-slav; Literatura bizantină; Literatura slavilor sud-dunăreni); Intrarea românilor în cultura bizantino-slavă; Invazia turcească și urmările ei pentru cultura popoarelor balcanice; Mănăstirile focare de cultură.; Cultura slavă în țările noastre, Suflet românesc în limba slavă (Literatura religioasă; Istoriografia slavonă în Moldova; Învățăturile lui Neagoe către fiul său Teodosie); Zorile literaturii române (Textele rotacizante), Introducerea tiparului în Țările Românești (Tipar slavonesc în Țară Românească); Tipar românesc. Epoca lui Coresi; Palia de la Orăștie (1582); Epoca post coresiană. Textele populare (Literatura apocrifă, Bogomilii, Literatura bogomilică, Apocalipse apocrife; Literatura hagiografică; Literatura didactică, Literatura de prevestire, Romanul popular); Începutul istoriografiei în Țara Românească (Viața patriarhului Nifon, Cronica lui Mihai Viteazul); Ceea ce face atrăgătoare lectura unei asemenea istorii a literaturii este îmbinarea măiastră a datelor străvechi pe care profesorul N. Cartojan le prezintă în tot amănuntul lor, folosind o metodă în scrierea istoriei inedită, de așa manieră ca totul să se poată citi cu ușurință și reține asemenea. Folosirea documentelor și amănuntelor într-un studiu de istorie într-un fel care să dea viață cărții și să retrăiască ele însișsi, noi și proaspete, este secretul istoriografului artist și al profesorului N. Cartojan.

CEZAR PETRESCU ȘI ORAȘUL GIURGIU

Biografia prozatorului, publicistului, traducătorului și memorialistului Cezar Petrescu (n. 1 decembrie 1892, Cotnari – m. 9 martie 1961, București), unul dintre cei mai însemnați și prolifici romancieri români, conține câteva aspecte ignorate sau insuficient cercetate.

Din mărturiile sale și ale unora dintre contemporanii săi reiese că Cezar Petrescu a fost unul dintre cei mai fermecători conferențiari, care izbutea să capteze atenția și interesul celor ce îi ascultau verbul înflăcărat și, mai ales, conexiunile pe care le stabilea în discursul său oratoric.

Așa se face că a fost invitat să conferențieze în cele mai importante orașe și târguri din România interbelică.

Prezența sa era anunțată și salutată, conform uzanțelor, de

(continuare în pag. 11)

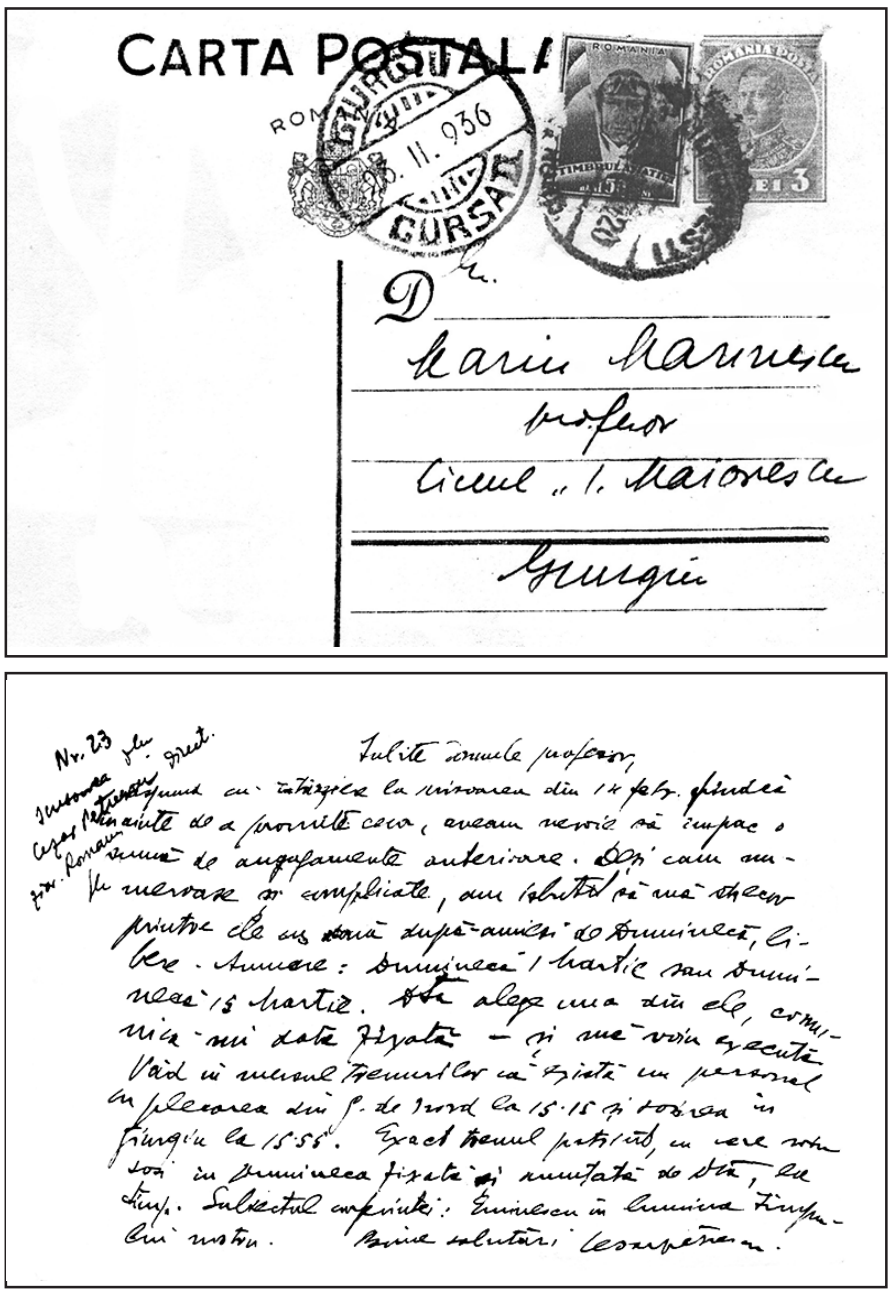
(urmare din pagina 10)

oficialități, precum și de presa centrală și locală.

După o astfel de *intervenție publică*, conferențiarul cât și opera sa literară stimulau interesul, pasiunea și dorința de a fi *citit, recitit* și, desigur, comentat de cei în drept.

I s-a sugerat și a acceptat să conferențieze la Giurgiu în vederea adunării de fonduri pentru ridicarea unui monument lui Eminescu în orașul de la Dunăre.

Revelator este răspunsul lui Cezar Petrescu la o invitație așa de tentantă și, evident, prețioasă, ivită din acțiunile și gândurile unor dascăli de o rară probitate morală și profesională ~ Savin Popescu și Marin Marinescu.

Cezar Petrescu - Carte poștală față și verso

*

[București, 22 februarie 1936]

Iubite domnule profesor,

Răspund cu întârziere la scrisoarea din 14 februarie, fiindcă înainte de a promite ceva, aveam nevoie să împac o sumă de angajamente ulterioare.

Deși cam numeroase, am izbutit să mă strecor printre ele cu două după-amiezi de duminică libere.

Anume: duminică, 1 martie sau duminică, 15 martie. D[umnea]ta alege una din ele, comunică-mi data fixată, și mă voi executa.

Văd în mersul trenurilor că există un personal cu plecarea din G[ara] de Nord la 15^{55}.

Exact trenul potrivit, cu care voi sosi în duminica fixată și anunțată de d[umnea]ta, la timp.

Subiectul conferinței: *Eminescu în lumina timpului nostru.*

Bune salutări,

Cezar Petrescu

[Domnului Marin Marinescu, profesor, Liceul „Ion Maiorescu”, Giurgiu].

Cu o promptitudine specifică unui dascăl autentic, Savin P. Popescu, directorul Liceului „Ion Maiorescu” și președintele *Comitetului pentru ridicarea unui bust lui Eminescu la Giurgiu*, îi comunică următoarele gânduri lui Cezar Petrescu.

*

Giurgiu, 25 februarie 1936

Stimate domnule Cezar Petrescu,

Sunt încredințat de profesorul M[arin] Marinescu că ați răspuns cu multă bunăvoință la invitația comitetului nostru, prin care ați fost solicitat să conferențiați la Giurgiu.

Vă rugăm să binevoiți a cunoaște că vi se rezervă ziua de 15 martie cur[ent] pentru ținerea conferinței d[umnea]v[oa]s[tră].

D[umnea]v[oa]s[tră] veți putea sosi la Giurgiu, cu trenul personal care pleacă din Capitală la ora 13^{40} din Gara de Nord, sau la orele 14^{01} din Gara Filaret.

În localitate sosiți la orele 15^{40}, iar la orele 17 are loc conferința. Seara la orele 21 sunteți în Capitală.

Vi se fixează data de 15 martie, întrucât pe ziua de 1 martie va vorbi aci d[omnu]l prof[esor] doctor G. Marinescu.

Mulțumindu-vă pentru bunăvoința ce ați arătat, vă rugăm să primiți, în numele comitetului nostru, cele mai călduroase mulțumiri.

Președintele Comitetului,

Savin P. Popescu

Directorul Liceului „Ion Maiorescu”

[Domniei sale domnului Cezar Petrescu, Strada Dr. N. Tomescu, nr. 4, București; Expeditor – Savin Popescu, Directorul Liceului „Ion Maiorescu”, Giurgiu].

În orașul Giurgiu au mai conferențiat, în același scop, Tudor Vianu și Gala Galaction.

Se impune să precizez că profesorul Marin Marinescu, care îndeplinea și funcția de casier al *Comitetului pentru ridicarea unui bust lui Eminescu la Giurgiu*, a apostilat astfel epistola scriitorului din București: *Nr. 23/ Scrisoarea d[omnu]lui Cezar Petrescu, direct[orul] ziar[ului] „România”* și a inclus-o în arhiva comitetului.

Se aduc mulțumiri publice profesorului și istoricului Emil Păunescu care a avut amabilitatea de a-mi comunica o copie de pe epistola lui Cezar Petrescu și unele date și precizări deosebit de valoroase.

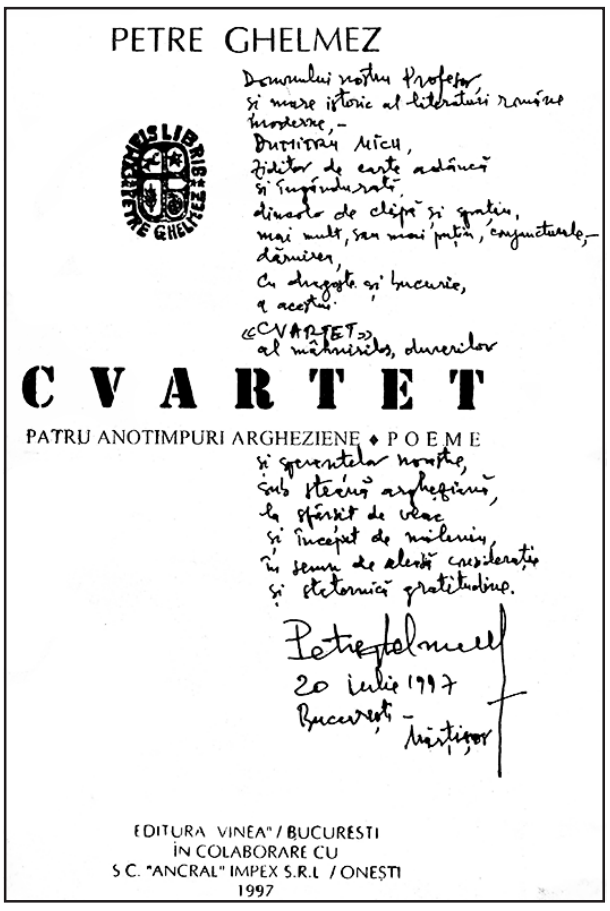
Notă: Originalele celor două epistole inedite se află în colecția Muzeului județean „Teohari Antonescu”, nr. inv. 280. Documente și la Biblioteca Academiei Române S 31/DCCCV.

UN AUTOGRAF AL POETULUI PETRE GHELMEZ

Biografia poetului, publicistului și traducătorului Petre Ghelmez (n. 2 martie 1931, Gogoșari, jud. Giurgiu – m. 9 martie 2001, București) necesită o cercetare minuțioasă întrucât autorul excelentei cărți *Germinații* (1969) a fost un artist discret și un intelectual de o rară distincție.

După finalizarea studiilor liceale în orașul Giurgiu urmează cursurile Școlii de literatură și critică literară „Mihai Eminescu” din București, iar, în cele din urmă, absolvă Facultatea de Filologie a Universității din București, secția de critică literară.

Debutul absolut, cu poezie, are loc în anul 1955, în paginile revistei *Tânărul scriitor,* publicație coordonată și supervizată

de Uniunea Scriitorilor din România.

Este prezent în presa de tineret și timp de patru decenii publică un număr semnificativ de cărți de poezie ce au fost atent citite și apreciate de Nicolae Manolescu, Dumitru Micu, Mihai Ungheanu, Lucian Raicu, Liviu Papadima și, desigur, alții.

Întâmplarea face să descopăr, recent, un autograf, emoționant și revelator, pe care poetul Petre Ghelmez îl dăruiește istoricului și criticului literar Dumitru Micu.

*

Domnului nostru profesor și mare istoric al literaturii române moderne, Dumitru Micu, ziditor de carte adâncă și îngândurată, dincolo de clipe și spațiu, mai mult, sau mai puțin, conjuncturale, dăruirea, cu dragoste și bucurie, a acestui «Cvartet» al mâhnirilor, durerilor și speranțelor noastre, sub stemă arghezină, la sfârșit de veac și început de mileniu, în semn de aleasă considerație și statornică gratitudine.

Petre Ghelmez, 20 iulie 1997, București, Mărțișor

Acest document de istorie literară este înscris pe foaia de titlu a cărții *Cvartet. Patru anotimpuri argheziene. Poeme.* [*Grafică din ciclul „Pământuri” de Constantin Baciu*], București, Editura „Vinea” în colaborare cu S.C. „Ancral” Impex S.R.L./Onești, 1997.

Notă: Această raritate bibliofilă se află în biblioteca profesorului Nicolae Scurtu din București.

---

[1] 1. Florin Faifer, [*Dimitrie Karnabatt – fișă de istorie literară*] în *Dicționarul general al literaturii române. H-L. Ediția a 2-a revăzută, adăugită și adusă la zi,* București, Editura Muzeul Literaturii Române, 2017, p. 552-555 + *un desen de Philips.*

[2] Miron Suru, *N. Cartojan – Cercetări literare*, III, în *Meșterul Manole,* 1, nr. 7-10, septembrie-decembrie 1939, p. 64. (*Însemnări pe fila cărților*).

[3] Idem, *N. Cartojan – Istoria literaturii române vechi. Vol[umul] 1. De la origini până la Epoca lui Matei Basarab și Vasile Lupu* în *Meșterul Manole*, 2, nr. 8-9, august-septembrie 1940, p. 54-55 (*Însemnări pe fila cărților*).

Ioana-Ruxandra Fruntelată

ETNO-LOG

Meșterul Manole în orizontul mitic al creației poetice folclorice

M-am gândit la mitul universal al „sacrificiului pentru construcție” revăzând câteva informații despre Școala Veche din Bolintin Vale în cartea lui Vasile Grigore, *Constantin Șt. Bolintineanu: portretul unui ctitor* (Editura Sud, Bolintin Vale, 2020, p. 97-121). Se pot învăța multe din povestea Școlii Vechi, începută în 1889 și ajunsă „la zi” în toamna lui 2021, când va fi inaugurată clădirea restaurată cu fonduri europene și transformată în centru multicultural – minunată salvare a unui monument emblematic pentru destinul modern al unui vechi târg din sudul românesc, într-o epocă în care, ca în romanul fantasy al lui Michael Ende, *Poveste fără sfârșit*, Nimicul înghite necruțător orice urmă a lumii ce a fost !

Școala a purtat o vreme numele poetului Dimitrie Bolintineanu și a apărut ca o replică arhitecturală la monumentul acestuia, în urma inițiativei exemplarului edil din Bolintin Vale, Constantin Șt. Bolintineanu, care nu și-a drămuit nici eforturile și nici fondurile personale pentru a realiza o instituție „după modelul cel din urmă adoptat de Primăria București”. Citesc despre orologiul cu un clopot așezat deasupra timpanului, într-un fel de „zvoniță” de zidărie, despre scările exterioare cu trepte din piatră tare de Sinaia, despre sobele Meidingher „veritabile” aduse în sălile de clasă și despre acoperișul cu pantă mică, în sistem „cheneau”, despre atenția acordată pătrunderii luminii naturale în încăperile proiectate de John Elisée Berthet și executate de Dobrică Grigoriu (doi aventurieri, fiecare în felul lui, dacă încercăm să le înțelegem îndrăznelile și paradoxurile biografice). „Oamenii și zidurile” din carte ne vorbesc despre rolul crucial al comunității locale, în special al Fundației Culturale „Dimitrie Bolintineanu” și al revistei „Sud”, preluate ulterior de Asociația pentru Cultură și Tradiție Istorică Bolintineanu (ACTIB) în salvarea școlii monumentale, mutilate de anexe și clădiri vecine nepotrivite și neglijate, a cărei declasare se căuta cu orice preț. Oamenii locului, care și-au dorit să le transmită copiilor lor iubirea pentru trecut, s-au așezat în fața zidurilor și le-au sprijinit, așa că ele nu au căzut și acum se ridică mai frumoase ca oricând, sporind prestigiul zonei și oferind „un exemplu de bună practică în domeniul valorificării monumentelor istorice, care ar trebui urmat și multiplicat în cât mai multe locuri” (Vasile Grigore, *op. cit.*, p. 121).

Școala Veche din Bolintin Vale are suflet, așa cum au toate zidirile Domnului și ale omului, după credințele folclorice. „Oricare ar fi structura unei societăți tradiționale – fie ea o societate de păstori și vânători, de agricultori sau ajunsă deja în stadiul civilizației urbane – locuința este întotdeauna sanctificată datorită faptului că ea constituie o *imago mundi* și că lumea este o creație divină”, scrie Mircea Eliade, în *Sacrul și profanul* (traducere din limba franceză de Rodica Chira, Editura Humanitas, București, 1992, p. 50). Însă pentru că, în funcție de mai multe elemente, între care ocupația joacă un rol important, „societățile tradiționale” au mituri cosmogonice diferite, sanctificarea spațiului, care este în directă legătură cu imaginarul cosmogonic, va fi și ea „produsă” diferit, fie prin asimilarea „casei” cu „Cosmosul” și ridicarea ei în funcție de repere mitice (precum Centrul ori *Axis mundi*), fie prin consacrarea construcției în urma unui rit de tip cosmogonic, așa cum este ritul sacrificiului, reluând scenariul mitic al marelui zeu sfârtecat pentru ca, din trupul lui, să ia naștere Lumea (Mircea Eliade, *op. cit.*, p. 51).

Edificându-ne cu privire la explicația etnologică a „sacrificiului pentru zidire” ca formă de imitare, în mic, a actului divin, cosmogonic, prin care este însuflețit spațiul-Lume, pricepem că, potrivit mentalității tradiționale, misiunea unui meșter constructor stă sub semnul unei încumetări demiurgice. Ne întoarcem la textul de „școală veche” al „Monastirii Argeșului”, cum se numește varianta Vasile Alecsandri a versurilor cântecului epic folcloric devenit loc „de pelerinaj” al artiștilor ce-și găsesc în el rădăcinile vocației creatoare.

Trecem repede peste contradicția aparentă din text, între un monument real, ctitorie de sec. XVI a lui Neagoe Basarab („Monastirea” Curtea de Argeș) și personajul legendar Negru-vodă, cel care le ordonă, în cântec, celor „Nouă meșteri mari,/ Calfe și zidari/ Și Manoli “ zece,/ Care-i și întrece” să-i ridice „Monastire naltă/ Cum n-a mai fost altă”. Dacă va fi existat, Negru-vodă a coborât dinspre Făgăraș ori mai dinspre răsărit prin secolul al XIII-lea. Trei sute de ani diferență și substituirea unui nume de voievod cu altul nu sunt erori istorice în eposul folcloric versificat, ci sunt elemente de localizare (în spațiul și timpul din „baladă”), specifice creației orale și care dau consistență universului din povestea cântată.

În schimb, ne intrigă alegerea locului „de monastire/ și de pomenire”, pentru că știm că oamenii culturii populare tradiționale nu construiesc niciodată o casă pe locul unde alta s-a surpat, considerând că acela e „loc rău”. Și atunci de ce umblă Negru-vodă „Pe Argeș în gios/ Pe un mal frumos”, după „Un zid părăsit/ Și neisprăvit”, la care se oprește și dorește să i se ridice mânăstirea taman acolo ? Răspunsul probabil este acela că dorește să „îmblânzească” „locul rău”, plătindu-și, poate, păcatele prin transformarea lui în „loc bun”. Crudul comanditar pare că știe de la început că acest joc „de-a cosmogonia” nu va fi câștigat decât printr-un artificiu, deoarece omul nu poate aspira la condiția Creatorului care zidește Lumea însuflețind-o. Mânăstirea (ori podul, ori zidurile cetății, dacă ne uităm spre alte variante balcanice) are nevoie de un suflet ca să dureze și atunci i se va găsi un suflet viu ce se va contopi cu trupul ei de „var și cărămidă”. Negru-vodă știe prea bine asta, altfel de ce le-ar spune meșterilor că, dacă nu reușesc să-i ridice mânăstirea, îi va zidi chiar pe ei în ea ? „Deci voi, meșteri mari,/ Calfe și zidari,/ Curând vă siliți/ Lucrul de-l porniți/ Ca să-mi rădicați,/ Aici să-mi duratți/ Monastire naltă/ Cum n-a mai fost altă,/ Că v-oi da averi,/ V-oi face boieri,/ Iar de nu, apoi/ V-oi zidi pe voi,/ V-oi zidi de vii/ Chiar în temelii !”

Dar meșterii par să nu înțeleagă. Se apucă și fac măsurători, sapă șanțuri, construiesc, respectă întrutotul „tehnologia”, fără să țină cont de neîndeplinirea condiției esențiale: zidurile nu au suflet. Și de aceea, tot ce construiesc ziua, noaptea se prăbușește, ca în basme, iar ei par condamnați să trudească veșnic în umbra unui „zid neisprăvit”. Cum de nici măcar Manole nu este inițiat cu privire la necesitatea sacrificiului ?

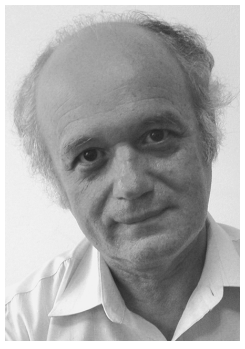
Aflăm răspunsul în gândirea mitică: eroul civilizator este cel ce pleacă până la zei și învață de la ei ce este de făcut pentru ca semenii lui să mai parcurgă o experiență umană fundamentală: în acest caz, aceea a construcției. Manole primește revelația în vis: „Apoi se scula/ Ș-astfel cuvânta:/ “ Nouă meșteri mari,/ Calfe și zidari,/ Știți ce am visat/ De când m-am culcat ?/ O șoaptă de sus/ Aievea mi-a spus/ Că orice-am lucra,/ Noaptea s-a surpa/ Pân-om hotărî/ În zid de-a zidi/ Cea-ntâi soțioară,/ Cea-ntâi sorioară/ Care s-a ivi/ Mâni în zori de zi,/ Aducând bucate/ La soț ori la frate”.

Lăsând la o parte splendida gesticulație poetică și culoarea locală, îl descoperim pe Manole, întâiul meșter dintre toți, așezat în orizontul mitului, pentru că a învățat „de sus” – și va transmite mai departe – că nu poți clădi nimic fără a pune în ziduri „cel întâi” suflet al tău.

Școala Veche din Bolintin Vale în perioada interbelică

FORMAREA UNUI MUZEOGRAF
Strada Dorobanți

Emil Păunescu

Din câte mi s-a povestit, am văzut „lumina” pe la… 7 seara, în data de 16 ianuarie 1950. Mi-ar place să cred că am venit pe lume sub influența sărbătoririi din ziua precedentă a centenarului nașterii lui Mihai Eminescu, dar probabil că a fost o simplă coincidență.

La externarea din Maternitate, tata ne-a așteptat cu o trăsură (taxiul epocii) și ne-a adus la domiciliul închiriat pe strada Dorobanți, în casa de la numărul 2. În anul acela, ulița cu pricina a fost rebotezată cu numele marelui clasic rus Lev Nicolaevici Tolstoi, iar casa petrolistului Anastasiu, de la numărul 16 (care fusese naționalizată), a fost atribuită drept sediu pentru Muzeul raional de științele naturii și istorie. Nu am aflat dacă o zână ursitoare a făcut vreo legătură magică între pruncul ce eram și noul așezământ cultural. Știu însă că am avut norocul unor părinți iubitori și o copilărie fericită, despre care am să povestesc poate în altă parte. Am fost un puști mai deosebit, cu o curiozitate și o imaginație debordante, dar destul de cuminte și drăgălaș spre a-mi atrage din partea mamei grijulii supranumele de „Dulceață” […].

„Vrăjind” subiectul primei idei, în ruinele de la Ulpia Traiana Sarmizegetusa

În urmă cu șase decenii, deși strada noastră se afla în centrul vechi al orașului, pitită paralel cu una dintre arterele principale („Ștefan cel Mare”, rebotezată în perioada ocupației sovietice „7 Noiembrie”), rămăsese cu parte carosabilă alcătuită din pietre de râu, ceea ce contribuia la a fi foarte puțin circulată. În majoritatea timpului, ea era luată în primire de o ceată de copii, mai mari și mai mici, aflați în permanentă agitație.

Existența Muzeului am conștientizat-o mai clar după mutarea în vecinătatea lui. Acum intram mai des în sălile de expoziție, care adăposteau tot soiul de animale: păsări împăiate, trofee de vânătoare, dar mai ales o „balenă” (a se citi un splendid exemplar de morun, pescuit cândva în bălțile de pe lângă satul Arsache). Peste câțiva ani profilul expoziției a fost schimbat radical, animalele fiind retrase în depozit spre a face loc descoperirilor arheologice (cu care au fost umplute vitrinele primelor trei săli), istoriei medievale și unei mici colecții de tablouri și piese de artă decorativă.

În serile de vară, băieții străzii se adunau la gardul de fier forjat al grădinii muzeului, cei mai mari așezându-se pe plinta acestuia și sporovăind despre fete și alte subiecte atractive. Se juca și „FAZAN” pe diverse teme, ceea ce-i obligase pe participanții la asemenea întreceri să pună mâna pe dicționare, atlase și alte cărți „grele” (indiferent de situația lor școlară), spre a evita înfrângeri rușinoase în fața celor mai mici, dar mai dornici de cunoaștere.

Schema Muzeului prevedea, în afara unui post de îngrijitor, doar două posturi de specialitate: un director și un asistent. Șeful era profesorul de desen Gheorghe Rădulescu, rudă prin alianță și prieten mai mare al tatălui meu. Programul de funcționare de la Giurgiu era mai puțin obișnuit: 8-13 și 17-20. Pe unchiul Gicu îl vedeam zilnic trecând către și de la clădirea verde a fostei case Anastasiu, mai mereu împreună cu Mihai Ionescu, fost student la Bele-Artele ieșene, pe care le întrerupsese pe vremea războiului și a foametei. În a doua parte a programului zilnic, pe când cei mai mulți dintre cetățenii aflați în „câmpul muncii” reveniseră pe la casele lor, în corpul de încăperi din fundul curții, unde se aflau birourile celor doi muzeografi autodidacți, se adunau grupuri pestrițe (predominant masculine) ai căror membri veneau cu felurite interese ori numai din plăcerea de a asista la discuții libere, într-o vreme când asemenea manifestări erau rare, fiind supravegheate permanent de „organele” vigilente ale statului de democrație populară. Diversitatea subiectelor privea vânătoarea și pescuitul, filatelia și numismatica, artele plastice și muzica, mai rar istoria, sportul, teatrul și altele. Pe măsură ce am crescut, atunci când mergeam să-l chem pe tata la cină ori cu alte mesaje casnice, se întâmpla să fiu și eu tolerat câteva minute pe lângă oamenii mari. Nu am auzit niciodată discuții cu iz politic, dar se întâmpla să fiu expediat acasă precipitat, atunci când unii dintre domnii prezenți în seara respectivă nu-și terminaseră provizia de bancuri deocheate.

Rememorând acum relația din copilărie și adolescență cu instituția de pe Dorobanți, cred că la baza imaginii mele favorabile despre un muzeu nu au stat expozițiile statice (fie ele cu balene sau pistoale, schelete sau portrete), ci ceea ce am descoperit în spatele lor: o deschidere uluitoare de a discuta despre oameni și profesii, despre pasiuni și talente, despre tehnici și materiale, despre cercetări și improvizații, despre cooperări și prietenii, despre polemici și solidarități, despre artefacte și ipoteze, despre falsuri și reconstituiri. Toate acestea (și altele, ce nu-mi vin în minte pe moment) s-au cuibărit probabil în subconștientul meu și mi-au ușurat alegerile de mai târziu.

Printre reperele maturizării

În iunie 1966, imediat după încheierea școlii, părinții mi-au cumpărat un loc în excursia organizată de un profesor de istorie al Liceului „Ion Maiorescu” – Cicerone Palade – un adevărat maestru în asemenea acțiuni. Era vorba de un mic tur al României în două săptămâni, care străbătea Oltenia, Banatul, sudul Transilvaniei, încheindu-se pe litoral, dar având drept principal obiectiv cetățile dacice. Ori de câte ori am reflectat retrospectiv la evoluția mea spre maturitate, am ajuns mereu la aceeași concluzie: acela a fost momentul când mi-am încheiat copilăria. Pe de o parte am acumulat impresii extraordinare, care au culminat cu ascensiunea în decovil la Sarmizegetusa Regia, coroborată cu primii fiori ai dragostei pentru o fată (simțiți printre ruinele Ulpiei Traiana). Pe de altă parte am trăit sentimentul reconfortant că mă pot descurca cu brio singur, fiind pentru prima dată „pe picioarele mele”. Întors acasă am luat decizia de a renunța la consumul exagerat de literatură beletristică în favoarea cărților științifice și mi-am alcătuit planuri clare pentru absolvirea cu succes a ultimei clase liceale. „Școala” a mers într-adevăr bine, dar – pe măsură ce se apropia primăvara – viitorul îmi apărea tot mai nebulos.

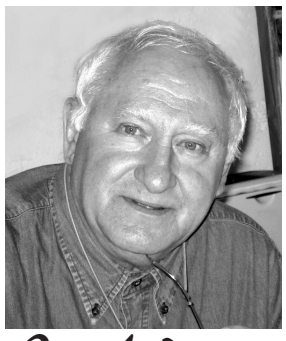
Împlinisem 17 ani și nu optasem pentru vreun domeniu. Am cochetat scurt timp cu ideea de a da admiterea la Istoria și Teoria Artei (unde în anul precedent fuseseră doar 7 locuri și se intrase cu medii peste 9 ! ?). Cu câteva săptămâni înainte de susținerea examenului de bacalaureat am cedat sugestiilor familiei și am început, în pripă, o pregătire la desen pentru a depăși probele eliminatorii de la Arhitectură. Din momentul în care am aflat că ratasem încercarea făcută acolo, m-am trezit în postura de neinvidiat a celui care mai avea trei ore la dispoziție spre a se înscrie la o altă facultate. Doream să-mi asigur o vacanță liniștită și să îndepărtez spectrul chemării la oaste. De aceea am tras la sorți între Matematică (pentru care aveam o bună pregătire, dar nu și o chemare) și Istorie (unde mă bazam pe cultura generală). Deși am reușit la facultatea umanistă (intrând al 13-lea dintre cei 630 de candidați !), nu mă hotărâsem dacă voi rămâne sau nu printre învățăceii muzei Clio. M-au determinat să nu renunț și să urmez cursurile până la capăt câțiva profesori de elită, bunii camarazi din căminul studențesc și gradul de adaptabilitate a programului, care îmi permitea să mă cufund în mediul cultural bucureștean din cea mai liberală etapă a regimului. Primii trei ani de studii universitare i-am trăit frenetic, vizionând circa 1000 de filme și sute de alte spectacole teatrale, concerte, întreceri sportive ș.a.m.d. În vacanțe continuam să explorez țara, utilizând biletele în circuit al C.F.R.-ului și orice alte ocazii. Eram lipsit de griji materiale, fiind sprijinit de cei de acasă, dar și de nenumărate rude și cunoștințe de familie. Deși căpătasem unele trăsături de bărbat puternic, din multe alte puncte de vedere eram un adolescent întârziat.

În vara anului 1968 (ce s-a dovedit „fierbinte” pentru țările Europei de Est), am contribuit – alături de colegi din mai multe facultăți ale Universității București – la copilit vița de vie din plantațiile I.A.S. Ostrov. Abia întors acasă, după munca voluntară depusă pe ogoarele patriei, mi s-a făcut propunerea de a câștiga un salariu de muncitor zilier. Timp de o lună cei doi muzeografi giurgiuveni au plecat pe șantierul arheologic de la Zimnicea, lăsându-mă șef peste Muzeul de lângă casă. După un sumar instructaj, am primit un maldăr de chei, două carnete de bilete pentru eventualii vizitatori, iar la întoarcerea arheologilor am fost pontat pe statul de plată al șantierului și am primit primii mei bani „munciți”. În acea lună de angajat temporar am cotrobăit prin toate cotloanele clădirii (din pivniță până-n pod), am răsfoit toate cărțile și revistele din biblioteca Muzeului, am îndrumat mai mulți copii prin cele 5 săli ale expoziției de bază și am primit surprinzătoarea vizită a unui numismat polonez. Experiența trăită atunci s-a sedimentat în timp, arătându-și importanța mai târziu.

Avocatul Milică Păunescu și profesorul Gheorghe Rădulescu, în curtea Muzeului de pe Dorobanți

Fragment din primul capitol al lucrării ***Fals tratat de muzeologie****, în curs de apariție la Editura „Sud”.*

Don Andreiță

SCRISOAREA NEEXPEDIATĂ

„În numele justiției și al onoarei militare îl acuz pe locotenentul Marin Antoniță de înaltă trădare. Cer din partea justiției intransigență, cer o pedeapsă exemplară. Insistăm pentru pedeapsa maximă: condamnarea la moarte”.

Roti, apoi, privirea prin sala strâmtă, de cazarmă în refacere, cu plafonul coborât amenințător deasupra capului, peste asistența înghesuită în bănci cazone și tunici strânse pe corp, din care umerii ieșeau bombați în relief – și în răceala care și așa cobora mercurul unei imaginate afectivități, cele câteva aplauze seci, ca o pleznitură de zebeu pe ger, aruncată aiurea, fără comandă, nu făcură decât să sporească sulul de gheață ce se țesea între cele patru colțuri ale încăperii și ființele astea nemișcate, cu proporțiile reduse ciudat.

Abia după aplauze, procurorul se așeză pe scaunul tare, de lemn, cu brațe și spetează, ceea ce îi conferea, totuși, aspectul unui tron sărăcăcios.

Lui, locotenentului, nimeni nu-i acordă vreo atenție, nu-l învrednici nimeni măcar cu o scânteie de ochi, toți fiind preocupați de participarea la un ceremonial, încoronarea unui rege, să zicem, despre care cunoșteau totul, dar nu avuseseră prilejul să fie martori oculari, iar acum urmăreau atent, punct cu punct, îndeplinirea ritualului, confruntând mintal planul dinainte cunoscut cu desfășurarea propriu-zisă a evenimentului. Faptul că el, locotenentul, se afla acolo, în boxa care semăna mai degrabă cu o cușcă montată pe căruța unui hingher, nu trezea un ecou mai mare decât importanța unui împrumut de la Grădina Zoologică, necesar în argumentarea unei demonstrații anume. La urma urmei, nici el, locotenentul, singurul poate care fusese atent, de la un capăt la altul, la desfășurarea procesului, nu putea susține cu certitudine dacă procurorul era într-adevăr convins pe de-a-ntregul de cele ce spunea, sau oficia și el rolul cuvenit în ceremonie; e drept, unul mai aspru, și locotenentul încercă să și-l imagineze în costum roșu, de călău.

„*Insistăm pentru pedeapsa maximă*”… Cuvintele îi reveniră în memorie, țiuind din codițele lor șrapnelate, și fu nevoit să înțeleagă, totuși, că spectacolul la care asista neutru și în care nu luase deloc cuvântul, deși i se oferise, are de fapt un singur actor: pe el, care trebuia să sfârșească aici, pe scenă, în fața spectatorilor.

…Se trezi asudat, obosit, muncit de duhuri necurate – și izbitura din moalele capului îl făcu să înțeleagă că se află în bordeiul lui din linia întâi; se auzea și respirația greoaie, trudită, a ordonanței, dincolo de ușă.

Încercă să adoarmă din nou.

***

*– Aceasta este, deci, situația, domnilor ofițeri. Ultimele amănunte le veți primi fiecare în plic. Vă reamintesc că atacul are loc în zori, la ora **h**. Sunteți liberi.*

Comandantul batalionului le strânse mâna pe rând, tuturor, așa cum proceda întotdeauna în astfel de situații, grav, cu o solemnitate nefirească, ce ascundea, reieșit tocmai din această rigiditate excesivă, un umor involuntar.

Pe drumul de întoarcere călca rar, apăsat, cu pământul tras până la glezne. De-a dreapta și de-a stânga, pe muchia dealului Oituz, bufnea sec câte un obuz. „Rătăcit” – se gândi el, că de câteva zile erau lăsați în pace, de parcă ar fi fost în efectivul de rezervă, mult în spatele frontului, și nu aici, pe linia întâi, unde-și fierbe dracul cazanele.

Înainta pe firul văi, ferit, sub buza unei râpe prelungi ce se căsca tot înainte, scoasă în cale de o mână de destin, ocrotitoare. Era gol de gânduri, și se frângea buimac între distanța parcursă și cea rămasă până la bordeiul lui, ca între două tărâmuri dușmane, și singurul crâmpei de gând ce i se articulă în memorie fu acela că ghiulelele ce cădeau pe laturi păreau a-i ocroti drumul. Era pe seară, și până dimineața mai avea câteva ceasuri bune, și el trebuia între timp să facă analiza situației, să ia toate măsurile în compania lui pentru asigurarea reușitei – și în zadar încercă să pună rânduială în minte, că aceasta se retrăgea în ascunzișuri nebănuite, lăsându-i un vid ușor sonor, ca-n marile săli de spectacol după stingerea ultimului act.

…Ora **h**. Așadar, **ora h**. Aceeași oră **h**. Și **h**-ul începu să prindă dimensiuni, să se facă mare – **H** – și cei câțiva copaci zdrobiți de explozii luară aceeași formă – **H** – și alte **H**-uri apăruseră nu se știe de unde și-i jucau în fața privirii, și ea în formă de **H**, și totul deveni o horă nebună, în care el însuși avu senzația că este un uriaș, crăcănat și caraghios **H**.

Ora h, aceeași oră **h**, petrecută cu cât timp în urmă ? – nici el nu mai știe, și cine mai poate atunci să-i spună, că zorii se întunecaseră subit, și-n întunericul ce-l împresura rece, sărise ca un robot împins de ură.

Totul se petrecuse cu câteva minute înainte de fatidica oră **h**. Cuceriseră de cu seară o poziție și o mențineau greu, mai cu seamă că se aflau în teren deschis, și singurul mijloc de adăpost erau superficialele locașuri de tragere în poziția culcat, pe care reușiseră să și le înjghebeze; un mușuroi de pământ adică, ridicat cât să-ți mascheze capul și umerii, printre zăporul de gloanțe, și tocmai de aceea se hotărâse ca în zori să continue atacul la baionetă pentru cucerirea tranșeelor care, de la câteva zeci de metri, rânjeau nu atât dușmănește, cât mai degrabă ca un fericit adăpost intangibil.

El se afla în mijlocul plutonului său, că pe atunci era sublocotenent și comandant de pluton, după mușuroiul lui de pământ, avându-i de-a dreapta pe taică-su, Ion, și pe frate-su, Chițu, că-i prinsese războiul împreună – și-n jur toți ostașii din pluton, fiecare după mușuroiul lui de pământ, de unde mai ridicau câteodată capul ca să sloboadă un glonț, două. Și deși dăduse ordin ca oamenii să fie prudenți, și poate că pentru așa ceva nici nu mai trebuia ordin, taică-su scotea des capul după mușuroi, când spre stânga, să-l facă pe el atent să nu-l nimerească vreun glonț, când spre dreapta, să-l avertizeze cu aceeași grijă paternă pe celălalt fiu, pe Chițu. Că nu-i era ușor bătrânului să stea încolțit în fața morții, cu amândoi fiii lângă el. Degeaba îl tot striga Marin cum că tot el, bătrânul, se expune primejdiei scoțând întruna capul din adăpost, degeaba ridicase tonul până la ordin, bătrânul nu se astâmpăra, dimpotrivă: „Marine, ai grijă că te lovesc blestemații !”, „Chițule, nu te lăsa, că te așteaptă muierea cu copil de țâță acasă !” – și iar „Marine !...”, și iar „Chițule !...” – și atunci se petrecu grozăvia din care locotenentul Marin Antoniță nu mai reține decât imaginea unei tigve crăpate și înroșite de gloanțe și brațele tatălui său întinse unul spre el, celălalt spre frate-su, care alcătuiau cu trupul o cruce nefirească, și nu-și mai amintește cum a strigat ca o fiară rănită „La ataaac !”, ci doar că zorii se întunecaseră și-n întunericul ce-l împresura, el nu mai era decât un resort împins de ură.

Imediat după întâmplare fusese aspru mustrat și, cum sta obidit după îngroparea lui taică-su, oficiată sec de două cazmale scurte, cazone, a lui și a lui frate-su, meditâ că putea să ajungă în tribunalul militar: pornise la atac cu trei minute înainte de darea semnalului.

După o lună însă, fu înaintat în mod excepțional la gradul de locotenent, primind chiar și o decorație. Câștigase un atac nesperat pentru efectivul unui pluton.

Frate-su însă înnebunise. Mai exact, crizele îl apucau totdeauna când se anunța un atac la baionetă. Dar o improvizată comisie medicală îl găsi sănătos și, deci, apt în continuare pentru serviciul militar.

***

Drumul părea că nu se mai sfârșește. Capul îi vuia de astă dată de gânduri, că nici nu observase cum exploziile încetaseră – și când ordonanța îl întrebă dacă vrea un ceai, își dădu seama că ajunsese în bordeiul lui din linia întâi.

Discuția cu comandații de pluton fu scurtă, fiecare obișnuit de-acum cu războiul și rigorile unui atac.

Spre miezul nopții, după ce făcu o ultimă inspecție amănunțită a frontului de luptă al companiei sale, cercetând starea ostașilor și a armamentului, încercă pe patul tare de campanie din bordeiul lui să fure două ceasuri de somn.

Somnul însă nu-și mai avea de mult locaș în bordeiul locotenentului Marin Antoniță din linia întâi.

… „*Rog, mai întâi, să fiu iertat pentru plictiseala produsă cu povestirea acestei istorii. Ea însă îmi aparține – și fiecare are pentru tatăl și fratele lui un criteriu de apreciere aparte față de relația om-datorie. Am o singură rugăminte, dacă ea mai poate fi ascultată de dincolo de moarte: nu-l acuzați pe fratele meu (de altfel, nebun). Iau întregul act de condamnare asupra mea, pentru fapta pe care o plătesc eu cu prețul suprem. Sunt complet lucid și conștient când scriu aceste rânduri… și semnez…*”

Reciti cele scrise, o dată, încă o dată, mototoli apoi hârtia nervos și-o arse, amestecând scrumul cu cel de țigară din scrumieră.

Încercă să scrie din nou, dar. după câteva cuvinte, arse din nou hârtia și înțelese că nu va putea reda totul așa cum o făcuse în prima scrisoare, în urmă cu cât timp nu mai ține minte, deși pe scrisoarea scoasă din buzunarul de la piept al tunicii era trecută, în dreapta, sus, o dată. O citi, fu mulțumit de ea și se gândi c-ar putea s-o copieze, astfel că nimeni n-ar fi știut că fapta se repetă, și poate ar fi beneficiat de un dram de clemență. Efortul i se păru însă atât de mare, încât scoase creionul chimic și, muindu-l în gură, tăie data c-o singură linie, adăugând-o pe cea de acum.

Când trimise după frate-su, mai era o jumătate de ceas până la începerea atacului. Discuția fu scurtă, întunecată. Mai bine zis avu loc o înțelegere din priviri, căci frate-su, bănuind despre ce este vorba, începuse să tremure ca apucat de friguri și să facă spume în colțul gurii. După ce-l vârî în lada de campanie, croită parcă anume să încapă un om, controlă cu o mână uscată și rece gaura făcută în scândura ce da spre perete, să vadă dacă nu-l încurcă ceva pe cel dinăuntru la respirație. Încuie apoi cu luare aminte lacătul și-și puse cheia în buzunarul din partea inimii. Vru să-l mai avertizeze o dată pe cel din ladă să nu facă vreun zgomot, dar acesta nu mai simțea nici țărâna care îi intra în gură prin țeava cu care respira.

Cele 20 de minute, câte mai rămăseseră, și le petrecu în tranșee, în mijlocul ostașilor.

(Fragment dintr-un posibil, întârziat roman, „Banii miresei”)

Poeți ai sudului (XX)

ION VĂDUVA sau poetul orașului Urziceni

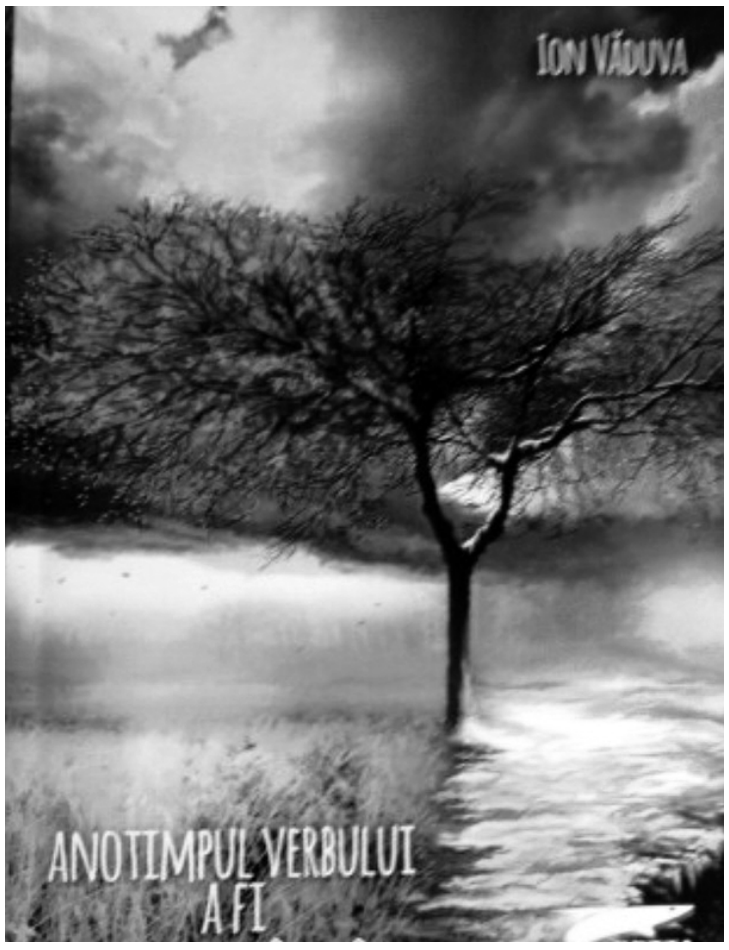
Șerban Codrin

Poetul Ion Văduva (n. 1 august 1945) este, în felul său, un tezaur de enigme. Fiu al lui Gheorghe Văduva, țăran din satul Broșteni, comuna Ion Roată, Ialomița, și al Ioanei, originară din Oltenia, este în realitate fiul natural al latifundiarului Gheorghe Meltiade Mexis, proprietar al conacului Redea și al moșiei Evangheleasa, Ialomița. La rândul său, Gheorghe Mexis era, pe atunci, un ultim descendent al faimosului moșier și mare filantrop de origine greacă Evanghelie Zappa (1800-1865), care, prin testament, și-a donat o parte din fabuloasa avere viitoarei Academii Române, de asemenea întemeietor și finanțator al Jocurilor Olimpice moderne, inclusiv al Stadionului Olimpic și al clădirii Zappaionului din Atena, unde i s-a dedicat un monument public. Gheorghe Văduva a fost împroprietărit cu generozitate și căsătorit cu Ioana, acordându-i-se toate onorurile și recunoașterile de tată de nouă familie, însă vremurile s-au schimbat dramatic și i-au devenit demonic de potrivnice. Din mutilat în al Doilea Război Mondial, Gheorghe Văduva a fost înscris la chiaburi, arestat, umilit, condamnat, purtat prin noroaiele ideologice ale luptei de clasă și prin închisori pentru vina de a fi deținut, în definitiv, niște petice din „hotarul de moșie". În schimb, bravura culturală a vechii familii i-a fost ascunsă copilului, mai degrabă din protecție, ca strănepot de legendar moșier, pe când numele lui Evanghelie Zappa era consemnat în enciclopediile Greciei, uitat în România, amândouă țări exagerat de balcanice din cauze diferite.

Absolvent, în cele din urmă, al Facultății de Limba și Literatura Română, București, Ion Văduva a slujit o viață întreagă ca binecunoscut profesor de țară, apoi al unuia dintre liceele orașului Urziceni, discret membru în destule cenacluri literare, ba i s-a încredințat conclavul orășenesc al „poeților locali". Ca mentor fără concurență, a alcătuit mai multe antologii, inclusiv ale elevilor din liceele din întreaga țară: „Ora de poezie", „Cântece și semne", „Convietuiri", „Excelsior".

Cu bune relații în lumea literară și jurnalistică, (Nicolae Manolescu, Ion Băiesu, George Genoiu, Aureliu Goci), pe aproape se afla profesorul și colegul din celălalt liceu, viitorul critic literar Titi Damian, cunoscător „în toate cele", până la neașteptatul debut editorial al lui Ion Văduva, când puțini se mai așteptau, abia la vârsta de 66 de ani, cu volumul „Bluze de vânt" (Betta, 2011), carte urmată de „Lumină nenserată" (Anca, 2012), „Descântec de fluturi" (Betta, 2014), „Anotimpul verbului a fi" (Betta, 2016).

Poezia lui Ion Văduva ascunde mulțimi de ciudățenii. Structura versurilor aproape dispare, se anulează, nu există niciun fel de ritmuri trohaice, iambice, dactilice, anapestice și așa mai departe, totul se metamorfozează într-un fel de pastă amorfă, așezată în scurte șiruri întâmplătoare, despre care este greu să pretinzi că sunt versuri libere, sau versete (după vreun model whitmanian): *„Nu aștepta toamna/ vino la mine în fiecare noapte/ Din vreme peste o vreme/ Protest și rugăciune"* (*Fulgere anchilozate*). De ce se organizează altfel, cine impune o fragmentare sau alta, ritmul intern, hazardul ? „Nu aștepta toamna, vino la mine în fiecare noapte, din vreme peste o vreme, protest și rugăciune" ? Mereu se simte nevoia de pauze tipografice între un enunț și celălalt, prin câte un rând alb, sau chiar de prescurtări drastice a multora dintre contextele prea obscure. Dacă această poezie ar fi respectat, precum Bacovia, înainte de destructurarea din ultimele sale creații, măcar parțial, obligativitatea, nu convenția unor ritmuri, folosirea rimelor, cât mai bogate, a pauzelor, o așezare cât de cât strofică, și nevoia să se anuleze lungimile inutile, fiindcă poezie înseamnă virtutea conciziei, ne-am fi aflat în fața unuia dintre marii poeți printre cei mari, deoarece conținutul poeziei, repet, conținutul este prezent în mod covârșitor, dramatic, cu o strălucită noblețe a ideilor. Ne aflăm în fața unui caz, unde versul alb, liber nu ajută în exprimarea unui formidabil poet, dintre cei mai culți din câți i-am citit, maestru al multor figuri de stil. Prea despletita libertate prozodică îi limitează forța expresivă, confiscându-i lui Ion Văduva o parte din cununa de creator. În cele din urmă, la orice poet, conținutul se fanează, se obscurizează, însă răzbate energia muzicală a versului, a viziunilor, a imaginației, a sentimentelor, a pasiunilor, precum maxima cantabilitate eminesciană, barbiană, blagiană, argheziană și se poate continua. Poezia lui Leonid Dimov este aproape goală în semnificații, ba chiar le ocolește, dar le capătă prin forma savantă și prin ironia versurilor, prin rimele înnebunitor de abundente, unele alcătuite prin cuvinte inventate,

dacă autorul nu le găsește în limbaj. Îți vine să scrâșnești de ciudă, câte capodopere îi scapă lui Ion Văduva printre degete tocmai prin iluzia că poezia supraviețuiește în afara veșmintelor, de la o simplitatea profundă până la somptuozitate. Se va reproșa, poetul renunță la aproape toate podoabele de fațadă. Da, simplitatea „Fiului omului" este măreață, Iisus nu o face pe sărăcilă rupt în coate și desculț între săraci, ba din contra.

La un prim contact, poezia lui Ion Văduva pare unitematică, o repetată suită de scurte poeme de dragoste, sau un singur poem continuu, monoton până la exasperare. Nimic mai neadevărat. Celelalte teme sunt prezente mult mai discret, dar persistent, meditația filozofică, dialogul permanent cu transcendența unui Dumnezeu viu, natura câmpiei sufocante, fierbinți, accente critice sociale, pamfletare, totul, repet din nou, aluziv, abia schițat. Realitatea lumii sale există numai în forme interioare, în universuri invizibile, aproape deloc în exterioritatea construită de simțuri. Vederea, auzul poetului, mirosul, pipăitul retractil zidesc numai peșteri platonice, unde se mișcă umbre în relație cu alte umbre. Totul este conștiință și în conștiință, nu există nimic în afară, ceea ce numim realitate pare o iluzie, o acțiune dezordonată a verbului a fi: *„Autograf a verbului a fi, imigrant în Țara Poeziei, încerc să blochez monotonia/ din măruntaiele nopții/ uitate în pântecul unui fluture."* (*Anotimpul verbului a fi*) În lipsa verbului „a fi" totul dispare, stele, universuri, fluturi, însăși țara poeziei, dar poate acționa verbul a iubi; în afara acestui verb iubirea dispare; la fel se întâmplă cu toate verbele, singurele capabile să creeze iluzii în mișcare. În cele din urmă, realitatea se estompează până devine o aluzie livrescă, metaforică: *„Vreau să știu durerea ploii, mesagerul/ liniștii lui Bacovia."* (*Ploaia – mesager lui Bacovia*) Astfel de exemple pot fi repetate cu zecile: *„Ascultă povestea lunii/ De pe ecranul legendei/ Lui Cain și Abel."* (*Dragoste peste înfrângeri*), *„Se face seară în piață,/ Pe așteptare, pe tăcerea travestită/ În raze lungi, împuținate/ De vreme și de amintiri./ Uiți în jocul îngerilor/ Lângă catapeteasma devenită suferință/ Aprindem candele de mărturisire/ Să putem vedea poarta de iubire/ Să ne salvăm prin cuvinte. Norii mă-mbracă/ Suspendat de imprevizibil,/ În culori de extaz sau remușcări/ Să fiu singur,/ În desenul acoperit/ Cu lumina ochilor./ Pe drum de noapte botezat de stele/ Adolescenții trec adunați de vise. "* (*Candele de mărturisire*) De multe ori apare impresia unui Mallarmé redivivus, misterios, minus somptuozitatea versurilor franțuzești, care le ajută să supraviețuiască tocmai prin jocurile de „artificii".

Cum să citești o astfel de poezie exagerat de interiorizată ? Propun să alegem un text la întâmplare și să medităm asupra lui, fiindcă este labirintic și ți se oferă prilejul să înțelegi orice. Este o mare calitate, de negăsit la alți poeți, sau un defect, dacă nu stăpânești bine subtilitățile scriiturii. Se trece de la una la alta cu un fel de ușurătate, iar de multe ori se încheie printr-o litanie, deși poetul nu a compus nicio rugăciune ca atare: *„Pereții casei noastre,/ Poveste a mâinilor/ De la care învățăm/ Să fim, să iubim,/ Poveste din care bem puterea să rodim/ În această lume/ Descoperită în taina mărului/ Sau în neștiința semenilor/ Care n-au plantat copacul vieții,/ Asemeni pietrei tăcută de durere./ Pe fața părinților se desfac veacuri/ Și cântecul ascultă înjunghiat/ Rugăciunea spusă să mă-ntorc/ Lângă trunchiul brăzdat/ De șoaptele ploii./ Doamne, Tu care atingi/ Fața părinților cu lumina/ Și nembrățișezi cu milă/ Trimite Duhul, paznic/ Nădejdii și credinței noastre/ Prin dragostea ce ți-o purtăm."* (*Din șoaptele ploii*)

Hotărât lucru, spiritul poetului a hotărât cândva să nu mai comunice cu o lume ostilă, era forma supremă de protest împotriva murdăriei sociale, așa că s-a înfășurat, eminescian, în mantaua singurătății și și-a scufundat ochii, odată cu întreaga existență, în peștera platonică, scotocindu-i fiecare colțișor. Probabil, gesturile ar fi fost mai potrivite pentru un ascet retras în munți și în tăcerea celor mai prelungi meditații, pe când Ion Văduva a fost obligat să dialogheze, în orice caz, să nu tacă la catedră cel puțin, până și-a transformat poezia în monolog interior extrem, fără relații cu metoda lui James Joyce, metodă de unde a păstrat numai obscuritatea comunicării. Poet al resemnării, dotat cu o suprasensibilitate care niciodată nu devine bolnăvicioasă, bacoviană, găsește o speranță aparentă în Dumnezeu, dar fără mântuire, deci insuficientă, așa că se refugiază în cultură, dar și aceasta i se pare goală, inconsistentă, artificială, de unde, cred, refuzul de a acorda poeziei ceea ce o reprezintă în exterior, ritmuri, rime. „Cântecele" sale sunt mute, „semnele" sale sunt de neînțeles prea adeseori, dar conștiința *„Despre importanța zborului/ De zi cu zi"* răzbate pretutindeni.

Asumându-și ambiguitatea ca emblemă pe scutul literar, poezia lui Ion Văduva este coerentă în intențiile interioare, autorul nu-și părăsește universul imaginar pentru a încerca experiențe străine, ci este constant pe calea lui, și echilibrat, fără iluzii că alți poeți ar fi mai ofertanți. Izvorul inspirației curge destul de abundent, dar calm, cât se poate de curat. Aurel Goci a decupat chiar atitudini sarcastice în ceea ce privește politica, momente de mânie, așa că ne aflăm în fața unei poezii inclusiv dinamice, care, abia de acum înainte, își așteaptă descifrarea: *„Vino să ascultăm cerul și/ Pământul ațipit/ În lecția de recitire."*

Un amănunt semnificant, urmașul marilor latifundiari, omul de înaltă cultură nu locuiește în cine mai știe ce cartier rezidențial de vile, cum ar părea normal, nici măcar în orășelul modest de provincie Urziceni, ci în comuna Ion Roată, satul Broșteni, pe strada/ulița „Poetul Ion Văduva", în propria sa bibliotecă. Urmașul de boieri cu profunde rădăcini în istorie, mereu îngânduratul profesor de liceu și-a acceptat condiția cristică, zilnică, de navetist spre Golgota.

(Ion Văduva, *Anotimpul verbului a fi*, poeme, Editura Betta, București, 2016.)

Cruciada Islamului împotriva Occidentului laicizat. O revanșă dureroasă a istoriei. Europa metisă

Gl.Bg.(r) Gheorghe DRAGOMIR
Președinte *Centrul de Etică și Strategii (CES)*
Membru al Uniunii Ziariștilor Profesioniști din România

Motto: *Pericolul care pândește Europa și în general Occidentul este acela că popoarele de cultură neeuropeană au început să se înarmeze grabnic cu cultura europeană cu scopul de a se apăra de Europa și de a putea – ceea ce își doresc din toată inima – ca atunci când se va ivi prilejul să-i taie capul cu propriile arme. De aceea, ar trebui să tratăm cu mai multă atenție și respect Islamul și Orientul în general, pentru a fi pregătiți să răspundem la o eventuală revanșa a istoriei... Biserica creștină și îndeosebi cea catolică devine într-o Europă tot mai laicizată ultima barieră în fața unui Islam care în următoarele decenii ar putea cuceri pozițiile Creștinismului, atât pe continentul european, cât și la nivel universal.* (Gheorghe Dragomir, *Europa cu capul în stele și trupul însângerat*, Ed. România în Lume, 2011)

Într-adevăr, în lucrarea menționată, dar și în alte publicații din acea perioadă și după, atrăgeam atenția că „primăvara arabă" făcea parte din planul strategic american de schimbare a configurației geopolitice în Orientul Mijlociu extins și o întărire a poziției Israelului în zonă. Ce a urmat, se cunoaște. O instabilitate politică și o accentuată insecuritate în zonă, un exod masiv de persoane spre Europa, o prăbușire economică și o reactivare a acțiunilor anti-occidentale, ceea ce a încurajat Statul Islamic și alte organizații teroriste să-și organizeze adevărate forțe paramilitare care au ocupat teritorii de importanță geostrategică din Irak, Siria, Liban și au trecut la comiterea de acțiuni teroriste în marile orașe europene, soldate cu numeroase victime din partea civililor.

Intervenția militară a Franței, Italiei și Germaniei în Siria, Libia, Egipt și Sahel pentru a combate ISIS, dar și trupele guvernamentale, a generat o internaționalizare a conflictului prin intrarea în acest joc geopolitic a Rusiei, Turciei, Iranului și chiar a Chinei, fiecare „actor" având propria „partitură" rezultată din interesele geopolitice și geostrategice ce le oferea zona, iar prezența militară americană s-a limitat doar la lovituri aeriene asupra bazelor de aprovizionare ale ISIS, însă fără a le produce daune semnificative. De altfel, au existat informații că în spatele acestor „operațiuni militare" se camuflau afaceri profitabile de vânzare de armament modern și echipamente militare americane, în contrapartidă cu petrolul exploatat de ISIS din Irak și Siria, din zone bogate în asemenea resurse pe care forțele ISIS le controlau.

Pe măsură ce situația din zona de conflict a devenit tot mai periculoasă pentru ISIS, s-a pus în mișcare o nouă „operațiune" americană de asigurare a protecției comandanților ISIS și a trupelor de elită prin crearea unui culoar de retragere și regrupare în Libia și Sahel, reușindu-se joncțiunea cu organizațiile teroriste din Nigeria și Yemen.

Afganistan – eșecul cruciaților NATO sub comanda SUA în fața Islamului asiatic radical

Pe un alt plan, intervenția militară americană și a NATO în Afganistan în 2011, la un deceniu de la declanșarea războiului care a costat numai bugetul america peste trei trilioane de dolari și viața a zeci de mii de militari americani și din rândul aliaților (să nu mai vorbim de militarii mutilați pe viață, fizic și psihic) își dovedea ineficienta, ceea ce a determinat Pentagonul și CIA să recurgă la întâlniri secrete cu liderii talibani, intermediate de serviciul de informații pakistanez (ÎȘI).

Despre un posibil eșec militar american în Afganistan se putea anticipa încă din 2010, în urma dezvăluirilor făcute de analistul american Julian Assage, fondatorul site-ului Wikileaks, care a pus la dispoziția ziarelor The Guardian, Der Spiegel, The New-York Times un număr impresionant de rapoarte secrete ale CIA și Pentagonului privind evoluția operațiunilor militare în Afganistan, inclusiv despre colaborarea ÎȘI (Serviciului de Informații Pakistanez) cu talibanii pentru a identifica, iar apoi asasina, conducătorii afgani „aserviți străinilor". De asemenea, s-au dat publicității note informative și rapoarte secrete ale ambasadei americane din Kabul în care se exprima îngrijorarea față de creșterea influenței Iranului în Afganistan prin punerea la dispoziția talibanilor de logistică și sume de bani pentru organizarea de atentate în provincia afgană Helmad și pentru finanțarea noii organizații teroriste Hezb-e-Islami.

Într-un alt raport secret al CIA se explică „strategia ce trebuia folosită pentru convingerea statelor europene să trimită în continuare trupe și armament în Afganistan". Pentru Franța, documentul sugera să se insiste asupra „impactului pozitiv al misiunilor franceze pentru civilii afgani, să culpabilizeze opinia publică evocând consecințele catastrofale ale unei reîntoarceri la putere a talibanilor".

După publicarea documentelor, cercetătoarea franceză Charlotte Lepri de la I.R.I.S. (Institutul de Relații Internaționale și Strategice) a făcut următoarele aprecieri:

„– documentele publicate confirmă riscul unui fiasco militar în Afganistan;

– această afacere dă o nouă turnură dezbaterilor privind prezența militară americană și a NATO în această regiune a lumii;

– serviciile de informații americane după 11 septembrie 2001 sunt considerate «o organizație tentaculară, opacă și impotentă», iar ancheta declanșată de Congresul american a relevat faptul că «statul nu are controlul în teren și nu știe unde merg banii, întrucât serviciile de informații americane apelează pentru acoperirea acțiunilor operative la firme particulare»;

– din ce în ce mai mulți politicieni, ziariști și cetățeni americani pun tot mai insistent întrebări privind situația reală din teatrele de operațiuni din Afganistan și cer socoteală pentru modul în care se cheltuiesc sumele alocate războiului în această regiune;

–– dezbateri și reacții animate s-au declanșat și în țările partenere: Germania, Franța, Olanda, Marea Britanie, care se simt înșelate și puse în situații jenante în fața propriilor cetățeni;

– încă din august 2009, generalul Mc. Chrystal, într-un raport înaintat administrației prezidențiale americane, atrăgea atenția că: «dacă strategia militară în Afganistan nu va fi regândită, coaliția ar putea ajunge la un eșec usturător». Această atitudine curajoasă a generalului s-a soldat cu demiterea din funcție și trecerea în rezervă."

Aceste date și multe alte informații despre aventura militară americană și NATO în Afganistan se găsesc în lucrarea citată la începutul articolului. Deci, nu mai era nevoie de încă un deceniu de război, care a mărit cifra morților și mutilaților din rândul militarilor, dar a costat și viața a sute de mii de afgani prinși în această încleștare de forțe americane și talibane, alături de armată afgană legitimă. Să nu mai vorbim de alte trilioane de dolari cheltuiți de americani și europeni pentru încă zece ani de război, sume ce puteau fi direcționate spre sănătate, învățământ, crearea de noi locuri de muncă, protecția mediului, dezvoltare durabilă.

După două decenii de război, administrația Biden a purtat primele negocieri cu comandanții talibani la Doha (înainte ca aceștia să preia puterea), pentru ca apoi aranjamentele finale privind termenii retragerii să fie discutate la Kabul de către șeful CIA și nu de șeful diplomației americane, deoarece un punct important al negocierilor l-a constituit colaborarea viitoare dintre CIA și serviciile de informații talibane, care vor înlocui structurile de securitate afgane pregătite și instruite de către CIA și serviciile speciale ale NATO.

Așa cum se cunoaște, partea americană a stabilit de comun acord cu noua putere politică talibană calendarul evacuării militarilor, personalului ambasadelor și a altor reprezentante occidentale, cât și a colaboratorilor apropiați (colaboraționiștii) afgani, prevăzut pentru 31 august 2021, în ciuda protestelor partenerilor europeni care nu erau în măsură să încheie misiunea de repatriere până la acea dată.

De altfel, prin această manevră americană convenită cu talibanii, s-a deschis calea negocierilor bilaterale între europeni și talibani, ceea ce poate fi consemnată că o recunoaștere diplomatică a noii puteri ca fiind legitimă. Interesant că partea americană care a atras în această aventură sinucigașă aliații europeni, când s-a pus problema încheierii războiului și retragerii din Afganistan a negociat doar pentru interesul propriu, demonstrând încă odată, dacă mai era cazul, că atunci când situația o impune cu cinism își abandonează aliații și colaboratorii autohtoni de care s-a folosit în timpul ocupației militare.

Pentru a merge cu ipocrizia și cinismul până la capăt, șeful CIA a pus la dispoziția conducerii talibane lista cu numele și adresele foștilor colaboratori afgani, sub pretextul „aprobării" evacuării lor în SUA, în realitate, prin acest gest s-a dorit să demonstreze „corectitudine" în relațiile cu noua putere. Ce a urmat este ușor de imaginat. „Colaboraționiștii" și familiile lor au fost identificați și reținuți urmând să fie condamnați pentru trădare de țară. După acest episod dramatic, se pune întrebarea dacă europenii sau alți aliați ai SUA vor mai avea încredere în promisiunile americane sau în a mai colabora în alte eventuale noi aventuri militare la care i-ar invita, în alte zone ale planetei ?

Pe acest fond de insecuritate și tensiune, când europenii încearcă cu disperare să-și evacueze cetățenii din zona de conflict, este cel puțin bizară, dacă nu iresponsabilă, decizia luată în CSAT de către președintele Iohanis de a trimite 200 de militari pentru a asigura securitatea aeroportului din Kandahar fără a consulta Parlamentul.

Cred că se impune invitarea în Parlament a președintelui pentru a da explicații și a justifica această măsură aprobată de reprezentanții guvernului din CSAT. Dar cine să-l cheme în Parlament, când viața politică din România este perturbată de criza alianței aflată la guvernare și de propriile lupte interne duse pentru ocuparea poziției de președinte al PNL și a celui USR-PLUS, ceea ce demonstrează fragilitatea actualei guvernări, lipsită de viziune și interesată de rezolvarea problemelor ce frământă cetățeanul roman tot mai sărăcit, amenințat cu o nouă carantină și izolare socială, cu scumpirea prețurilor la facturi și alimente și având deasupra capului amenințarea șomajului în plină iarnă.

De asemenea, cred că la nivelul Parlamentului și Comisiei Europene și la reuniunea Consiliului NATO ar trebui convocată o dezbatere serioasă pentru a clarifica atitudinea administrației Biden în privința negocierilor unilaterale cu talibanii, dar și pentru a stabili pentru viitor modul cum va funcționa NATO, care la summitul din iunie a.c. de la Bruxelles reafirma angajamentul SUA de a respecta cu scrupulozitate prevederile art. 5 din Statutul Alianței și de a crește coeziunea prin consultarea membrilor în luarea deciziilor strategice.

Am insistat pe acest moment geopolitic pentru că acesta va fi poate punctul de cotitură al viitoarelor evoluții în cadrul NATO și ceasul decisiv pentru ca Europa să-și construiască rapid propria organizație de securitate și apărare desprinsă de NATO, iar contribuția de 2% din bugetele naționale să fie direcționată pentru dotarea și buna funcționare a noului organism. Dacă se pierde acest moment operativ, Europa va rămâne pentru viitoarele decenii un vasal dependent de SUA pentru a-i asigura securitatea, ceea ce va afecta serios prestigiul și locul Europei în lume.

Această inițiativă europeană este justificată de măsura luată de administrația Biden în cadrul negocierilor cu talibanii, de a înzestra forțele talibane cu armament, echipamentele militare, avioane de luptă și vehicule de luptă de ultima generație în valoare de 83 miliarde dolari, abandonate de către armata afgană (pregătită și instruită de americani și europeni) și de către trupele americane aflate în retragere și evacuare la încheierea războiului. Europenii forțați să aloce 2% din PIB pentru consolidarea NATO și-ar putea aminti de celebrele cuvinte lăsate de cel mai mare președinte farsor și prieten corupt al americanilor, Traian Băsescu, care cu cinism a instalat pancarte pe drumurile pline de gropi din România pe care scria: „Aici sunt banii dumneavoastră !".

Cred că americanii s-au inspirat de la el și acordând acest „ajutor" american noului guvern taliban le-ar putea spune aceleași lucruri europenilor țepuiți, care cu bună credință au avut încredere în partenerii de peste ocean. Această „donație generoasă" din partea americană, considerată ajutor militar în lupta împotriva „teroriștilor" și Al-Qaida, despre care recent președintele Biden da asigurări că a fost lichidată, deci războiul s-a încheiat cu victoria trupelor americano-europene în Afganistan, fiind însă contrazis imediat într-o conferință de presă de către secretarul sau pentru Apărare, Lloyd Austin, care a descris situația din Afganistan după două decenii de război ca fiind: „un dezastru politico-militar, noua putere talibană nu-și respectă angajamentele, lovește cetățenii americani și afgani care vor să părăsească țara, blochează evacuarea străinilor și le confiscă bunurile".

Dar, vorbind despre teroriștii pe care trebuie să-i combată noul guvern taliban, se pune întrebarea, care teroriști ? Până mai ieri talibanii erau considerați teroriști și aliați ai AL-Qaida, organizând împreună atacuri împotriva armatei afgane și aliaților occidentali, iar acum să înțelegem că afganii care au fost aliații occidentalilor, au devenit noii „teroriști", iar mișcarea de rezistență afgană condusă de Ahmad Massoud, Frontul Național de Rezistență, finanțată de CIA în lupta antitalibană, a devenit peste noapte o „organizație teroristă" ?

Este posibil ca în cinismul și disprețul față de propriile principii etice și morale în numele cărora guvernele americane, indiferent de coloratura politică, au aprobat implicarea serviciilor americane în răsturnarea de guverne și dictatori (care ani de zile au fost partenerii americanilor), au declanșat războaie în numele apărării drepturilor omului și statului de drept, să recunoască „legitimitatea" noii puteri talibane și să participe împreună la distrugerea singurului bastion al rezistenței anti-talibane din valea Panchir (situată la 75 km de Kabul), condus de fiul eroului luptei de eliberare de sub ocupația militară sovietică, sprijinit logistic de CIA, Ahmed Siah Massoud, inclusiv în combaterea AL-Qaida și asasinat la 9 septembrie 2001.

Duminică 29 august 2021, la canalul de știri Al-Arabiya, Ahmad Massoud a lansat un apel la rezistență împotriva talibanilor, declarând că: „Va fi un conflict de lungă durată. Talibanii nu vor rămâne la putere mult timp dacă vor continua așa. Suntem gata să apărăm Afganistanul fiind conștienți că va fi o baie de sânge". Ahmad Massoud a reușit să mobilizeze peste 10.000 de oameni înarmați proveniți din rândul forțelor armate afgane și de securitate, care s-au refugiat în valea Panchir cu armament, echipamente militare și vehicule de luptă, însă dotarea cu armament și echipament american a talibanilor este net superioară, inclusiv din punct de vedere numeric. Grație ajutorului militar american, talibanii dispun de: 70 vehicule blindate, 27 vehicule de luptă Humvee (ceea ce nu are în dotare armată romană), 73 de avioane și mai multe elicoptere Blak-Hawk și un număr important de rachete rămase din stocul de 600.000 bucăți folosite de trupele aliate în timpul războiului.

Interesant este că la 27 august 2021, în Raportul întocmit de Pentagon și prezentat Congresului se sublinia sec: „Nu se cunoaște exact cantitatea de rachete, echipamente militare și armament căzută în mâinile talibanilor". Ziua de 31 august 2021 este considerată de talibani ziua victoriei împotriva americanilor și aliaților NATO, fiind marcată de noua putere printr-o grandioasă defilare a forțelor talibane în vehiculele, echipamentele și cu armamentul capturate de la armata americană și de la forțele afgane. Din primele informații rezultă că o parte din aceste materiale militare au ajuns în Iran, Tadjikistan, Uzbekistan și pe piețele de contrabandă. Atitudinea noii administrații SUA privind retragerea din Afganistan este tipic „americană", scapă cine poate și cine prezintă interes major pentru securitatea americană. Așa s-a întâmplat și în Vietnam sau Irak, ca să evocăm războaiele din ultima jumătate de secol. Și de această dată sloganul America First (asumat de președintele Donald Trump, dar care a existat dintotdeauna ca valoare imuabilă pentru SUA), rămâne reperul mobilizator pentru noua doctrina de securitate națională americană.

Exodul afgan – o nouă provocare la adresa securității europene.

Asistăm și astăzi la același scenariu care a funcționat după „primăvara arabă" și războiul din Siria, când milioane de persoane din zona Orientului Mijlociu erau direcționate în mod organizat să ia cu asalt țările bogate din Europa în loc să fie primite cu „brațele deschise" de către frații lor musulmani din Arabia Saudită și Golful Persic. Aceeași formulă a fost aplicată și afganilor care au căutat adăpost nu în țările asiatice vecine, de cultură și religie islamică, nici spre SUA (care inițial s-a arătat doar declarativ că primește refugiați afgani, dar în realitate nu a primit decât câteva sute de colaboratori apropiați), ci au fost direcționați spre Europa, unde deja Consiliul și Comisia au gândit un plan de repartizare a lor pe fiecare țară membră.

(continuare în pag.17)

(urmare din pagina 16)

Dacă nu erau suficiente problemele de ordin financiar, cultural, social și religios pe care le-au creat fluxurile de emigranți din zona sudului Mediteranei, aventura militară americană în Afganistan și retragerea umilitoare pune în fața Europei o nouă provocare prin acest exod care se va transforma treptat într-o amenințare la adresa securității europene pe măsură ce UE va stabili legături politico-diplomatice cu noul regim taliban, iar mișcarea de rezistență afgană condusă de Ahmad Massoud va deveni tot mai puternică, ori acest lider ar putea împărtăși soarta tatălui său, urmând a fi asasinat de agenți talibani infiltrați în organizația sa.

Toate aceste evoluții din ultimele decenii ne duc cu gândul la planul Kallegi (1924) de transformare a Europei într-un continent a cărui populație arabo-musulmană și africană combinată cu rasa europeană va da naștere la o rasă metisă, o sub-rasă, ușor de manipulat cu o cultură și o religie compozită, ale cărei rădăcini identitare să dispară în următoarele decenii. De altfel, exodul de populații din zona sudului Mediteranei și din Africa din ultimele decenii a demonstrat că nimic nu a fost întâmplător, iar Germania și Franța au devenit peste „noapte" destinația predilectă a emigranților, acoperind prin prezența lor masivă lipsa forței de munca brută și o șansă pentru întinerirea genetică a acestor națiii aflate în serios declin demografic și cu o populație îmbătrânită.

Doamna cancelar Merkel a primit premiul Kallegi (în valoare de un milion de euro) care se acordă anual personalităților politice care susțin acest program. Eșecul militar și politic al Occidentului condus de americani în Afganistan ridică în fața Europei o nouă provocare generată de valul uriaș de emigranți afgani care au solicitat să fie găzduiți pe continent, purtători ai unui Islam radical, care în scurt timp va intra în coliziune cu forma occidentalizată a Islamului provenit din zona Orientului Apropiat. Pe fondul declinului și laicizării accentuate a Europei, această nouă provocare va marcă profund și ireversibil viitorul construcției europene, deja fragil din cauza viziunilor diferite ale Nordului și Sudului privind arhitectura viitoare a UE, inclusiv cu privire la domeniul politicii de securitate și apărare, migrației, schimbărilor climatice, politicii sanitare și mobilității forței de muncă.

Poate că acest episod geopolitic afgan va marca o nouă era în relațiile internaționale, bazată pe dialog politic aducător de soluții pacifiste la conflictele înghețate sau care vor fi „încălzite" de către marile puteri care cu greu vor accepta multilateralismul, renunțând la visele și ambițiile hegemonice.

Poate că este momentul ca SUA și Occidentul să înțeleagă noile realități geopolitice ale vremii și să realizeze că au apărut pe firmamentul planetar puteri emergente economic și militar care creează noi poli de putere în diverse zone ale globului, ale căror cereri și voci trebuie ascultate și respectate.

În lucrarea „L Occident et les autres. Histoire d'une suprematie" (Ed. Decouvert&Syros, Paris, 2001) Sophie Bessis ținea să precizeze că: „niciodată în istoria recentă, principiile pe care se bazează drepturile universale nu au fost atât de intens instrumentalizate pentru a servi puterea, astfel că putem vorbi la început de secol XXI despre apogeul hegemoniei și despre cristalizarea fără precedent a sentimentelor de ură pe care aceasta le suscită. Desigur, ridicarea geopolitică progresivă a SUA la rangul de imperiu planetar, fără concurent, a facilitat o asemenea derivă, însă aceasta nu este singura explicație. Ca orice imperiu și cel american și în general cel Occidental a avut evoluția sa, de la începuturi timide la apogeul hegemoniei, iar în prezent trăiește agonia declinului într-o lume care clocotește din ce în ce mai tare."

Care vor fi evoluțiile viitoare este greu de anticipat în condițiile în care America (tot mai îndatorată, inclusiv Chinei) se îndreaptă încet dar sigur spre implozie, iar Europa se transformă treptat într-un mozaic etnic, cultural și religios unde influența Islamului tinde să modifice semnificativ modul de organizare a societății europene care și-a negat propriile rădăcini iudeo-creștine, adoptând o laicizare agresivă și păguboasă pentru viitorul identitar al continentului.

Trăim vremuri încărcate de istorie, când flamura Islamului tinde să înlocuiască drapelul UE și al statelor naționale, demonstrând o realitate tulburătoare, a scufundării unui continent din cauza rivalităților și ambițiilor hegemonice (Franța, Germania, Austria) care i-a măcinat fundamentul, făcându-l vulnerabil în fata expansionismului Rusiei (care visează la unificarea ortodoxiei sub egida sa) și a Turciei (care nu a renunțat la refacerea Marelui Calif at).

Să sperăm că Europa nu va deveni terenul de confruntare între diferite fracțiuni politice și religioase musulmane care au viziuni proprii privind locul și rolul Islamului în modul de organizare socială într-o Europă laicizata și aflată în plină revoluție tehnologică, care tinde să generalizeze introducerea Inteligenței Artificiale în toate domeniile economiei, culturii, educației, sistemului de sănătate publică etc.

Cum se va descurca Europa cu această nouă masă de refugiați afgani mai radicali în respectarea prevederilor „sharia" față de maghrebinii care s-au adaptat mai ușor civilizației occidentale ?

Este o imensă povară pentru Europa lovită de criza economică generată de pandemia de Covid-19, atât din punct de vedere financiar și logistic, dar și din punct de vedere sanitar, întrucât majoritatea refugiaților nu sunt vaccinați sau nu vor să fie vaccinați. Să nu mai vorbim de criza locurilor de muncă care afectează serios segmente tot mai diverse ale populației europene.

Deloc surprinzătoare este atitudinea țărilor bogate din Golf (EAU, Dubai, Oman, Qatar, Bahrein) și Arabia Saudită care, într-o perioadă scurtă de timp, au investit în noile tehnologii, reușind să devină promotorii economiei, fapt care le-a asigurat un standard ridicat de progres tehnologic și un nivel de trai de invidiat, unde modernitatea și Islamul conviețuiesc.

De ce aceste state nu au primit refugiați afgani sau din Orientul Mijlociu și din alte zone de conflict arabo-musulmane în condițiile în care au aceeași cultură, religie, tradiții și ar fi putut demonstra solidaritatea la bine și la greu ? Din simplul motiv că nu vor să-și polueze „ecosistemul" social și confortul cu niște refugiați fără căpătâi care ar putea să se transforme în scurt timp în factor de risc pentru stabilitatea și securitatea internă. În schimb, în înțelegere cu liderii americani, au preferat direcționarea lor spre Europa, care în viziunea prolificului scriitor francez Michel Houellebecq s-ar putea transforma în Califat, marcând astfel victoria Islamului asupra Europei cruciate. De altfel, în noua sa lucrare, „Supunerea", tradusă și publicată recent de Ed. Humanitas, autorul atrage atenția că deși este un roman de ficțiune politică totuși este momentul ca responsabilii europeni să se aplece cu mai multă seriozitate asupra acestui subiect și să stabilească reguli clare pentru integrarea în societatea occidentală cu „tradițiile sale culturale și cu o legislație valabilă pentru toată lumea".

Atenție, că deja la presiunea comunităților arabo-musulmane formate în marile orașe europene, naturalizate de-a lungul generațiilor, Parlamentul și Comisia europeană au elaborat legi și norme obligatorii pentru cetățenii europeni că pe timpul sărbătorilor religioase musulmane și îndeosebi în Ramadan să se interzică accesul la piscine, locuri de divertisment, să nu se țină orele de sport în școli, iar în companii și instituții de stat să nu se consume cafea, apă sau să se servească prânzul, pentru a respecta musulmanii cărora le este interzis de la răsăritul și până la apusul soarelui să mănânce, să fumeze sau să consume lichide. De asemenea, pentru a nu „jena" comunitățile musulmane s-au scos din calendarele europene sărbătorile religioase care sunt specifice Creștinismului.

Aceste stări de lucruri se vor transforma treptat în fracturi la nivelul societății europene, vor adânci adversitățile deja existente, vor genera apariția de noi grupări și organizații naționaliste extremiste, islamofobe, care vor afecta serios stabilitatea și securitatea continentului. Este de notorietate că în mările orașe europene sunt cartiere și zone unde locuiesc refugiați și emigranți de tot felul, unde se trăiește după propriile legi, unde infracționalitatea este la cote înalte, iar polițiile locale nu îndrăznesc să facă razii și să aplice legea. Aceste zone se vor întinde ca pata de ulei spre centru pe măsură ce cartelurile de droguri, crima organizată, trafic de arme și de ființe umane, vor dispune de forță financiară și vor cumpăra proprietăți, ori vor înființa societăți comerciale legale și fundații „caritabile" care să le acopere activitățile infracționale.

Din păcate, aroganța Occidentului față de fostele colonii din Orientul Mijlociu și Africa, cu populații arabo-musulmane, a generat și alimentat ura întreținută la foc mocnit peste secole și care s-a transformat într-o revanșă istorică a Islamului în fața „Noilor Cruciați".

În lucrarea „Les croisades", Ed. Seuil, 1988, autorii reamintesc că motivele reale care au condus la organizarea „Războiului sfânt" împotriva păgânilor au fost de ordin economic, social și religios. Cruciadele au putut oferi cavalerilor luptători fără ocupație, chiar și unor țărani, posibilitatea de a se îmbogăți, de a-și îmbunătăți starea, de a agonisi o avere prin împărțirea prăzii sau prin jaf, iar celor care rămâneau acasă să se bucure de o repartizare mai corectă a bunurilor. Poate că astfel plecarea luptătorilor profesioniști, turbulenți și lacomi, să fi permis și respectarea mai atentă a interdicției Treve de Dieu (Armistițiul Domnului), impusă de Biserica Catolică, păstrând liniștea Occidentului prin posibilitățile ce li se ofereau de a-și consuma energia peste mări...

Pe de altă parte, sfârșitul secolului XI surprinde Bizanțul într-o situație foarte grea, deoarece puterea sa comercială, economică și militară este măcinată la răsărit de exodul popoarelor nomade, turcii, atât în direcția Anatoliei (selgiucizii), cât și în direcția Mării Negre (pecenegii, cumanii), sunt astfel tăiate, puțin câte puțin, legăturile comerciale nord-sud, de la Baltica la Crimeea și cele de la răsărit la apus, din China până în inima Asiei.

O problemă esențială care frământă exegeții Islamului și mediile politico-economice din țările arabo-musulmane de la mijlocul secolului XX este dacă poate fi modernizat, reînnoit, ori trebuie islamizată modernitatea ? Este o dilemă a lumii islamice, care la presiunea lumii occidentale, a globalizării a ajuns la divizările Islamului și la conflict între diferite state musulmane, ajungându-se în prezent la o viziune aproape unanimă și anume de a islamiza modernitatea.

În 1988 a apărut lucrarea lui Abdessalam Yassin intitulată sugestiv „Islamizarea modernității", a cărei ilustrație este premonitorie și o nouă imagine a jihadului contemporan reprezentat de un zgârie-nori acoperit, ca și globul pământesc, de semiluna Islamului, simbolizând victoria la nivel planetar a acestuia.

În aceste condiții geopolitice, SUA și Occidentului trebuie să cumpănească cu multă responsabilitate modul în care se vor realiza în viitor noi alianțe cu țările arabo-musulmane, înțelegând că ne aflăm în fața unei revanșe a istoriei la care au visat musulmanii de peste un mileniu.

Guvernul României, Președinția și Parlamentul au obligația față de poporul român să-i slujească interesele mai presus de alte obligații asumate în cadrul unor alianțe politico-militare, să nu mai accepte participarea la aventuri militare în afara granițelor țării, să aloce fonduri pentru creșterea capacității de apărare a țării și securității propriilor cetățeni în fața unor amenințări externe și interne. Aceasta ar presupune o viziune clară privind doctrina de securitate și apărare, o revizuire și adaptare rapidă a legilor siguranței naționale, a pregătirii populației pentru a acționa în situații de urgență determinate de pandemii, calamități naturale, incitări la conflicte etnice sau religioase, în colaborare cu autoritățile centrale și locale cu atribuțiuni în domeniu.

În criza migrației afgane spre Europa, România ar trebui să trateze această „surpriză" strategică cu mult pragmatism, în sensul de a nu accepta să găzduiască doar afgani cu o pregătire mediocră (adică ce rămâne din selecționarea de către marile puteri europene a intelectualilor și a celor cu o pregătire profesională folositoare economiei), femei cu copii sau persoane cunoscute ca fiind fanatice din punct de vedere religios. Cota care ni se va repartiza trebuie pusă în concordanță cu situația economico-socială a țării, cu problemele de ordin sanitar și educațional a căror rezolvare nu a fost îndeplinită, cu o populație deja sărăcita și îngrijorată de creșterea costului traiului de zi cu zi.

Din păcate, ca de fiecare dată când apare la orizont o criza globală de orice fel, România este complet nepregătită și mai mult creează propria criză politică internă care ne vulnerabilizează în fata provocărilor externe, ceea ce ne poate duce cu gândul că nimic nu este întâmplător, existând posibilitatea ca destabilizarea politică și economică a țării să facă parte dintr-un plan ascuns de slăbire a coeziunii societății românești și creșterea îndatorării externe care să arunce în haos și faliment tot ce este investitor și antreprenor autohton. Este posibil ca atunci când ne vom trezi din această harababură care va contamina toate fibrele societății să avem un nou stăpân care ne-a cumpărat la taraba negocierilor unde cei mari negociază soarta popoarelor mici. Am putea avea o adevărată „surpriză strategică" când vom afla cine ne va jecmăni de ce mai avem pentru următoarele decenii. Să dea Domnul să mă înșel !

Ce se întâmplă acum în țara noastră în plină criză afgană și europeană, când se reașează piesele pe tabla de șah a jocurilor geopolitice, geo-economice și geostrategice planetare este după părerea mea o perdea de fum și un circ bine instrumentalizat pentru a da „vulgului" motiv să bârfească și să se războiască, fumigena care camuflează noi aranjamente între samsari și prădătorii economici americani, europeni și ruși privind viitorul nostru de vasali respectoși cu stăpânii. Dar cine va fi noul sau noii stăpâni, pentru că unchiul Sam se pare că își ia calabalâcul din Europa îndreptându-se, după eșecul din Afganistan, spre Marea Chinei pentru a-și încerca norocul, apărându-și vasalii (Taiwan și Coreea de Sud) de expansiunea stăruitoare a Imperiului de Mijloc, după ce ambasadorii americani la București au reușit prin Fondul „Proprietatea" să acapareze toate resursele țării, iar acum părăsesc „ogoarele" ca lăcustele lăsând în urmă sărăcie, zavistie și obidă.

Acest moment îmi amintește de perioada nefastă a lui Traian Băsescu care a semnat Parteneriatul strategic cu SUA (2011), care a împovărat financiar țara pentru următoarele decenii, a instaurat cu ajutorul serviciilor de informații americane republica procurorilor pentru a apăra statul „mafiot" (așa cum a fost denumit de creatorul său, Băsescu) și pentru a ridica ura și răzbunarea politică la cel mai înalt grad de perfecțiune.

În eseul „Cumpărarea Republicii" (Giovanni Papini, GOG, 1921), autorul ne prezintă mecanismul prin care poți cumpăra o țară, metodă care seamănă foarte bine cu evoluția României în ultimele trei decenii. Dar, să dăm glas autorului:

„Luna aceasta am cumpărat o Republică. Capriciu costisitor, dar care nu va avea urmări. A fi stăpân al unei țări îmi închipuiam că-mi va da mai multe satisfacții. Ocazia era bună, Președintele era la strâmtoare, guvernul compus din oamenii lui era în primejdie. Tezaurul Republicii era gol; a crea impozite noi ar fi însemnat prăbușirea întregului clan aflat la putere și poate o revoluție. Se găsise un general care înarma bande de nemulțumiți și care promitea slujbe noilor veniți. Avansăm un număr de milioane de dolari Republicii și în plus fixăm Președintelui, tuturor miniștrilor și secretarilor, o leafă dublă față de ceea ce primeau de la stat. În plus, Președintele și miniștrii mi-au dat amanet, fără ca populația să știe, vămile și monopolurile și au iscălit o înțelegere secretă că-mi asigură, în mod practic, controlul întregii vieți a Republicii. Zilele acestea a trebuit să fac o subvenție armatei pentru reînnoirea materialului militar, în schimb, mi-am asigurat noi privilegii. Pentru mine spectacolul este destul de distractiv. Camerele continuă să legifereze în aparență libere. Cetățenii își închipuie că Republica este autonomă și independentă și de voința lor depinde mersul lucrurilor... Aș putea de mâine să ordon închiderea Parlamentului, o reforma a Constituției, dublarea taxelor vamale, alungarea imigranților sau să împing tara într-un război cu o țară vecină... Cum cumpărarea unor asemenea state cu mult mai mulți bani, în loc de un singur stăpân, ca în cazul meu, va fi vorba de un trust, un sindicat financiar sau un grup restrâns de capitaliști și bănci..."

Completând textul cu personajele din zilele noastre, avem un președinte neamț, Iohanis, agreat de SUA și Germania, un guvern al său condus de premierul Câțu, controlat de finanța internațională și contestat de propriul partid și alianța politică care l-a adus la guvernare, care a îndatorat tara FMI și băncilor occidentale, un tezaur golit (60 tone de aur din rezervă depus la Banca Angliei și rezerva valutară de cca 42 miliarde de euro la FED, în SUA) și cu un Parlament compozit, care nu este în măsură să elaboreze legi pentru apărarea cetățenilor împotriva rapacității companiilor străine și nici să țină sub control apetitul guvernului de a emite Ordonanțe de Urgență care sprijină interesele străinilor.

Oricum, asistăm la un tablou trist al unei Românii vândută pe bucăți la taraba samsarilor străini sprijiniți de „sursele de influența" interne, marginalizată și umilită în plan extern, adusă în pragul războiului cu vecinul de la Răsărit și fragmentată în interior de învrăjbirea dintre diversele categorii socio-profesionale. Acestea sunt semnele vizibile ale unui stat eșuat, care timp de trei decenii a mimat democrația și statul de drept, ajungând să fie condus de clanuri de „interpoli" politici.

Numai o minune ne-ar putea salva de la pieire ca stat național cu o civilizație și cultură multimilenară.

Doamne ajută !

Până la o nouă întâlnire, vă doresc dragi cititori fideli ai revistei „Sud" să vă pregătiți cămările cu roadele toamnei pentru iarna care se anunță greu suportabilă din punct de vedere al hranei și posibilităților de asigurare a căldurii și unui trai decent.

Iluziile și dimineața

Alexandru CAZACU

Despre ecranizare se spune că este trecerea de la universul ideatic al operei literare la „materialitatea” imaginii. Succesul unei astfel de întreprinderi constă adesea în posibilitatea filmului de a deveni remarcabil ca operă de sine stătătoare, onorând lucrarea beletristică ce a stat la baza scenariului ei. Ceva mai mult de atât se obține dacă pelicula aduce un plus de înțelegere scriiturii și chiar devine un complement util al acesteia. Un astfel de film este „**Piesă neterminată pentru pianină mecanică**” dirijat de **Nikita Mihalkov** în anul 1977. Regizorul, care anul acesta în luna octombrie împlinește șaptezeci și șase de ani, cunoscut pentru marea sa capacitate de adaptare la diverse tipologii, optează pentru un scenariu ce combina dramaturgia și nuvelistica lui **Anton Pavlovici Cehov**.

Având experiență bună până în acel moment în ecranizări, Mihalkov folosește piesa *Platonov* ca suport principal, dar se inspiră și din prozele *Orfan de tată*, *La conac*, *Profesorul de literatură*, *Trei ani* și *Viața mea*. Dacă prestigiul lui Cehov din timpul vieții se va datora prozei scurte, în mod cert consacrarea și prezența sa în canonul literaturii universale va fi dată de dramaturgia sa. *Platonov* este *opera prima* în materie de dramaturgie a marelui scriitor rus. Piesa a fost oferită Mariei Yermolova, marea actriță a teatrului Maly din Moscova, care a respins manuscrisul ce va fi publicat abia în anul 1923, practic acest film resuscitând interesul pentru această piesă. Aici raportul dintre autorul lui *Platonov* și Nikita Mihailkov este unul reușit, căci regizorul reușește să redea pe ecran nu neapărat întâmplările din piesa de teatru și din nuvelele ce au stat la baza scenariului, ci mai degrabă spiritul cehovian al acestora.

Produs al studiourilor Mosfilm, beneficiind de aportul imaginii lui Pavel Lebeșev, muzicii lui Eduard Artemiev și sunetului lui Valentin Bobrovski (principala coloană sonoră, „Rapsodia ungară nr. 2" de Franz Liszt, însoțește adecvat mare parte din durata peliculei) și de o pleiadă de actori bine aleși, filmul este în primul rând o puternică și relevantă semnătura a lui Mihalkov care realizează un film capodoperă. Merită menționat că cei doi actori, care formează un cuplu în această peliculă, Aleksandr Kaliaghin, interpretul lui Mihail Vasilievici Platonov și Evghenia Glușenko, care o joacă pe Sașenka Platonova (Sașa), se vor căsători în viața reală, iar Kaliaghin va juca doi ani mai târziu și într-un film românesc, *Stop-cadru la masă*, singura peliculă realizată de regizoarea Ada Pistiner. Pelicula a fost imediat recompensată la nivel internațional cu premiile juriului la festivalurile de la Cartagena și San Sebastian (Spania), Belgrad (Iugoslavia), Chicago (SUA), precum și premiul David Donatello (Italia).

La moșia văduvei de general Anna Petrova (interpretată de Antonina Șuranova), dintr-o provincie a Rusiei țariste de la începutul secolului douăzeci, se adună cu intenția de a petrece agreabil până a doua zi mai multe familii și notabilități locale. Împreună cu doctorul provinciei, Nikolai Ivanovici Trileţki (interpretat cu sarcasm depresiv chiar de regizor), se mai află creditorul doamnei Petrova, Porfiri Semionovici Glagoliev, un admirator al acesteia, două familii vecine: familia Platonov (Mihail Vasilievici și soția sa Sașa) și Pavel Petrovici Șcerbuk împreună cu fiicele și nepotul Petecika. Printre invitați se află și fiul vitreg al Annei Petrovna, Serghei Voinițev, cu soția lui Sofia (îi dă viață pe ecran cu distincție și temperament actrița Elena Solovei care va avea după anul 2000 câteva apariții în filme de acțiune la Hollywood). Gazda face tot ce poate pentru a fi agreabilă și pe plac atât oaspeților, cât și creditorului ei, aducând pentru amuzament la conac chiar și o pianină mecanică la care așeza servitorii și țăranii, dând impresia că aceștia pot interpreta melodiile cântate de automat. Sofia îl reîntâlnește cu surprindere pe Platonov. Pe durata studiilor universitare (la care acesta a renunțat între timp) cei doi trăiseră a poveste de dragoste, iar revederea lor este un prilej de rememorare a trecutului. În acei ani Mihail Vasilievici era considerat „un al doilea Byron” fiind văzut ca o persoană foarte înzestrată care avea să aibă o carieră deosebită. Din acest motiv Sofia caută să înțeleagă cum de a ajuns doar un învățător de provincie, căsătorit cu o fată simplă, având deja un copil și pierzându-și timpul în fade și sterile reuniuni precum aceasta unde s-au revăzut. Sub imperiul aducerii aminte și al recunoașterii calităților neschimbate ale lui Mihail Vasilievici este dornică să reia relația din trecut și să fugă împreună cu aceasta pentru a se salva reciproc, ea însăși fiind captivă într-un mariaj nefericit. Inițial Platonov este pentru evadarea cu fosta iubită, apoi odată cu lăsarea serii și pe măsură ce noaptea se termină, iar totul este topit în universul anacronic, frustrant, unde se vorbește mult, se joacă jocuri stupide, se filosofează vag și nu se face nimic, trăiește o criză existențială. Realizează că nu este nici măcar un singur moment fericit, fiind o victimă care se întreabă cu disperare și neputință ce-i de făcut, ori ce mai poate să devină. Scena de la masă în care toți își recunosc statutul justificându-l oferă o imaginea concludentă a unei lumi aflate la crepuscul. Iar o fugă cu Sofia nu îi poate rezolva problemele. „*Am 35 de ani. La vârsta aceasta Napoleon era general și Lermontov de șapte ani mort*”, spune eroul principal înainte de a decide că vrea să se sinucidă în lacul ce împrejmuia proprietatea Annei Petrovna.

Afișul francez al peliculei

Scena finală a filmului cu Evghenia Glusenko și Aleksandr Kaliaghin

Unul din cadrele de mare dramatism realizat de Mihalkov în acest film demn de un *chef d'oeuvre* este secvența în care Platonov se roagă în timp ce privește trecerea unui tren în depărtare, înțelegând și explicându-și cauza statutului său: „*O Doamne... Acum știu sigur. E destul să trădezi doar o dată. O singură dată să fii necredincios față de ceea ce credeai și iubeai. Și nu vei scăpa niciodată de succesiunea trădărilor și minciunilor.*”. Finalul, schimbat de regizor în raport cu piesa lui Cehov (în care Sașa îl împușcă pe Platonov), este de asemenea tulburător, desfășurat sub acordurile „*Una furtiva lagrima*” de Gaetano Donizzeti și oferă posibilitatea actriței Evghenia Glușenko (care până la acest moment avusese un rol cvasidecorativ) să aibă o partitură de excepție, realizând o superbă declarație de dragoste cum nu sunt multe în cinema. Alergând către Platonov care, dorind să se sinucidă se aruncă în apa ce nu îi trece de genunchi, realizând că astfel este supus ridicolului, Sașa îl îmbrățișează spunându-i că îl iubește și o să fie totul bine. Plină de o sinceritate ardentă și optimism difuz declarația de iubire făcută printre lacrimi de Sașa lui Platonov, deși fusese jignită și umilită de acesta câteva minute mai înainte, oferă de fapt dovada bunei înțelegeri de către tânără soție a sfâșierilor și înfrângerilor celui de lângă ea. Tot micul ei discurs, ținând în palme chipul confuz și răvășit de durere al lui Platonov, în timp ce-i declară cele mai frumoase cuvinte pe care le poate auzi un bărbat de la o femeie, este susținut de o forță și o speranță a continuării existenței cu toate incertitudinile. Iar modul în care reacționează, aproape copilărește, Platonov jonglând între dramatic și grotesc (magistral și în această secvență actorul Kaliaghin) reușește să fie o adevărată chintesență cinematografică a cehovianismului. Filmul se termină odată cu sosirea dimineții și a unei noi zile de petreceri și cu strălucirea soarelui pe crucifixul de la gâtul nepotului Petecika adormit, în care se întrevede o speranță a ieșirii generațiilor viitoare din această zonă a inutilității voluntare sau impuse de crunta aplecare în fața vieții.

O poveste plină de nostalgie despre o iubire pierdută și zădărnicia de a readuce trecutul. O istorisire a modului în care viața învinge iluziile și pe cei ce le frecventează. Întrebări fundamentale sunt grevate de un fin balans între comic și dramatic, atât prin jocul actorilor și dialogurilor, dar și prin imaginile ce realizează adevărate pastele luminoase, capturând peisaje la apus și la răsărit prin *long-shoturi* de mare efect artistic sau subliniind cu un *tighter-frame* o anumită stare a personajului încadrat. Trecerea de la global la particular, precum și dinamica camerei de filmat ce urmărește ca un martor nevăzut, dar extrem de prezent, personajele, conferă o anumită complicitate a spectatorului cu povestea.

Nikita Mihalkov reușește un film cu o problematică perenă, cu actori aleși impecabil, interpretul principal realizând probabil rolul vieții sale, într-un cadrul rural specific autorului „Pescărușului” unde regretele, imposibilitatea întoarcerii timpului, constrângerile materiale, sociale aduc odată cu îndurarea lor și sentimentul acut al ratării ce strivește toate iluziile ce pot apărea ca un reflex de apărare.

„*Ce puțin îi trebuie omului să fie fericit ! Să stai în compartimentul cald și confortabil al unui tren. Să bei un ceai in lumina lămpii și să conversezi amabil cu întâmplătorul tovarăș de călătorie*”, spune Platonov, iar adesea acest „puțin” este atât de greu de găsit.

Soluția în fața acestui tăvălug nemilos, sugerează regizorul distilând opera cehoviană, nu poate fi individuală. Iar aceasta transcende epocile și mentalitățile. Dincolo de utopia unei vieți liniare, ipocrite, unde ca și astăzi și ca și mâine conformismul poate rafina până la disoluție abulică individul.

Doar înțelegând, atât luminile și umbrele tale, cât și ale celui de lângă tine, iubindu-l așa cum este el, expus declinului biologic și unor nerealizări, se poate da un sens dimineții care sosește câteodată sub ritmul unei piese neterminate pentru pianină mecanică.

Maria TUDOR

Pe ceruri trec convoaie de culori

Pe ceruri trec convoaie de culori
De-atâta alb, copacii se apleacă…
Pământul doarme învelit în zori
Și vremea curge peste noi buimacă.

Adânc ascunși de pleoape, ochii călători
Cu zarea încă vor să se întreacă…
Pe ceruri trec convoaie de culori.
De-atâta alb, copacii se apleacă.

Iubirea mea, auzi cum uneori
Privirea noastră știe doar să tacă ?
Și depărtarea-ncet o înfășori
Cu dorul care clipele ne-neacă ?

Pe ceruri trec convoaie de culori.

Cu strălucire marea a lumii față spală

Cu strălucire marea a lumii față spală
Și se întoarce-n largu-i de sub cer…
Din când în când, în zbucium, din când în când, domoală
Nemărginirea-i n-are nici un meschin ungher.

Din ea se ivesc zorii și-a soarelui beteală
În ea se-alintă stele și-al lumii giuvaer…
Cu strălucire marea a lumii față spală
Și se întoarce-n largu-i de sub cer.

O, de-aș putea cu marea să cad la învoială,
Să-mi dea doar un grăunte din cosmicul mister,
Să-mi culc în el privirea, când noaptea-i prea de smoală
Să-i dau în schimb suflarea sau versul efemer.

Cu strălucire marea a lumii față spală.

Iubirea mea, învață-mă să cânt

Iubirea mea, învață-mă să cânt
Valul plecat de pe nisip pe mare,
Ca să-mi aducă iar fiori în gând
Și spuma dantelată la picioare.

Când dorul meu zărește tremurând
Ființa ta cea aromând a sare,
Iubirea mea, învață-mă să cânt
Valul plecat de pe nisip pe mare.

Și când va fi aproape fremătând
Iar eu voi arde cu amurgu-n zare,
Va răsări deasupra luna blând
Și va șopti cu raza-i rugătoare:

Iubirea mea, învață-mă să cânt.

Afară iarna râde alb și muzical

Afară iarna râde alb și muzical,
Plutește printre crengi ca o mireasă
Cu rochia de catifea aleasă
Și diadema rară-de opal…

Abia zărită, fereastra somnoroasă
Trimite-n zare licărul ei pal…
Afară iarna râde alb și muzical,
Plutește printre crengi ca o mireasă…

Un plop subțire în veșmânt regal
Își'nalță silueta maiestoasă,
Se-ascunde timpu-n slăvi curgând egal…
Iubirea mea, auzi în depărtarea deasă

Cum râde iarna alb și muzical ?

(Din volumul în curs de apariție *Rondele neterminate*)

În tranșeele visului

Donuț Caragea

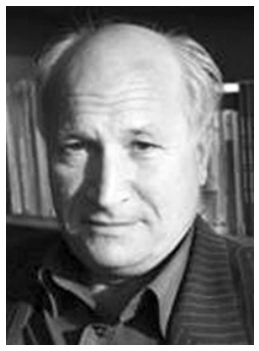
Fructul cunoașterii are doi sâmburi. Doar unul trebuie înghițit.
*
Orice nouă viață e un fruct cules din copacul viselor.
*
Lacrimile sunt locomotivele uitării.
*
Umbrele sunt hainele morții. Noi suntem doar cuiere.
*
Ce sunt viețile noastre ? Aisberguri în derivă pe suprafețele viselor.
*
Înțelepciunea răsare numai după săpatul cărnii.
*
Unii poeți își scuipă sângele în ochii timpului, așa cum unii șerpi își scuipă veninul în ochii dușmanului.
*
Iubirea unora ? O grenadă aruncată în tranșeele visului.
*
Cu viețile noastre, moartea își repotcovește umbrele.
*
Nimicul, dușman nevăzut pe care-l înfruntăm cu gloanțele oarbe ale amintirilor.
*
Strălucirea ochilor vine din raza unei stele care s-a născut pe cerul gurii.

Acuarelă de Lucian Badea

*
Ne populăm oglinzile cu pustietatea noastră.
*
Ce este oglinda ? O anticameră în care ne obișnuim cu nimicul.
*
Iubirea e unda care reglează ceasul unei inimi după ceasul altei inimi.
*
Singura oglindă mai bună decât ochii tuturor este cerul.
*
Amintirile, rodul cel mai sănătos de pe colinele inimii.
*
Poezia, cochilie în care se aude vuietul sângelui.
*
Copilăria, o amintire care hoinărește pe bulevardele sângelui.
*
Inima, fruct pârguit de soarele interior. Cade numai în palma lui Dumnezeu.
*
De ce cad stelele căzătoare ? Fiindcă sufletele adormiților noștri scutură cerul.
*
Pentru a-mi hrăni visele, am rupt cu ochii un colț din pâinea rumenă a apusului.
*
În fiecare om e un cer care-așteaptă trezirea pământului.
*
Visele, mâini de fum cu care pipăim nemurirea.
*
Scriu pe fereastra visului neîmplinit. Pe aburii răsuflărilor mele.
*
Timpului nu-i poți cere nimic. Dar îi poți fura câteva clipe pentru a le înveșnici.
*
Fă câțiva pași înapoi. Așa vei înțelege că urmele tale sunt și trecut, și viitor.
*
Iubirea e ecoul infinit al întâiului cuvânt.
*
Toate oglinzile mint, chiar și oglinda în care s-a privit Dumnezeu înainte de facerea omului.
*
Pasărea zboară cu două aripi. Omul, cu patru mâini.
*
Sufletul, un colț din pătura cerului, cu care inima se învelește.
*
Cu aripi de speranță, poetul străbate un vis fără de sfârșit. În urma lui, o dâră de lumină în care înfloresc amintirile.
*
Sunt mulți care trăiesc pentru poezie, dar foarte puțini care trăiesc prin poezie.
*
Poemele - frunze care cad în cel de-al cincilea anotimp.
*
Poezia, strigăt prelungit de clopotul altor inimi.
*
Cele mai frumoase poeme cuceresc munții, sărind, precum caprele negre, pe lacrimi împietrite.
*
Timpul fuge de poet ca o sepie, lăsându-i doar cerneala cu care să scrie.
*
Să nu te preocupe prea mult frumusețea. Omul este doar cocoașa umbrei.
*
Amintirile se hrănesc cu resturi de umbre. Umbrele se hrănesc cu resturi de amintiri.
*
Care durere e mai mare, cea a nașterii sau cea a renașterii ?
*
Inima nu doarme niciodată. E bântuită de visul fără de sfârșit.
*
Suntem diferiți, pentru a ne descoperi asemănările, și asemănători, pentru a ne prețui deosebirile.
*
Setea înțeleptului are nevoie de ape adânci. Setea prostului, de ape îndulcite.
*
Umbrele sunt perdelele mute între ceea ce suntem și ceea ce urmează să fim.
*
Poezia este visul unei păsări care doarme în zbor.
*
Aripile de hârtie pot rupe și cele mai grele lanțuri.
*
Când cânți, cântă păsărea din cerul gurii. Când scrii, penele ei ating inima.

Romanul *Desculț* în interpretarea Marianei Ionescu (II)

Corin Bianu

Fiindcă a venit momentul să ne referim la stilul personal al marelui prozator din romanul analizat, se impune să luăm în discuție cealaltă parte a citatului Marianei Ionescu: rămăseseră „duritățile pamfletarului" folosite „alteori", după care ea venea cu precizarea că opera *Desculț* „nu se naște din nimic, *înclinațiile vechii sensibilități* (s.n.) se varsă acum în altfel de tipare și în măsura în care Darie este un *alter ego*, proiectat la nivelul idealității.". O mutăm ceva mai înspre profesiunea de credință auctorială, pe motiv că experiența de viață orientează mult în alte direcții înzestrarea naturală intimă, pe care tot experiența socială a vieții o cizelează. Ne permitem o comparație: orice operă muzicală simfonică are osatura ei unică, dar interpretările instrumentiștilor sunt diferite și în aceasta constă șarmul și valoarea artei interpretative. Un astfel de interpret aplicat este și cititorul de literatură beletristică.

Realitatea epică ne-a demonstrat că într-un fel a asimilat lumea și a exprimat-o în scris, de pildă, prozatorul Augustin Buzura, de profesie medic psihiatru, față de prozatorul Dumitru Radu Popescu, jurnalist și filolog etc... Așa încât, toate acele particularități de a fi adunat și de a fi legat în „conglomerat" secvențele epice cu liantul liric folosit laolaltă cu „duritățile pamfletarului" în latura conținutului și a expresiei, contribuie la succesul romanului ca operă epică, realizată în mod original de autor, cu efecte artistice pitorești, exotic-senzaționale, dramatice sau lirice și constituie împreună ceea ce numim îndeobște stilul propriu al scriitorului, în cazul de față, unul strălucitor și unic, absolut original și inegalabil, chiar pentru el însuși.

Am ajuns astfel la stadiul de a lua în discuție și ultima parte a citatului concis, dar cuprinzător, cum că „scriitorul descoperă o ipostază a satisfacției confesiunii". Referind musai doar din punct de vedere formal, după nenumăratele scrieri critice începute la noi de academicianul Eugen Simion despre valențele multor memorii scrise ca având valoare de roman, ba chiar „superior celui propriu-zis", ce s-ar fi anacronizat, mai adăugând și experiența postmodernismului, care transformă romanul într-un fel de depozit unde se adună orice, inclusiv poezii întregi ori piese de teatru mai lungi sau mai scurte, indiferent dacă sub forma memorialului menționat ori nu, afirm cu toată seriozitatea pe baza argumentelor formulate de Mariana Ionescu, că romanul *Desculț* al lui Zaharia Stancu, nu numai că nu a pierdut nimic, ba chiar și-a adăugat noi elemente de trăinicie. Din conglomerat a devenit în timp un monolit, dovedindu-și rezistența la proba lui Cronos. Numai un singur exemplu: dialogul dintre autorul-narator matur cu personajul-martor copil constituie o invenție epică cu prezent artistic numai în roman, un prezent ce se întinde de la data scrierii romanului înapoi în timp până la prezentul desfășurării propriu-zise a acțiunii românești din vremea copilăriei sale.

Exegeta descoperă, alături de ceilalți critici contemporani, simbolistica folosită de prozator în opera cercetată, motivul șarpelui (balaurului), având poate cea mai mare frecvență și exprimând lupta omului (întruchipat adesea de Sfântul Gheorghe) cu forțele întunecate ale Universului, victoria vieții asupra morții, motivul florii ca mărturie a regenerării lumii, al arborelui și altele.

Trebuie neapărat să luăm în discuție includerea de către prozator în romanul *Desculț* a unor aspecte esoterice privind numerele și numerologia, observate pare-se pentru prima dată de Andrei Oișteanu, dar inventariate și comentate de ea, care ridică și menține valoarea operei cercetate, datorită efectelor esoterismului și ale filozofiei religioase a autorului. Constatăm retroactiv cu uimire, cum omul de stânga, comunistul Zaharia Stancu, ateu în teorie, își fortifica operele artistice cu elemente esoterice din domeniul religiei creștine.

Mariana Ionescu analizează în amănunt această atitudine activă a prozatorului în *Jocul cu moartea*, unde se vede mult mai clar atitudinea prozatorului și simbolistica esoteric-numerologică: considerând capitolele cărții ca niște unități epice se dezvăluie relațiile dintre numărul capitolului și sensul evenimentului relatat, romanul având 21 de capitole (multiplul lui 7), în capitolul 7 (Dumnezeu a făcut lumea în șapte zile etc.) începe povestea cu Uruma (anunțată în capitolul 5 – număr nupțial, simbolul uniunii), înmormântarea unchiului Tone se întâmplă în capitolul (12 – multiplul lui 6 și inversul lui 21), iar unchiul are 73 ani – 7 plus trei egal 10, iar înlăturând zeroul, rămâne cifra 1, un nou început). Meritul exegetei se răsfrânge encomiastic asupra personalității prozatorului, comunist convins și slujitor al comunismului ca om de stânga de la începutul începuturilor, care în calitate de creator de artă, de spiritualitate adică, operează în creațiile sale, alături de elementele fizice, și cu altele din domeniul metafizicii (neadmisă de doctrina comunistă pe care o slujea), pentru a le fortifica structura internă, nevăzută. Autorul ca om fizic moare cândva, dar rămâne după el spiritualitatea creată, fiind de domeniul meta-fizic, dacă e să rămână ceva cu durabilitate în timp.

Această analiză succintă realizată de subsemnatul, în măsura în care respectă criteriile științei, adică măcar o parte din canoanele esteticii, relevă că scriitorul român Zaharia Stancu a fost comunist și a activat parțial în acest domeniu politic cu toate racilele revărsate asupra oamenilor, fără ca el să se fi implicat însă, în acțiuni sociale distructive, inumane, el a fost comunist ca ocupație, însă în calitate de creator de artă ca profesiune de credință și-a blindat arta cu elemente din concepția deistă despre lume și om, în care credea. Înțelegem din această viziune a lui, că opera sa capitală *Desculț* va continua să dăinuie, ca mărturie a dezumanizării unor oameni din țara noastră așezați de împrejurări deasupra celorlalți semeni, pe care i-au batjocorit și urgisit până la măsura capitală, a uciderii lor în masă – unsprezece mii de oameni în douăsprezece luni calendaristice – pentru a-i potoli. În același timp, dar în altă ordine de idei, se mai poate concluziona că actuala societate caracterizată pe grupuri etnice și sociale va mai rezista eroziunii temporale încă un secol cel puțin...

Prin tematică, *Desculț* se înscrie pe linia romanului social, precum și *Răscoala* Liviu Rebreanu, alt mare artist epic, alături de scrierile semnate de Cezar Petrescu (*Întunecare* și *1907*), I.L. Caragiale (*1907, din primăvară până-n toamnă*) și mulți alții, opere ce tratează beletristic tragicul eveniment istoric de la 1907, când după răscularea a aproape întregii țărănimi disperate de pauperizarea completă, mișcarea ei revendicativă s-a soldat în primul rând cu împușcarea de către armată a unsprezece mii de țărani români și abia apoi cu măsurile administrative de redresare socială și îmbunătățire a traiului țăranilor, care la vremea aceea constituiau principalul instrument de producție agrară în țara noastră, „eminamente agricolă".

Prin particularitatea împrejurărilor actuale reflectate în atitudinea generală față de literatura beletristică în general și față de atitudinea personală a subsemnatului de comentator al exegezei reușite de Mariana Ionescu, nu se pune în nici o variantă problema reabilitării acestui monumental roman, pentru că nu a coborât niciodată pe scara valorică a esteticii literare, ci se impune mai degrabă reevaluarea lui în baza noilor contribuții în domeniul literaturii beletristice survenite în folosul său, anume includerea cvasigenerală a memoriilor cu valențe literare pe tipicul romanului și în aceeași măsură, inventarea postmodernismului – care postmodernism este deocamdată în stadiu de experiment, aruncăm noi această nostimadă – și în baza reevaluării, pe cale de consecință, ridicarea lui în posteritate la un nivel artistic superior.

Se cuvine în final, să calificăm în câteva cuvinte întreaga exegeză reușită de harnica Mariana Ionescu asupra operei stanciene complete: prin prisma referirilor exclusive la romanul *Desculț*, se poate totuși aprecia calitatea întregii lucrări a Marianei Ionescu, printre puținele exegeze înregistrate la adresa acestei mari personalități a artei și culturii românești. Exegeta adună cvasiexhaustiv date și evenimente, citează la temă mulți critici, precum George Călinescu, Alexandru Piru, Nicolae Manolescu, Eugen Simion, Valeriu Cristea, Paul Georgescu, Mihai Ungheanu ș.a., emite idei și judecăți de valoare proprii, dintre care mare parte a rezistat în timp, stilul e limpede și direct, fără a fi stufos și pretențios-doct, cartea se abordează fără efort și chiar cu interes, prin multitudinea de date și întâmplări captivante preluate și formulate atractiv.

(Mariana Ionescu, *Introducere în opera lui Zaharia Stancu*, București, Editura Minerva, 1985.)

O „istorie critică" unicat

Vlad BOIANI

De ample dimensiuni, sinteza critică a polivalentului scriitor, Ștefan Vida Marinescu e captivantă ca un roman, având peste 170 de personaje, principale ori de plan secund, sudiști inegali, valoric, mulți ilustrându-se (diferit, calitativ) în mai multe genuri de creație. De la final aflăm că doar vreo 30 de autori pot accede la o istorie critică națională.

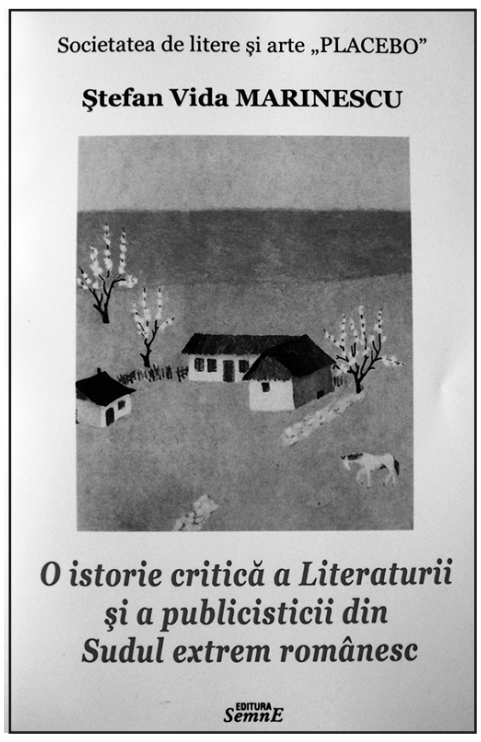
Criteriul enunțat de Autor: *exigența*, printr-o lectură atentă, nemediată, fără conjunctural, evitând deliberat, cu inteligență, edituri, ani, ecouri (?) critice, opiniile altora. Conținutul este structurat pe capitole, ierarhic, de la creația de *excelență* (lirică, epică, eseistic-folcloristică ori istoriografică) până la *scrisul minor*. O parte sugestiv intitulată *Amalgam* reține creația de mijloc. *Publicistica* este și ea inclusă, prin comentariul și interpretarea monografiilor, a reportajului, a altor aspecte ale Realului. Nici *literatura pentru copii* nu a fost ignorată.

Dincolo de orice suspiciune: autorul nu a fost marcat/influențat de vreo altă istorie critică, mulți autori din Sud fiind citiți și comentați în premieră.

Dintre autorii de primă linie, am reținut (ca valori indiscutabile) pe: Florea Miu, Liviu Nanu, Marin Postu, Theodor Răpan (la poezie), și la proză: Gh. Filip, Liviu Comșia, E. Delcescu, N. Lupu, Freddy Gârbaci. Eseul este marcant prin Lucian Paraschivescu, prin filmologul Ioan Lazăr, iar publiciștii de seamă sunt, selectiv, Arg. Șt. Porumbeanu, Ion Hogaș ori C.T. Ciubotaru.

De citit cu atenție, pentru a înțelege intențiile și circumstanțele cărții, atât Prefața, Postfața cât și textul de pe copertă. Prima fiind, plastic-adecvată, o reproducere după un pictor cu Operă – Constantin Piliuță.

Din păcate, peste 50 de creatori au trecut în lumea umbrelor, unii rămânând prin cărțile lor. Sunt „amendate" (cu argumente): veleitarismul, diletantismul, maculatura. Dar și creația abuziv protejată de diverse foruri, fără de criterii viabile.

Umorul, teatrul, traducerile sunt palid reprezentate de Sudul extrem (teleormănean) iar Autorul a interpretat ceea ce există. Cred că mulți autori nici nu se așteptau a fi luați în seamă, total ignorați de cititori, de comentatori. Poate figurând (doar) în vreun Dicționar local.

Scriitorul Ștefan Vida Marinescu își consolidează prin această Carte o bibliografie, oricum, impresionantă. Revizuind (căci a mai „acordat" atenție sudiștilor în vreo 12 cărți) și citind, recitind sute de volume, bune, dar și modeste, autorul se arată nu doar competent și moral, dar, printr-o carte de vizită unicat, și îndreptățit a publica o astfel de Carte. Chiar istorică.

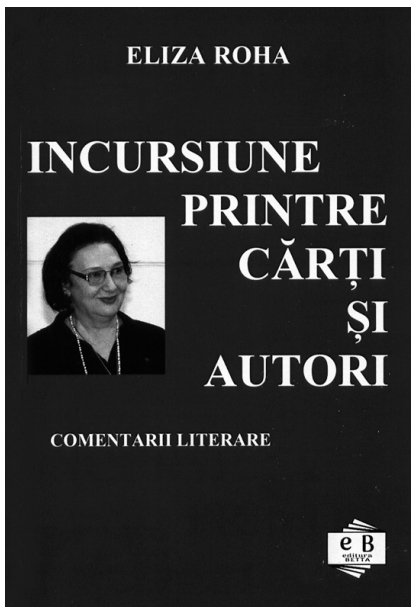
(Ștefan Vida Marinescu, *O istorie critică a literaturii și a publicisticii din sudul extrem românesc*, București, Editura Semne, 2021.)

O carte despre cărți

Victoria Milescu

Doamna Eliza Roha este o scriitoare cu un palmares impresionant, chiar dacă modestia firii sale a făcut-o să fie rezervată privind prezența în prim-planul mediatic, ghidându-se cu înțelepciune după constatarea că timpul e mult prea prețios pentru a fi irosit pe lucruri facile, pe vedetisme, și nu pe creație. Această „senioară de rang înalt", cum o numește criticul literar Aureliu Goci într-un articol, a publicat până acum 25 de romane, 13 cărți de eseuri și povestiri, 9 cărți de comentarii literare, 4 de teatru, una de poezie. S-a afirmat și în dramaturgie, câteva piese ale sale i-au fost puse în scenă, înainte de '89, la câteva teatre din provincie. Desigur, această producție valoroasă a fost recompensată cu numeroase premii, la care se poate adăuga prețuirea numeroșilor autori despre care a scris cu dedicare și bună credință. Simțindu-se solidară cu breasla căreia îi aparține, Uniunea Scriitorilor din România, a cărei membră este, Eliza Roha și-a sistematizat comentariile critice într-un amplu proiect, numit *Am cunoscut câțiva contemporani*, cuprinzând cărți care au apărut cu o frecvență remarcabilă: *Îndrăgostiți de arta cuvântului* (2012), *Am cunoscut câțiva contemporani* (2014), *Starea de bine a lecturii* (2015), *Lecturi estivale* (2015), *Lecturi la gura sobei* (2016), *Am mai citit câțiva contemporani* (2017), *Lecturi nocturne* (2018), *Prin labirintul cărților* (2019). Lista continuă cu cea mai recentă carte, *Incursiune printre cărți și autori. Comentarii literare*, apărută la editura Betta, în 2021, în care impresiile autoarei încearcă să fixeze în memoria hârtiei nume pe care le vom regăsi sau nu în marile istorii ale literaturii române. În ordine alfabetică, cei 28 de autori sunt poeți, prozatori, critici, eseiști, pe care Eliza Roha i-a cunoscut personal, un atu pentru a le înțelege mai bine scrierile, făcând legături între omul viu și ficțiunea creată de acesta. Cele mai multe cărți analizate sunt cele apărute la editura Betta, dar nu lipsesc nici cărțile altor edituri, autorii lor fiind însă cu predilecție cei din cercul Betta, prezentați anterior de dna Eliza Roha, cu ocazia unor lansări. Autoarea noastră își folosește intuiția, cultura, experiența zecilor de cărți scrise, decelând aspecte cărora le relevă partea rezistentă, latura profund umană, semnificația generală. Analizând metafore, Eliza Roha se exprimă metaforic, ducând mai departe intențiile autorului dezvoltându-le, propunând interpretări mai bogate, mai incitante. În câteva tușe, e conturat portretul interior al autorului, cu accente care să capteze interesul prezumtivului cititor, sesizând aspectele definitorii, particulare, cu referire la diversitatea tematică, stilistică, caracterul inedit acolo unde există. Eliza Roha trece cu dezinvoltură de la cărțile de poezie la cele de proză și critică, scriind despre autori din generații diferite. De la eleva din Craiova, Fayzeh Bakri, „un spirit înalt, descins din familia culturii arabe", scriind lăudabil în limba română, la autori consacrați, având la activ zeci de cărți și premii: Gabriela Banu, Aureliu Goci, Nicolae Georgescu, Lucian Gruia, Emil Lungeanu, Ștefan Mitroi, Constantin Turturică, acestora adăugându-li-se autori care s-au afirmat în forță în ultima vreme: Vilia Banța, Geni Duță, Silvan G. Escu, Marian Ilie, Elisabeta Iosif, Gabriela Stanciu Păsărin, Vasile Szolga, Mona Vâlceanu, Octav Lică etc.

Noua carte nu conține comentarii tendențioase, nimic care să vexeze, să jignească pentru că Eliza Roha își alege autorii și cărțile care îi plac, cele cu care rezonează, cu care este compatibilă, exprimându-se într-un limbaj nesofisticat, cald, cu o elegantă deferență. Astfel avem: doamna profesoară Gabriela Banu, doamna doctor Ecaterina Petrescu Botoncea, doamna doctor Ileana Popescu Bâldea, domnul inginer Eduard Dorin Ene, domnul profesor universitar doctor Nicolae Georgescu, doamna profesoară Steluța Istrătescu etc. De altfel, fotografia și un scurt CV din dreptul fiecărui scriitor discutat reprezintă o modalitate de informare asupra acestuia, iar per total avem un veritabil document, o sursă de date importante, posibil în sprijinul altor critici și exegeți. Eliza Roha nu-și reprimă o anume spontaneitate, atunci când e cucerită de performanța unui autor, făcând chiar predicții referitoare la un destin literar sau altul.

Autoarea noastră nu demolează opere, nu vânează incongruențe, nu-și propune ierarhii, topuri, nu face liste. În concepția sa, fiecare scriitor are stilul lui, farmecul lui, locul lui și, cel mai important, publicul lui. *Incursiune printre cărți și autori* reprezintă o carte a cărților citite, unde subiectul e sugerat, iar sfârșitul nu se divulgă, fiind lăsat ca surpriză pentru cititor. Adică o invitație să mergem la sursă, să citim aceste cărți în întregime, bucurându-ne de prezența lor fizică și de bogăția lor spirituală.

Dreptul la singurătate – roman al întrebărilor cu și fără răspuns

Marinela BREZEANU-ÙJVÁROSI

Așa cum sugerează titlul, romanul Angelei Bârsan, apărut în anul 2008, are în centru o temă abordată frecvent în literatură – *singurătatea*. Eroina romanului, Teodora, ajunge la concluzia că și-a câștigat *„dreptul la singurătate"*, în urma unor experiențe nefericite și neașteptate, cu toate că – mai ales în prima parte a romanului – pare să lupte pentru alte *drepturi*: la iubire, la afecțiune, la împlinire sufletească, la fericire. Faptele sale par să demonstreze încercarea de a ispăși *păcatul* enunțat în versurile din motto:

„Am comis cel mai grav dintre păcatele
Pe care le poate comite un om. N-am fost
Fericit…"

Teodora, o femeie de 43 de ani, mama unei fete de 17 ani, simte că realizarea profesională nu este suficientă, că viața personală *„e o vraiște"*, de aceea încearcă să-și găsească fericirea și împlinirea alături de un bărbat, numai că nu dorește să accepte compromisuri: *„…m-am încăpățânat să vreau să am doar ce vreau, nu surogate"*. Bărbatul ideal ar trebui să fie *"și serios, și citit, dacă se poate responsabil și educat, cu o țârucă de simț al umorului și nițel mai inteligent decât temperatura camerei…"* Experiențele sentimentale cu *Generalul* din Izvorul Mureșului sau cu Mihai din Piatra-Neamț au fost trecătoare, cei doi fiind căsătoriți. Are și o relație cu un *amic virtual,* Nicolae din Brașov, care se dovedește a fi doar *„un june în căutarea diversității"*. De aceea, spre sfârșitul romanului, își pune, retoric, întrebarea: *„UNDE MAMA DRACULUI AU DISPĂRUT BĂRBAȚII-BĂRBAȚI, acei bărbați care să te înfioare prin măreție și duioșie, ocrotitori ca niște sfinți blânzi, care să fie tandri și drăgăstoși în cuibul lor, drepți și hotărâți cu ceilalți, veseli dar de încredere…care să te iubească fără să te sufoce, să te facă să simți libertatea de a-i aparține…"*

În cea mai mare parte a sa, romanul se construiește dintr-o succesiune de *relatări* ale personajului principal – corespondentă pentru Harghita la Radio România Actualități – cu ocazia unei călătorii la câteva dintre mănăstirile din Moldova, alături de prietena sa, Măriuca.

Călătoria este un prilej de a realiza succinte descrieri ale locurilor prin care trec cele două prietene: Lacul Roșu, mănăstirile Agapia, Secu, Sihăstria, Văratec.

Eroina este impresionată de atmosfera înălțătoare pe care o ascunde o mănăstire: *„La intrare ne întâmpină mirosul de tămâie și, printre pâlpâirile lumânărilor abia se văd măicuțele pitite pe lângă ziduri, ca niște cocoloașe negre, îngenuncheate. Zumzăie cu voci plăpânde rugăciunile știute pe dinafară de atâta rostire… Închid ochii și mă desprind de lucruri, de oameni, până când simt că sunt doar eu acolo, printre valurile de tămâie și sfinți aureolați."*

Cu prețuire și considerație, este evocată personalitatea episcopului Harghitei și Covasnei, în prezent Mitropolitul Banatului, care a păstorit comunitatea ortodoxă din cele două județe timp de 20 de ani (1994-2014): *„Părintele Ioan Selejan, episcopul nostru, e un om smerit, făcut tot parcă dintr-o împletitură de blândețe, înțelepciune cuminte, o anume și potrivită sfială, amestecată cu hotărâri grele, de bărbat care parcă ar fi fost general în toate războaiele lumii, și cele văzute și cele nevăzute. Un om cu atâta calm și, mai ales, dezbrăcat de haina grea a multor ierarhi, cea a vicleniei și a dorinței de a fi cât mai sus între purtătorii de mitră. Un om care, din ascultare binecuvântată, a venit, în 1994, dintre palmierii Ierusalimului unde slujea Biserica Românească în Țara Sfântă, fără nicio părere de rău, în gerurile uscate, de minus 30 de grade din Harghita pentru a fi păstor unor puține oi, rătăcite și abandonate, vorbitori de limbă maternă română, vreo sută de mii din Harghita și Covasna – care trăiesc în mijlocul minorității maghiare."*

Autoarea își plasează eroina și în alte spații, în diverse experiențe existențiale, ocazie cu care se face referire la o serie de persoane reale.

Vizita în Israel, *„o țară de piatră, de culoarea unei toamne târzii"*, este un prilej de a evidenția frumusețea și misterul Țării Sfinte, datorită cărora *„numărul turiștilor, cam jumătate din populația țării"*. În ochii eroinei, Israelul este *„o țară bogată prin oamenii ei, care au înfrânt căldurile toride, deșertul, pământul pietrificat, un contrast perfect în a face, din mai nimic, un paradis cotidian care pulsează într-un aproape fantastic existențial."*

În antiteză, România este înfățișată astfel: *„Straturi de cărăițe și condurași, Voroneț, Moldovița, Eminescu, Becali, Marko Bela, Vadim Tudor, cafea, semințe scuipate în stația de tramvai, talk-show-uri, Cristoiu, C. T. Popescu, Andreea Marin, surprize, iar au venit cheltuielile de întreținere și factura de la Electrica, fir-ar mama lor. O țară între apocalipsa cotidianului și paradisul viitorului. România, o poezie existențială, că doar de aia românul s-a născut poet."*

Emoționante sunt paginile în care sunt evocate câteva întâlniri ale eroinei cu Petre Țuțea și, mai ales, un moment trist, legat de moartea acestuia: *„Ningea, groapa s-a săpat greu… A fost o slujbă cuminte, cu un preot amărât de țară… În mintea mea, trebuiau să fi fost organizate funeraliile naționale… Atunci n-am plâns ! Atunci am îmbătrânit cu un secol ! Atunci mi-am disprețuit neamul în care m-am născut, pentru o nerecunoștință pe care nu i-o pot ierta ! Atunci, eu, neînsemnatul jurnalist, fără glorii și notorietate, un pălmaș, omul simplu, i-am urât pe Liiceanu și pe Arachelian care s-au înfruptat dintr-o inteligență pe care poporul ăsta nu o va mai regăsi multă vreme, pentru că nu și-au găsit timp pentru o lumânare la sicriul lui Țuțea…"*

Hotărârea de a se stabili în Miercurea-Ciuc nu înseamnă doar o *„provocare profesională"* sau fuga de poluarea din București, ci și dorința de a răspunde la o întrebare existențială: *„Cum va arăta viața mea într-o altă limbă ?"*

„Experiențele interetnice", trăite de eroină în Miercurea-Ciuc sunt zguduitoare: *„Mă doare și tresar când, de Ziua Națională a țării mele, steagul meu e în restriște, de numărat pe degetele de la două mâini, iar de 15 martie, numai cerul nu e roșu-alb-verde. Mă doare să-mi trăiesc Țara într-un soi de ilegalitate, fără Imnul meu și fără steagul meu, doar în gând, ca pe un soi de abstracție răzvrătită… Mă doare, mă doare, mă doare ! ! !"* Nu lipsesc nici accentele politice: *„Avem un Președinte ! Nu știu dacă e mai înțelept decât cei care au fost până acum sau cei care îi vor urma. Dar a venit, în trei ani de patru ori aici, iar pe mine, românul lăsat de izbeliște și-n restriște altei limbi, m-a ignorat… Nu mi-a dat nici măcar binețe, darămite să mă mai întrebe cum îmi e… Ce-i drept, eu sunt românul de rând, din mulțimea aceea cenușie numită popor ! Și suta aceasta de mii de români din Harghita și Covasna este tot poporul lui !... Mă doare că nu mă întreabă nimeni, pe mine, românul împuținat la număr aici, ce mai fac ! Mă doare că nu mă mai întreabă nimeni de ce am lacrimi în ochi pentru țara mea !"*

În ultimele pagini ale cărții, într-un dialog cu Ioana, o prietenă mai sinceră decât Măriuca, eroina romanului ajunge la concluzia că *„a iubi sau a fi singur e, până la urmă, același lucru"*. Singurătatea nu trebuie percepută ca o pedeapsă, ci ca o *recompensă,* ca o modalitate de a-ți îndrepta atenția spre propria ființă: *„Singurătatea poate, într-adevăr, să doară mai abitir decât orice rană. Dar dacă știi să o privești în ochi, ți se poate părea, uneori, că seamănă al naibii de bine cu fericirea."*

Presupun că această ultimă frază din romanul ***Dreptul la singurătate*** va stârni curiozitatea cititorilor și îi va incita să găsească răspunsuri la întrebările formulate de autoare și – de ce, nu ? – să lanseze alte întrebări pe aceeași temă.

Alexandra Firiță

SERATA GALEI DE EXCELENȚĂ A CONCURSULUI „TRA LE PAROLE E L'INFINITO" A XXII-A EDIȚIE A PREMIULUI LITERAR INTERNAȚIONAL

Creația literară este locul divin unde jocul cuvintelor, al experiențelor și amintirilor, al libertății de a trăi printre amintiri, creează istorii pline de energie și extaz. Și pentru toate acestea a scrie înseamnă a intra în Olimpul zeilor și a lasă urme în infinit. Infinit ce ne poartă spre absolut și ne dăruie acea mirifică substanță, umanitatea. Arta scrisului, alături de celelalte arte, formează punți de legătură indestructibile între oameni indiferent de rasă, culoare a pielii, convingeri religioase și politice, creând condiții prielnice progresului social. Știind a ne exprima ideile devenite gând și expresie a vieții noastre, prin cuvinte, experiențele rămân vii în conștiințele contemporanilor și urmașilor noștri.

Pentru aceasta, „The Grand Award to Ecellence", cu premiul pentru literatură „Tra le parole e l'infinito", a XXII-a ediție, Premiul pentru carieră „Ad Haustum Doctrinarum" și de recunoaștere a carierei literare „Labore Civitatis", fondat de Cavaliere Nicola Paone, nu este numai un eveniment, ci și o confruntare a mii de experiențe, ce vine să evidențieze și să premieze atât scriitori afirmați, cât și debutanți.

Sâmbătă 18 septembrie 2021, orele 18, în Percorso Rione Terra din Pozzuolli, Campagna, Italia, s-a desfășurat serata de gală cu decernarea premiilor, organizată de Asociația ANCR, reprezentată de Pasquale Esposito, patronată de primăria orașului Pozuolli, cu o recepție oferită de Jetsetcapri.

Cu această ocazie, Asociația pentru Cultură și Tradiție Istorică Bolintineanu și revista „Sud" din Bolintin Vale, care au făcut parte dintre sponsori alături de Radio România, TVR Internațional, Asociația Alianța Românilor din Italia, Comunitatea Română, UNAC în colaborare cu Departamentul Cultural Chinez în Italia, Ordinul Ziariștilor din Campagna, Lions Club Cuma Campi Flagrei, Crucea Roșie Italiană, Ordinul Ziariștilor Consiliul Național, Consiliul Ordinului al Avocaților din Napoli, Ordinul Inginerilor al Provinciei Napoli, RAI Senior, Corriere di San Nicea și alte asociații culturale, a conferit Președintelui concursului, Cavaler Nicola Paone, Diploma de excelență pentru deosebita contribuție în domeniul culturii și aprofundării relațiilor româno-italiene, moment de o mare încărcătură emoțională și spirituală ce deschide noi orizonturi interculturale europene, demonstrând încă odată că interculturalismul nu este doar un vis.

De asemenea, Asociația Alianța Românilor a avut un rol important decernând premii concurenților câștigători. Astfel, încă o dată, Comunitatea Română din Italia a fost ambasadoarea limbii și culturii românești prin numărul mare de premianți ce trăiesc în Italia, România și Moldova făcând dovadă că avem cu ce ne alinia la standardele culturii europene. Alianța Românilor a fost reprezentată de președinta filialei Roma, Mihaela Taranciuc, Lăcrămioara Maricica Niță, șefa departamentului proiecte culturale, Adrian Nicolae Niță vicepreședinte.

Astfel „Tra le parole e l'infinito", premiul literar de creație publicată, a avut următorii finaliști: 1) Antonio Di Francia, Nadia Urian (România); 2) Marika Campeti, Roxana Lazăr (România); 3) Anna Maria Barone, Valeria Bilt (România); 4) Camelia Morda Baciu (Romania), Filomena Domini; Carmen D'Andrea, Ștefania de Girolamo; 6) Angela Mandacanu (Moldova), Jeanne Duval, Francesco Lemma, Karina Silvana Krenn, Maria Pellino e Loris de Simone.

Despre recunoașterea valorii literare a vorbit Pasquale Esposito, delegat ANCRI: „Știind cum să exprimăm abstracții care provin din gând și care devin o expresie a vieții prin cuvinte, scrierea ridicată prin mijloacele pe care talentul ni le pune la dispoziție, este capabilă să înțeleagă ceea ce ochii nu văd și urechile nu aud. Există suflete și minți care simt nevoia să armonizeze tot ceea ce trăiesc zi cu zi într-o scriere, să rămână în viață, printre cei vii. Astfel apare nevoia de a crea, de a scrie cuvinte care să ne străpungă sentimentele.".

Au fost premiați, în ordine alfabetică: Alexandra Firiță, Amelia Squillace, Angelica Loredana Anton, Anna Ferriero, Carla Fortebracci, Carmela Fiore, Daniela Forcos, Denata Ndreca, Filippo Mirko Marasco, Giovanni Di Iacovo, Lorella Borgiani, Maria Begona Rodriguez Fernandez, Marcello Lazzeri, Maria Cofan, Pietro Catalano, Sergio Camellini, Sorin Grecu.

Serata s-a desfășurat în Rione Terra, considerat inima orașului antic Pozzuolli, un pinten de pământ aflat la 33 de metri deasupra nivelului mării, ce se întinde peste golf, între Nisida și Baia și care după afirmațiile geografului grec Strabon a fost un loc de escală al navelor. Un loc plin de fascinația mării, un apus cu ape incendiate de soarele ce se scufundă în valuri lăsând cerul nesfârșit de albastru în stăpânirea lunii, a stelelor și în armonia muzicii interpretată magistral de grupul instrumental Novapolis.

Încă odată am asistat la o gală de excelență în care artele s-au îngemănat cu natura, cu bucuria de a fi împreună într-un moment atât de încercat din evoluția noastră ca ființe umane, dincolo de rasă, culoare a pielii, convingeri religioase și politice, bariere lingvistice. Încă odată am fost adunați sub aripa neobosită a păcii și ne-am câștigat libertatea de a crede că prin cuvântul pe care îl avem ca zestre putem să atingem infinitul și să descoperim acea mirifică substanță, umanitatea.

Mulțumiri tuturor celor care v-ați adus aportul în acest nebănuit de frumos drum !

THE GRAND AWARD TO EXCELLENCE, PREMIO ALLE ECCELLENZE EUROPEE, "TRA LE PAROLE E L'INFINITO", "AD HAUSTUM DOCTRINARUM" E "LABORE CIVITATIS" XXII EDIZIONE, 2021, POZZUOLLI, ITALIA

Alexandra FIRIȚĂ

La scrittura è il luogo divino dove il gioco delle parole, delle esperienze e dei ricordi, della libertà di vivere infiniti ricordi di vita, crea storie cariche di energia ed estasi. E per tutto questo scrivere è entrare nell'Olimpo degli dèi e lasciare tracce nell'infinito. Infinito che ci porta all'assoluto e ci dona quella sostanza meravigliosa, l'umanità. L'arte della scrittura, insieme ad altre arti, sono ponti indistruttibili tra le persone indipendentemente dalla razza, dal colore della pelle, dalle convinzioni religiose e politiche, creando condizioni favorevoli al progresso sociale. Sapendo esprimere le astrazioni che diventano pensiero ed espressione della nostra vita, attraverso le parole, le esperienze rimangono vive nelle coscienze dei nostri simili e i nostri discendenti.

Per questo il The Grand Award to Ecellence, con il Premio per la Letteratura Tra le parole e l'infinito, XXII edizione, il Premio alla Carriera Ad Haustum Doctrinarum e il Riconoscimento alla Carriera Letteraria Labore Civitatis, ideato dal Cavaliere Nicola Paone, non è solo un momento ma anche un confronto di mille esperienze, di vita pura, che arriva a mettere in luce e premiare scrittori nuovi e affermati.

Sabato 18 settembre 2021, alle ore 18, nel Percorso Rione Terra di Pozzuolli, Campagna, Italia, si è svolta la serata di gala con la premiazione dei finalisti, organizzata dall'Associazione ANCR, rappresentata da Uff. Pasquale Esposito, patrocinata dal Comune di Pozzuolli, con Il Gala Dinner curato di Jetsetcapri.

In questa occasione, l'Associazione per la Cultura e la Tradizione Storica Bolintineanu e Rivista Sud, Bolintin Vale, nell'ambito del patrocinio di Radio Romania, TVR Internazionale, Associazione dell'Alleanza dei Rumeni in Italia, Comunità Rumena, UNAC in collaborazione con Dipartimento Culturale Cinese in Italia , Ordine dei Giornalisti Campagna, Lions Club Cuma Campi Flagrei, Croce Rossa Italiana, Consiglio Nazionale Ordine dei Giornalisti, Consiglio dell'Ordine degli Avvocati di Napoli, Ordine degli Ingegneri della Provincia di Napoli, RAI Senior, Corriere di San Nicea, e altre associazioni culturali, ha conferito al Presidente del Concorso, Cavaliere Nicola Paone, "Il diploma di eccellenza" per il grande contributo nel campo della cultura e dell'approfondimento delle relazioni italo-romeno, momento di grande carico emotivo e spirituale che apre nuovi orizzonti interculturali europei, dimostrando ancora una volta che l'interculturalità non è solo un sogno.

Inoltre, l'Associazione dell'Alleanza dei Rumeni ha avuto un ruolo importante nell'assegnazione dei premi ai concorrenti vincitori. Così, ancora una volta, la Comunità Romena in Italia è stata l'ambasciatrice della lingua e della cultura rumena attraverso il gran numero di vincitori che vivono in Italia, Romania e Moldavia, dimostrando che abbiamo dei valori culturali da allineare con gli standard della cultura europea. L'Alleanza dei Romeni è stata rappresentata dalla presidente filiale di Roma, Mihaela Taranciuc, da Lăcrămioara Maricica Niță, capo del dipartimento progetti culturali, Adrian Nicolae Niță vicepresidente e Danut Taranciuc.

Tra le parole e l'infinito, il premio letterario per la narrativa pubblicata ha avuto i seguenti finalisti 1° Antonio Di Francia, Nadia Urian (Romania), 2° Marika Campetti, Roxana Lazăr (Romania), 3° Anna Maria Barone, Valeria Bilt (Romania), 4° Camelia Morda Baciu (Romania), Filomena Domini, Carmen D'Andrea, Stefania de Girolamo, 6° Angela Mândâcanu (Moldavia), Jeanne Duval, Francesco Lemma, Karina Silvana Krenn, Maria Pellino e Loris de Simone.

Riconoscimento Letterario, Motto "Sapere esprimere astrazioni che arrivano dal pensiero e diventano espressione di vita attraverso parole riflesse, cosi la scrittura innalzata dai mezzi attraverso i mezzi che l'enfasi ci mette a disposizione, riesce a cogliere ciò che occhi non vedono e orecchie non sentono. Ci sono anime e intelletti che sentono il bisogno di armonizzare tutto della quotidianità in uno scritto, per rimanere in vivi tra i vivi. Nasce così la necessità di creare parole sulle pagine che trafiggano i nostri sentimenti" Uff. Pasquale Esposito, delegato Ass. ANCRI.

I vincitori sono stati, in ordine alfabetico, Alexandra Firita, Amelia Squillace, Angelica Loredana Anton, Anna Ferriero, Carla Fortebracci, Carmela Fiore, Daniela Forcos, Denata Ndreca, Filippo Mirko Marasco, Giovanni Di Iacovo, Lorella Borgiani, Maria Begona Rodriguez Fernandez, Marcello Lazzeri, Maria Cofan, Pietro Catalano, Sergio Camellini, Sorin Grecu.

La serata si è svolta nel Rione Terra, considerato il cuore dell'antica città di Pozzuolli, uno sperone di "terra", a 33 metri sul livello del mare che si protende sul golfo tra Nisida e Baia, e che secondo il geografo greco Strabone, è stato uno scalo navale dei Cumani. Un luogo carico del fascino del mare, un tramonto con acque infuocate dal sole che tramonta tra le onde lasciando il cielo azzurro infinito nel dominio della luna e delle stelle e dell'incanto della musica magistralmente sussurrata dal gruppo strumentale Novapolis.

Ancora una volta abbiamo assistito a un galà di eccellenza in cui le arti si sono gemellate con la natura, con la gioia di stare insieme in un tempo così provato nella nostra evoluzione che gli esseri umani al di là di razza, colore della pelle, convinzioni religiose e politiche, barriere linguistiche. Ancora una volta siamo stati raccolti sotto le ali instancabile della pace e abbiamo guadagnato la libertà di credere che attraverso la parola che abbiamo in dote possiamo raggiungere l'infinito e scoprire quella sostanza meravigliosa, l'umanità.

Grazie a tutti voi che avete contribuito a questa strada insospettabilmente bella !

The Grand Award to Excellence – Prize to European Excellences, Between Words and Infinity, Ad Haustum Doctrinarum e Labore Civitatis XXII Edition 2021, Pozzuoli, ITALIA

Writing is the divine place where words', experiences', memories', living endless life's memories freedom's game, creates stories full of energy and ecstasy. And because of all that, writing means to enter gods' Olympus and leave traces in infinity. Infinity carrying us to absolute and donates us that wonderful substance, humanity. The art of writing, together with other arts, is an indestructible bridge among people regardless of their races, the colours of their skins, religious and political convictions, creating favourable conditions to social progress. Knowing how to express the abstractions which become thought and expression of our lives, through words, experiences remain alive in our fellow men and descendants.

Because of that, the Grand Award to excellence, with the Prize for Literature between words and infinity, XXII edition, the Prize to the Career Ad Haustum Doctrinarum and the Award to Literary Career Labore Civitatis, conceived by Cavaliere Nicola Paone, is not only a moment, but also a lineup of a lot of experiences of pure life going so far as to highlight and prize new and established writers.

On Saturday the 18th of September 2021, in the Route Rione Terra of Pozzuoli, Campania, Italy, was held the gala evening with the award ceremony of the top finishers, organized by the Association ANCR, represented by Ufficiale Pasquale Esposito, sponsored by The Council of Pozzuoli, with the Gala Dinner curated by Jetsetcapri.

On this occasion, the Association for Culture and Historical Tradition Bolintineanu and South Review, Bolintin Vale, in the framework of Radio Romania's sponsorship, TVR Internazionale, Association of the Alliance of Romanians in Italy, Romanian Community, UNAC in collaboration with Chinese cultural Department in Italy, Campanian Journalists' Order, Lions Club Cuma Campi Flegrei, Italian Red Cross, National Council Journalists' Order, Naples' Lawyers' Order's Council, Naples' District's Engineers' Order, RAI Senior, Corriere of Santa Nicea and other cultural associations, awarded to the President of the Contest, Cavaliere Nicola Paone, "the Diploma of Excellence" for the great contribution in the area of culture and deepening of the relationships between Italy and Romania, a moment of great emotional and spiritual charge opening new European intercultural horizons, showing once more that inter-culture is not just a dream.

Besides, the Association of the Alliance of Romanians played an important role in awarding the prizes to the winning competitors. So, once more, Romanian Community in Italy was ambassadress of Romanian language and culture throughout the huge number of winners living in Italy, Romania and Moldova, showing that we hold cultural values to line up with European culture's standards. The Alliance of Romanians was represented by the president of the branch in Rome, Mihaela Taranciuc, Lăcrămioara Maricica Niță, chief of Cultural Project Department, Adrian Nicolae Niță Deputy President and Danut Taranciuc.

"Between Words and Infinity", the literary prize for published storytelling, had the following finalists: 1st Antonio Di Francia, Nadia Urian (Romania), 2nd Marika Campetti, Roxana Lazăr (Romania), 3rd Anna Maria Barone, Valeria Bilt (Romania), 4th Camelia Morda Baciu (Romania), Filomena Domini, Carmen D'Andrea, Stefania de Girolamo, 6th Angela Mândâcanu (Moldavia), Jeanne Duval, Francesco Lemma, Karina Silvana Krenn, Maria Pellino and Loris de Simone.

Literary Award, Motto "To know how to express abstractions arriving from your thought and becoming an expression of life throughout reflected words, so writing lifted up by the instruments which emphasis makes available to us, manages to perceive what your eyes cannot see and your ears cannot hear. There are souls and intellects feeling the need to harmonize everything in daily life inside a script and remain alive among the living. So the need to create words on the pages capable of piercing our feelings is born" Ufficiale Pasquale Esposito, delegate of Association ANCRI.

Winners, in alphabetical order, were: Alexandra Firita, Amelia Squillace, Angelica Loredana Anton, Anna Ferriero, Carla Fortebracci, Carmela Fiore, Daniela Forcos, Denata Ndreca, Filippo Mirko Marasco, Giovanni Di Iacovo, Lorella Borgiani, Maria Begona Rodriguez Fernandez, Marcello Lazzeri, Maria Cofan, Pietro Catalano, Sergio Camellini, Sorin Grecu.

The Gala Evening was held in Rione Terra, considered the heart of the ancient town Pozzuoli, a spur of "land" at 33 meters above sea level stretched out on the gulf between Nisida and Baia, which, according to the Greek geographer Strabo, was a ship stopover of the Cumans. A place full of sea charm, a sunset with waters burnt by the sun which goes down among the waves leaving the endless blue sky to the domain of the moon, the stars and the charm of the music masterfully whispered by the instrumental group Novapolis.

Once more we attended a Gala of excellence where arts made twinning with nature, joy of staying together in a time so hit in our evolution to show that human beings can join beyond race, colour of skin, religious and political convictions, language barriers. Once more we gathered under peace's tireless wings and gained the freedom of believing that throughout the word we have in dowry we can reach infinity and discover that wonderful substance, humanity.

Thank you all who contributed to this unexpectedly beautiful road !

(Traducere din limba italiană de Mariano Grossi.)

Un poet de limbă română din Vietnam – PHAM VIET DAO

Poetul vietnamez Pham Viet Dao s-a născut în anul 1952. A sosit în România în august 1969, pentru studii universitare. A terminat facultatea de filologie la Universitatea „Alexandru Ioan Cuza" din Iași, în 1974. Între 1975 și 2012 a fost consilier inspector în Ministerul Culturii din R.S. Vietnam. Este membru al Uniunii Scriitorilor din Vietnam și este unul dintre cei trei mii de vietnamezi care și-au făcut studiile universitare în țara noastră și iubesc, desigur, România.

A tradus și a publicat în limba vietnameză: *Poezii* de Mihai Eminescu; romanul *Șatra* de Zaharia Stancu; romanul *Pentimento* de Eugen Uricaru; *Amforisme* de Valeriu Butulescu; trei volume de *Poezii alese* românești; un volum de *Legende românești*; *Maiestuoasele și tragicele imne ale iubirii*, poezii de Ștefan Dumitrescu; *Jurnalui Doctoritei Dang Thuy Tram*, tradus în limba română în colaborare cu Ambasadorul Constantin Lupeanu.

Deține Brevetul cu ocazia a 150 de ani de la nașterea lui Mihai Eminescu, acordat de Președintele Romaniei.

A debutat cu poezie românească în timpul studenției, în anul 1972, în revista studențească „Alma Mater", Universitatea „A.I. Cuza". A colaborat la revistele: „Convorbiri Literare", „Viața Studențească", „Amfiteatru", „Cronica", „Flacăra Iașului", „Facla" (Cluj) etc.

În anul 1974 a citit poezii la TVR.

Pham Viet Dao este autorul a peste 40 de poeme scrise în românește în timpul studenției (1969-1974) și așteptăm o editură românească dispusă să îi tipărească o carte de poezie.

A primit Premiul UTC într-un Concurs al Cenaclurilor studențesti.

A Primit Premiul special al Asociației Scriitorilor din București pentru promovarea literaturii române în Vietnam.

(Constantin Lupeanu)

VOCEA TIMPULUI

Ascultă-mă, Primăvara îndemna florile
Să deschidă sepalele și,
În același timp, speranța desface o coajă
Ca și sufletul meu, ca și sufletul tău

Când bate vântul din ce în ce mai dulce
Atunci vara se apropie cu razele călduroase
Ca să se mai coacă fructele;
Mai albastru e cerul, mai înalt văzduhul

Toamna, venind cu glasul său ca și când
Trudite frunzele susură cu vântul
Departe, departe, berzele pâlpâie
Spre sud e adăpostul lor de iarnă

Zăpada vine pentru a da frumusețe iernii
Cerul e alb, pământul e alb și alb e totul
Deși e rece, dar cine poate ști ?
Sub zăpadă lăstari se pregătesc să crească
în zilele ce vin

Dar fiece vreme are o voce
În fiecare din noi o amintire
Dar inima mea e numai o șoaptă
Vremea iubirii
Soața dragostei...

ISTORIA

Vreau să mă întorc la istoria de mii de ani
Care-n mine acum e asemenea fluviilor uscate
Numai sângele meu curge veșnic
Vreau să mă întorc în profunzimea pământului

În ruinele castelelor
În trecutul timpului să întreb:
De unde vine istoria ?

Cea care ne îndeamnă
Să ne ridicăm și să fim oameni
Ah, istorie, ai vrea o pagină sângerândă ?
Dar sufletul tău încă mai e dulce...
Istoria este cu noi
Și ne îndeamnă spre vastul cer
Istoria-n mine e asemenea fluviilor uscate
Numai sângele meu curge veșnic...

MICUȚA MEA PASĂRE

Zorii în cântărea păsărilor
Dulce ca o sărutare
Cutremurându-mi-se amintiri îndepărtate
Tu m-ai trezit pasăre...

Micuța mea pasăre
Am auzit numai glasul tău
În cântarea păsărilor
Mai cântă tu, mă-ncântă

Și cântecul tău ștergând
Întunericul devine zodii,
Faci albastrul mai limpede
Deschizând pleoapele somnului

Pasărea mea
Aripile tale sunt mai subțiri
Dar destul să fâlfâie
În mine ca o furtună..

PĂSĂRILE DE SEARĂ

Păsările de seară-s împăienjenite de durere
Fiindcă s-a culcat soarele...
N-au cu cine să cânte
Trebuie să tacă...

Nicolae Nistor

ATINGERI ȘERPUITE
(erau degetele tale pe clapele unui pian)

aveai degetele prelungi de mare pianistă
pe care le simțeam pe obrazul meu
ca un dans șerpuit
eram într-o călătorie undeva cândva...
am văzut un afiș pe o sferă
erau degetele tale pe clapele unui pian
și auzeam muzica ta...
limba în care era scris afișul
era necunoscută de mine
acolo toți se cunoșteau prin atingerea palmelor
sau mișcarea trupului
trăirile erau atinse suav prin mâini
iar arta și muzica era în labirintul palmelor
ca un leagăn al creației
apoi am început să te caut
să aflu cine ești dacă ești tu
am pus mâinile pe obrazul
unei femei care a început să plângă
apoi am ascultat împreună
muzica ta...

PETRECERE ÎN PIJAMALE
(dimineața este gata să respire viața cu tălpile desculțe)

poate să fie o dimineața aiurea
când pe scări aleargă mirosuri de cafea și ceapă prăjită
sau pe ascuns alunecă un miros de parfum rătăcit și vechi
privești lumea prin televizor sau telefon
nu ai curajul să ieși în stradă
sau dacă ieși pari un buimac rătăcit
ai uitat să te îmbraci dar nu ai uitat pălăria
multă uimire pe stradă mea toți umblă în pijamale
o nouă modă nebună sau o petrecere afară
oricum pe aici toți sunt artiști
fiecare pictează o bancă în parc
nu mai știu ce este acum
când omul cumpără un scaun la biserică
să fie mai aproape de Dumnezeu
și totuși
pe strada mea dimineața este gata să respire viața
cu tălpile desculțe

POARTA VIEȚII
(lumea fuge mai repede spre dimineața vieții)

a desenat o poartă
dincolo de timp
nimeni nu știa unde este
a plecat și nu ne-a spus
de câte ori adorm
călătoresc până dimineața
când se deschide ochiul lumii
soarele meu este floare de lotus
care intră în mine
nu mă arde nu mă orbește
se strecoară ca iubirea
în așternuturi crude
și mă strigă cu voce de copil
apoi îl văd pe amicul meu
lângă poarta lui secretă
alerg... dar lumea fuge mai repede
spre dimineața vieții

TALPA EVEI
(numai talpa Evei lasă urme pe nisip)

nimeni nu mi-a spus că talpa Evei
este identică cu a tuturor femeilor
că formele trupului sunt la fel
pentru fiecare admirație
chiar dacă ochii lui Dumnezeu
sunt curcubeu de culori
asemeni bijuteriilor marine
femeia ne trăiește pentru că nicio ploaie
nu dizolvă lacrimile facerii
nimeni nu știe unde pleacă femeia din vis
decât când o simți până la deznădejde
pentru că nu există atingere mai sfântă
decât îmbobocirea trupului
și parfumul inventat de ea din spuma mării
din vietățile care o doresc atât de mult
că trebuie să te legi de catarg
nimeni nu știe de ce femeia este altfel
și cum ea deține cheia vieții
în complicitate cu EL
care știe că bărbatul vrea toate femeile
un vânător vanitos care vrea se conducă
ale cărui urme se pierd în nisip

POVESTIRI DIN VIAȚA MEA
(eram proprietarul a tot ce zbura)

premiat sau nu tata nu putea
să aducă locomotiva la școală
oricum eram nepot de director de școală
nici la copiat nu mă pricepeam
eram anxios ca atingerea nevinovată
a unei colege
fugeam de milițian
ăsta era în clasa a patra
și se holba la mama disperat
când am mai crescut am devenit "infractor"
l-am bătut pe milițianul cu patru clase
am scăpat fără probleme
la servici nu primeam prime
are bani spuneau cârcotașii
apoi eu nu aveam culoarea agreată de șefi
nu eram nici lustragiu
am cerut un leu primă
și o diplomă scrisă de mână
așa am aflat că am directorul deștept
fiind stângaci eram legat la mână
ca fotbalistul cu piciorul sigilat
eram în UNESCO dacă eram liberi
proful de drept roman mă punea să-mi citesc lucrarea
scriam mizerabil cu dreapta
cu toate acestea nu am fost de stânga
eu eram evitat în luptele copilăriei
și țineam cu Dembrovschi
tata mă ține lângă el să nu creez războaie pierdute
știa el că omul deștept are necazuri
dacă nu are ochii lui albaștri
pe tine te-am făcut deștept zicea el
să fi prost e mai greu
lecturile mele se desfășurau în podul blocului
acolo era teritoriul meu
unde vorbeam cu porumbeii mei voiajori
eram proprietarul a tot ce zbura
așa arătau și arată povestirile din viața mea
o lume în care speranța trăia

CONVERSAȚIE DINCOLO DE TIMP

am băgat în căciulă
câteva cărți de poezie
am scuturat căciula
am tras norocul
pe care scria un nume de stradă
poetul plecase de mult
casa părăsită și păzită de vecină
am cerut să vorbesc cu Poetul
prin biblioteca lui plină de praf
am ridicat receptorul îmbătrânit
al telefonului
o voce răgușit a răspuns
Cam târziu amice
până ne vedem
șterge praful de pe cărți
și vorbește cu ele
deseori vizitez casa poetului
pe strada unde s-au schimbat
lămpile de iluminat
și telefonul este neschimbat

SIMBIOTUL PERMANENT

bă tu nici nu știi ce ai scris
cum să fi poet
avocatul a descoperit lucruri ascunse
și te faci că nu le știi
apoi traducătorul interpretează ca la drept
nu știe speța nu știe să pledeze
ce vor spune zeii pe care îi fentezi
domnule eu am scris altceva
Iar dumneavoastră ați devenit pictor abstract
eu am vrut să scriu despre mine
ce vină am eu că povestea seamănă cu tine cu noi cu voi
juri pe pielea și sângele tău mincinos juri
promiți că din poezia asta nu tragi nici un folos
păi cum să o recuperez ea se comportă mefient
se ascunde în mine sigur nu ne va trăda
este un simbiot permanent

Marian Vișescu

CUPTOR !

Cerul se scaldă într-un aluat
pe care îl plămădește o mână absentă
cu gesturi amuzante prin care
trece și-ncolțește grâul în genunchi.

Arde pământul cu pumnul închis
de teamă să nu-i scape din palme
minutul umed al tălpilor întoarse.

Soarele își crestează buzele
cu un ciob de corb, iar copacii
își scutură frunzele la picioarele noastre
cu gesturi amuzante prin care
un velier începe să moară
ca spuma de mare izbită de țărm !

***

Pe dunele pustii,
se simte o durere asurzitoare
în căderea bruscă fără zgomot
a unei umbre alături de un trup,
încolăcindu-l cu o îmbrățișare,
iar palmele îi mângâiau genunchii
învelindu-i cu o pânză de păianjen.

Moartea râde peste tot,
îi trecea trupului prin stern
ca o herghelie în galop
ce răscolea iluzii unde nimic nu moare.

Doar el, odinioară, gardianul umbrei,
aude moartea ce-l împunge tandru
și ploaia ce comprimă...
Adâncul din deșert !

***

Arătătorul mi se scurge
printr-o reverie deschiotorată
a buzelor...
Pare un melc ce alunecă
într-un cântec de somn interzis.
Neliniștea mea cu forme puține,
îți despică coapsele
cerând tribut, vrăjitorii viagere.
Instincte nesătule și sălbatice,
ne dezgolesc și ne dezbină
într-o imagine fulguindă
cu brațe de dantelă.

SĂ-MI SCRII !

Ce mai faci...
când toamna fluturii
se sting sub culorile aripilor
scăldate în ploaie ?
Ce mai faci...
când oamenii calcă
bălțile de pe trotuare,
într-un ecou intim,
strivind o sărutare ?

Să-mi scrii când vrei,
la toamnă !
Într-o dimineață, devreme,
când timpul e volubil
și conturează o formă discretă
a iubirii care ascultă vântul
inocent din oase.
Să-mi povestești...
cum versul saltă
peste iarba pe care treci.

Să-mi scrii poeme...
Ce mi se innoadă-n gând,
ispite în versuri cu clipiri
ce s-au dezlănțuit.
Azi pentru tine prind fluturi
scriind și trăind risipit.

Bucureștiul este în... Cărți

Romanița-Maria Ștențel

Eu am, tu ai, noi fiecare avem propria bibliotecă, acasă, pe multe rafturi, pline-ochi, ba chiar și pe jos, când nu le mai cuprind spațiile din rafturi… sau la casa de la țară, unde ne odihnim, citind și scriind, ne întâlnim cu alte zeci de cărți, cumpărate sau primite de la autori cu dedicații și autografe.

Îmi sunt dragi și ale mele cărți din biblioteca personală, pe care le mângâi cu privirea, ori le răsfoiesc, ori le folosesc ca surse de informații pentru scrierile pe care le trimit la reviste literare.

Acum, în septembrie, am scos la iveală două cărticele, mici, dar pline de har literar, semnate de condeieri-poeți renumiți: Tudor Arghezi, „Cu bastonul prin București" și Ion Minulescu, „Bucureștiul tinereții mele"…

De ce ? Pentru că orașul meu natal, Bucureștiul, în acest septembrie, împlinește o vârstă memorabilă: 564 de anișori ! căreia îi face față cu zâmbetul pe buze, asumându-și toate istoriile, evenimentele fericite sau dramatice din viața sa. Actul de naștere este un Hrisov de la Cancelaria curții domnești a Țării Românești care menționează numele orașului București ca reședință domnească...

...**Capitala de la sud a țării, Bucureștiul**, a ispitit multe condeie care au așternut în pagini de carte file din istoria sa, dar au prezentat și monumentele, stilurile arhitecturale, imagini ale orașului în numeroase albume de artă fotografică, case memoriale, locuri de legendă, precum Biserica lui Bucur, oierul, cel care a venit cu turmele sale la pășunile din câmpia de la sud și a devenit „părintele" unui târgușor trecut prin secoli, ajuns la mărire și faimă, cunoscut ca oraș european și chiar Capitala țării.

O altă carte din Biblioteca mea este „Bucureștiul de altădată" de Constantin Bacalbașa. Un adevărat roman, cronologic, între anii 1871-1910, despre vechiul oraș pe care a început să-l cunoască și să-l iubească de la 15 ani, când tatăl l-a adus aici de la Brăila. Iată ce a văzut atunci, în august 1871, adolescentul Bacalbașa: „Dâmbovița, necanalizată, joasă, murdară, trecea tot mai jos de Biserica Domnița Bălașa. Acolo era și un vad, unde luau sacagii apă, iar noi elevii ne scăldam vara. Cheiul Dâmboviței nu exista, Spitalul și Ospiciul nu erau clădite… Palatul de justiție nu exista…".

Iată și mărturisirea lui despre cum a scris cartea: „Preocuparea mea de căpetenie a fost să fiu nepărtinitor și veridic. M-am silit să reprezint felul în care vorbesc, simplu, limpede, fără înfloriturі… Am scris ca să informez și ca lumea să mă înțeleagă… Nu am pretențiunea să fi înregistrat toate faptele petrecute, fără să fi uitat pe unele… memoria unui om are slăbiciunile ei firești ! M-au ajutat documentele de arhivă ale vremii și colecțiile de ziare… deci nici o îndoială asupra veridicității ! Sunt un povestitor."

Cu adevărat a zugrăvit Bacalbașa atât evenimentele vieții politice din Capitală, lupte pentru putere, șantaje, intrigi, răzbunări și ecourile lor în presa vremii, dar sunt pagini care nu ocolesc spectacolul pitoresc al vieții mondene, cafenelele, spectacolele de teatru, bârfele ce le însoțeau, grădinile și cinematografele…

Un București pitoresc, plin de culoare mă întâmpină și în cartea lui Grigore Băjenaru, „Cișmigiu & compani". Cartea mărturisește, cu umor și nostalgie despre viața de elev, lăzărist, școlit la renumitul liceu bucureștean „Gheorghe Lazăr", dar și despre legendarul parc Cișmigiu, leagănul atâtor povești adolescentine… Frumosul parc avea în altă extremitate un alt liceu de renume, atunci ca și acum, Colegiul „Sfântul Sava". Așa încât lăzăriștii și saviștii împărțeau deopotrivă farmecul parcului bucureștean, Cișmigiul.

…Recitiți această carte, mai ales cei care ați fost „lăzăriști", ca să călătoriți în timp și să întineriți ! Eu cunosc o lăzăristă, este buna noastră prietenă și editoare Raluca Tudor, o bună povestitoare, care ar trebui să pună în pagini de carte viața de elevă la Liceul „Gh. Lazăr"… Evocările ei s-ar citi cu interes ! Și eu, bucureșteancă „get-beget", trăind o viață în acest oraș, voi birui cu fapta să adun cândva amintirile mele în pagini de carte…

Îmi doresc foarte mult !

P.S.: Tudor Arghezi scrie: „Calea Victoriei care-i Corso al Capitalei suportă o circulație penibilă de trăsuri și pietoni și, într-unele puncte, trotuarele se îngustau într-atât încât trecerea alături a două persoane aducea aminte de fabula celor două capre întâlnite pe o punte și neștiind căreia i se cuvine să treacă întâi."

Lumea așa cum este

Orice asemănare e pur întâmplătoare

Vasile Szolga

Într-o lume care seamănă izbitor cu cea în care viețuim noi (și spun bine viețuim și nu trăim, deoarece a trăi, pentru un om, înseamnă mult mai mult decât facem noi acum în această perioadă) puterea conducătoare (deoarece pretutindeni există o conducere manifestată prin forță, prin putere, democrația fiind doar un mod de amăgire a populației) propuse să introducă în toate sferele vieții publice (observați ce termeni cu așchii de limbaj de lemn folosesc), deci propuse, sau mai bine zis impuse folosirea „corectitudinii politice" sau, „political correctness". Și acest lucru pentru a nu jigni nici un component al societății (adică să nu jignească pe cei care ies din canoanele impuse de evoluția omenirii, adică cei care erau în afara firii oamenilor normali din punct de vedere sexual, și nu numai). În curând, din cauza acestei impuneri, dispărură din vocabularul oficial (cei care nu respectau aceste norme puteau fi amendați, pentru început, apoi se putea ajunge și la pedepse mai drastice) noțiunile de: tată, mamă, fiu, fiică și altele care statuau o ordine în lume. Se introduseră termeni noi de felul: părintele unu și părintele doi. Astfel că bunicul era părintele unu al părintelui unu (sau doi) iar bunica părintele doi al părintelui unu (sau doi). Străbunicul era și mai și: părintele unul al părintelui unu (sau doi) al părintelui unu (sau doi). Dar și aici apăru o problemă căci părintele doi putea fi considerat discriminat față de părintele unu. Și bineînțeles că se porni o mare mișcare: să se elimine discriminarea dintre cei doi părinți (oare să fie numiți ambii doar părintele unu sau amândoi părintele doi pentru ca nici unul din părinți să nu se simtă jignit ?). Despre copii se convenise ca să fie numiți doar copii sau odrasle, fără a se mai face referire la sexul lor. Din cărțile de identitate se eliminară datele (locul nașterii sau domiciliul) care puteau reprezenta indicii pentru discriminare (cum să spui unuia țăran pentru că s-a născut sau trăia la țară sau, orășean celui născut sau trăitor la oraș ?).

Apoi, curând, se eliminară din vocabular noțiunile de: gras, slab, chel, bărbos, înalt, scund ca nu cumva să se simtă jigniți cei care se aflau în aceste situații. În scurtă vreme se eliminară diferențele care puteau pune în dificultate, sau jigni pe unii. Se puse chiar problema să se elimine aceste diferențieri și în rândul animalelor. Păi termenul de vacă sau bou putea fi o aluzie și asta nu se putea. Denumirea de măgar a fost eliminată de tot.

Nu se mai făcu diferențe între câștigător și învins și astfel dispărură jocurile și întrecerile în care cineva câștiga și altul pierdea, de exemplu: boxul, luptele, fotbalul și celelalte confruntări sportive și nu numai. Toți trebuiau să câștige, nimeni nu trebuia să piardă. Se inventară jocuri în care cel care tindea să câștige era penalizat până devenea egal cu celălalt. Sigur că în acest fel atractivitatea acestor jocuri dispăru și în curând chiar toate jocurile dispărură.

Culmea culmilor a fost însă atunci când se impuse să se elimine diferențele dintre proști, idioți, tembeli și deștepți, inteligenți, geniali. Atunci într-adevăr lucrurile o luară razna. Nu mai existau criterii de departajare a proștilor de cei deștepți, a neîndemânatecilor de cei pricepuți, a celor descurcăreți de cei împiedicați.

Lucrurile începură să semene cu lumea noastră (sigur încă noi nu am ajuns la situația lor, dar tindem vertiginos spre starea acelei lumi).

Virtual

Această rubrică conține texte selectate dintre cele publicate pe pagina de Facebook a revistei "Sud".

False ultimatumuri

de Constantin Mosor

De câte ori aud cuvântul „ultima"
Sau „ultimul", tot soarele din mine
Se face mic și-ncepe-a lăcrima,
Chiar lângă ușa marilor suspine !

Se spune că speranțele nu mor !
O fi adevărat, o fi minciună ?,
Însă în fața „ultimului" zbor,
Nu orice fel de aripă e bună !

Atunci când tai o pâine în felii,
E-un prilej de-naltă veselie,
Chiar dacă niciodată n-ai să știi
Cui aparține „ultima" felie !

Când ai greșit ceva, apoi auzi:
E „ultima" ! Să nu se mai întâmple",
Te furișezi ușor pe lângă duzi,
Dar sufletul cu lacrimi ți se umple !

Cel care-ți taie „ultimul cuvânt",
Te-a condamnat la o tăcere lungă,
Iar tu îndrepți doi ochi înspre pământ,
Ca nu cumva tăcerea să-i împungă !

Dacă „ultimul" tren s-a supărat
Și a plecat lăsând în gară fumuri,
Nu-i „ultimul", nu e adevărat !
Trenuri sunt și mai multe decât drumuri !

Și, totuși, pentru ce să trăiesc trist !
Când cerul ne deschide ca pe-o carte,
Când fiecare suntem un artist
Al unei vieți mergând înspre departe !

Sunt multe „ultimaturi" pe pământ !
De mii de ani se spune că sfârșitul
Vine de sus, Dar Dumnezeu Cel Sfânt
Nu și-a vândut nici pâinea nici cuțitul !

Dăinuire

de Vlad Anghelescu (Vlada Adalva)

Mă gândeam
la anatomiile
fără grație
ale spiritelor
arborate firav
deșirate
între viață-moarte...
ca la o iubire
posibilă
absurdă
dar
nu avem voința
încrederii
supranaturale
în abandonare, jertfă...
Totul
pare
un suspin în cădere
ancorat
într-o
dăinuire
aproape
pe vârful muntelui...
unde ar putea înflori
piatra florii de colț,
toate personificările.

Cărțile SUD-ului la Muzeul Național al Literaturii Române

Gabriel DRAGNEA

Într-un periplu pe aleile întortocheate ale internetului am întâlnit un text deosebit care i-ar aparține poetului Valeriu Butulescu și care spune așa: „În lupta pentru continuitate, orice sămânță negerminată e un mesaj ratat”.

Gândindu-mă un moment, mi-am dat seama nu doar că autorul are dreptate, dar modificând puțin termenii, aliniindu-i pentru o mică antonimie, aceștia reflectă foarte bine reușita *Asociației pentru Cultură și Tradiție Istorică Bolintineanu* și a *editurii Sud* în toată perioada activității lor, de la înființare și până în prezent. Așadar, aș spune că în lupta pentru continuitate orice sămânță germinată este o inițiativă, un proiect care și-a atins scopul. Și, tocmai în lumina acestei idei, materialul de față evidențiază reușitele acestei asociații și ale revistei Sud în cei 25 de ani de activitate, dar și performanța tinerei edituri Sud, care numai în doi ani de zile a reușit să publice lucrări originale, deosebite, nu doar pentru că sunt semnate de autori foarte cunoscuți din literatura prezentului, dar mai ales pentru conținutul acestor cărți.

Ca într-un turneu de promovare a volumelor publicate până în prezent, pentru început, reprezentanți ai editurii Sud și ai revistei omonime s-au deplasat în luna iulie a acestui an la Giurgiu, la unul dintre cele două sedii ale Bibliotecii Județene care poartă numele scriitorului Ioan A. Bassarabescu, unde toți cei care s-au putut deplasa în orașul lui Vinea și Vianu au avut posibilitatea să își prezinte propriile cărți și să puncteze esențialul activității lor scriitoricești.

În data de 1 septembrie a acestui an a venit rândul Bucureștiului să îi primească pe cei care reprezintă grupul de la Bolintin, susținut de colaboratorii săi. Și unde era mai potrivită o astfel de acțiune culturală dacă nu la Muzeul Național al Literaturii Române ? Prezentați și susținuți până la final de d-na Loreta Popa (specialist în relații publice și reprezentant al muzeului), manifestarea a debutat cu intervenția diplomatului și publicistului George Apostoiu, cel care a și moderat acest maraton de prezentare a activității editoriale a Sud-ului: „După o activitate extrem de prodigioasă dusă în jurul revistei *Sud*, născută din eforturile unui prieten și foarte bun ziarist, Constantin Carbarău, Bolintinul se vede într-o etapă superioară și anume, dincolo de continuitatea la nivelul revistei a creat un centru cultural, are un club de istorie, iar acum are și o editură. Să publici în provincie, într-un oraș cu numai 12.000 de oameni, să ai o editură și să publici o revistă este o performanță uimitoare. Eu cred în echipa nouă care s-a instalat în fruntea acestei mișcări culturale la Bolintin și îi doresc mult succes în continuare.”

În calitatea sa de reprezentant al celor trei entități culturale bolintinene (ACTIB, revista *Sud* și editura Sud), Vasile Grigore a subliniat eforturile depuse de toți membrii asociației și ai colectivului de redacție ai revistei, care au înțeles importanța actului cultural în viața bolintinenilor, dar și necesitatea promovării valorilor istorice și literare ale arealului bolintinean: „Scopul întâlnirii noastre de astăzi este de a vă prezenta cărțile apărute la editura Sud de la înființare și până astăzi. Editura a pornit la drum la sfârșit de septembrie 2019 și funcționează pe lângă revista *Sud*. Și-a propus să publice autori din arealul cultural sudist sau care vorbesc despre această zonă. Primele cărți au fost publicate în octombrie 2019 și, din acel moment, în mai puțin de doi ani de funcționare am reușit să dăm tiparului un număr de 22 de titluri.”

Intervenind cu același stil oratoric inconfundabil, prof. Nicolae Scurtu a afirmat „că la Bolintin există o revistă esențială, care poate concura cu reviste de renume din literatură și că există o editură care publică lucrări foarte interesante din diverse puncte de vedere demonstrează în chip de netăgăduit că aici cultura merge înainte, aici oamenii își văd de treabă. Editura Sud și revista omonimă, prin paginile ei reiau, redescoperă și reactualizează, restabilește legăturile necesare dintre ceea ce a fost și ceea ce este astăzi. Dintre ceea ce putea să fie și n-a fost și ce a ajuns astăzi la noi. Oamenii aceștia închiși, unii dintre ei taciturni au o dârzenie și o demnitate în ei cum rar întâlnești. Oamenii aceștia își știu locul și rostul și, mai ales își urmează destinul.”

Nereușind să fie prezentă și la acțiunea Sudului desfășurată la Giurgiu, de această dată poeta Victoria Milescu, senior editor al revistei *Sud*, a fost un actor important în grădina muzeului prin natura discursului susținut despre poeți, despre poezie și lumea literară în genere: „Observând câtă lume s-a strâns azi aici îmi dau seama că revista *Sud* este o revistă de impact și o revistă care este iubită. Deși s-a spus adeseori că sunt critic literar, eu, înainte de toate, sunt poetă. Datorită dlui Constantin Carbarău, fondatorul revistei *Sud*, am devenit și comentator de poezie, cum m-a etichetat un confrate la un moment dat. Mă rog, aici lucrurile sunt discutabile. Un poet, zic eu, îl simte mai bine pe celălalt poet. Am observat chiar în cazul meu. Când criticii de specialitate scriu despre cărțile mele au un anumit punct de vedere. Dar, când despre aceleași cărți scrie un poet, parcă este altceva. În cartea mea apărută la tânăra editură Sud se regăsesc foarte mulți autori, poeți, prozatori, autori de literatură pentru copii, chiar autori de cărți de dramaturgie, cu notele mele în urma lecturii, așa cum le-am văzut eu publicate în revista *Sud*. Nu veți găsi autori din prim planul literaturii române. Am fost solidară cu autorii mai puțin mediatizați, cu autorii care nu au știut să deschidă niște uși, care nu au avut relații sau nu au avut acea dexteritate de a-și face relații”.

Continuând în aceeași notă a descrierii activității scriitoricești, relatând aspecte inclusiv din lumea editorială, Florentin Popescu, de asemenea senior editor al revistei *Sud* a mărturisit: „Eu am lucrat în domeniul editorial și pot să vă spun că ceea ce se vede aici pe masă sub numele editurii Sud reprezintă, prin comparație programul foarte exact de publicare al editurii Albatros din anii 80-90. Așadar, acești lupi tineri care au preluat frâiele revistei au reușit să înființeze o asociație, un club de istorie, ulterior o editură și au reușit precum un magnet să strângă pilitura de fier din jur: în primul rând intelectualii din Bolintin, apoi cei din jurul orașului concomitent cu cei din București care au fost și încă sunt colaboratori ai revistei: Victoria Milescu, Titus Vîjeu, Nicolae Dan Fruntelată, Nicolae Scurtu și alții.”

Un moment deosebit petrecut în grădina Muzeului Literaturii Române a fost acela al prezentării cărții *„Jurnal sudist”* a poetului și publicistului Nicolae Dan Fruntelată. Deoarece, din motive obiective, prezența autorului nu a fost posibilă, atât dl George Apostoiu, cât și prof. Nicolae Scurtu nu au avut decât cuvinte de apreciere în fața vastei activități scriitoricești a celui care ani la rând a fost la conducerea unor reviste de prestigiu ale vremii, precum *Amfiteatru*, *Scânteia tineretului*, *Românul*, dar mai ales revista *Luceafărul* pe care a condus-o timp de zece ani, o publicație deschisă tinerilor scriitori din întreaga țară. Astfel că, în noua sa intervenție despre autor și jurnalul său sudist, dl. George Apostoiu a declarat: „O carte foarte prețioasă pentru noi bolintinenii care vine de la un autor extraordinar, Nicolae Dan Fruntelată, care nu este astăzi prezent. Un poet care are darul vorbirii, al convingerii, are idei, crede în ele. Este un om care nu a făcut rabat și nu s-a abătut de la linia pe care moralmente a considerat-o cea cuvenită. Dumnealui a scris acest *Jurnal sudist*, un fel de antologie a ceea ce domnia sa a publicat în revista *Sud* și dacă o veți citi, veți descoperi cu siguranță cu câtă iubire scrie despre bolintineni, socotindu-se totodată un fiu al acestui ținut bolintinean care pare să fie mediul cel mai potrivit pentru modalitatea de a trăi scriitoricește în momentul de față. Domnul Fruntelată, filolog fiind, este o apariție extraordinară în peisajul cultural și literar al României de după 1965-1968, iar această carte, *Jurnal sudist*, este una de suflet.”

Un tablou aproape complet al lui Nicolae Dan Fruntelată, autor al unor lucrări precum „Depozite de fum” (2004), „Vina de a fi român” (2007), „Poeme de scris pe ziduri” (2012), „Târziu, ploierul” (2016), „Una sută și una poeme” (2018), „Doña Misteria” (2018) sau „Altamire” (2020) a fost schițat de prof. Nicolae Scurtu în fața numerosului public prezent în grădina muzeului: „*Jurnal sudist* adună toate cronicile publicate din 2015 până în 2021. Un excepțional poet, un gazetar remarcabil și un cărturar profund. Acum, în anii senectuții, când va împlini cât de curând vârsta de 75 de ani, poetul, gânditorul a conceput aceste colaborări ca niște prelungi meditații asupra destinului poporului nostru, asupra sudului, asupra centrului, asupra micii Valahii ș.a.m.d. Este unul dintre cei mai cultivați intelectuali români, are lecturi extrem de bogate, bine asimilate și, mai ales capacitatea extraordinară de a comunica în scris și oral. Fiu de învățător a preluat darul acesta al lecturii continue și profunde. Pe lângă faptul că Nicolae Dan Fruntelată este un intelectual de rasă, sever, a fost toată viața un om de o rectitudine morală deosebită. Omul este atât de conștient de valoarea sa și de valoarea celorlalți încât știe să ia distanță întotdeauna. Ar fi timpul, acum, în acest prag al existenței sale să scrie o carte de memorii ale unui scriitor, așa cum o demonstrează și în aceste meditații asupra timpului, a istoriei, asupra oamenilor, asupra virtuților acestui popor. Acest om apelează tot timpul la simțul moral și la simțul demnității în orice situație s-ar afla. A investit în educație, în cultură, a investit în pasiunea de a forma. Această carte reprezintă pentru editura Sud și pentru biografia intelectuală și scriitoricească a poetului Dan Fruntelată un moment. Aici, de fapt, se adună o sumă de gânduri extrem de interesante, de profunde și convingătoare despre ceea ce trebuie să fim și să devenim noi.”

(continuare în pag. 27)

(urmare din pagina 26)

Și, pentru că timpul nu a fost chiar atât de generos pentru câte ar mai fi fost de spus, la microfon au mai luat cuvântul, Florin Colonaș și Ștefan Crudu, ultimele minute rămase dintre cele 120 alocate acestui eveniment, fiind rezervate cărților date cu autograf și scurtelor reprize de dialog între participanți, vizibil bucuroși de prezența lor în grădina Muzeului Național al Literaturii Române.

Alex. Cazacu, Neagu Udroiu, Marian Grigore, Eugenia Enescu, Radu Adrian

De la stânga: Corneliu Cristescu, Milica Dan, Constanța Cristescu, Gabriel Dragnea, George Apostoiu, Victoria Milescu, Alexandru Cazacu, Corneliu Vasile

Monica Dinu, Vasile Grigore, Mihai Dinu, Andreea Grigore

Neagu Udroiu, Milica Dan

Trei cărți, trei autori, trei voci distincte la Muzeul Literaturii Române

D. GABRIEL

Trei cărți, trei autori. Trei scriitori, din care doi seniori și o ambiție tânără care vrea să demonstreze că poate să își facă loc împreună cu versurile ei în paginile revistelor literare și în lumea scriitorilor. Trei voci și trei lucrări distincte, fiecare cu bagajul propriu de talent și sensibilitate: George Tei și cartea sa „Scrisori către tine”, Cornel Păunescu cu volumul „Fata pădurii” și promițătoarea tânără Andra Paula Duminică și al ei volum de poezie „Chip de lut” tipărit în ediție bilingvă, toate publicate la Ed. Topoexim. Apărute în perioada restricțiilor covid-ului, aceste volume au fost prezentate în data de 2 septembrie a.c. în grădina Muzeului Literaturii Române. Pentru a scoate în evidență calitatea textelor cuprinse între aceste coperte de carte, în acord cu ceea ce credem noi despre ele, iată ce spune Silvana Andrada Tcacenco despre volumul poetului George Tei, în chiar prefața lucrării: *„O carte despre deplin, ca o trecere prin anotimpuri...Un mileniu de trăiri descrise cu acuratețea sincerității. Un poet în deplină forță*

artistică, matur în concepte, cu un timbru acut în registrul echilibrului, trăind o profundă poveste de iubire cu taina cuvântului care, la rândul ei, din iubire îi dăruiește libertatea de a rescrie adevărul, spre a rămâne deplin, în filele unei vieți.”

Despre poetul George Tei se pot spune multe. Este un veteran al poeziei cu formă fixă, multele sale volume de versuri fiind expresia clară a talentului care nu știe să tacă și care știe să se facă auzit prin vocile atâtor critici care au scris despre poezia lui și anume Alexandru Balaci, academicianul Gheorghe Păun sau George Stanca.

A doua carte prezentată în grădina muzeului este cea a lui Cornel Păunescu, nu doar scriitor, ci și directorul editurii Topoexim, cea care a făcut posibilă apariția celor trei volume prezentate în fața unui public restrâns. Printre ultimele aprecieri pe marginea cărții „Fata pădurii” se află și cele exprimate de Marius Ghilezan în „România Liberă”: *„De obicei nu caut autorul, ci firul epic al unei cărți. Plăcerea lecturii nu trebuie răpită de context. Dacă filosofii spun că suntem ceea ce ne place și autorul Cornel Păunescu, pare de la primele pagini, un povestitor pur sânge. Are pofta creionării personajelor și a istorisirilor care te țin cu sufletul la gură.”*

Despre Andra Paula Duminică nu se pot spune foarte multe, ea fiind o tânără poetă aflată la a doua sa apariție editorială, dar care promite prin structura versului modern, percutant pe alocuri, tipic generației sale. Despre versurile ei poetul George Tei, care i-a prefațat acest volum de poezie, „Chip de lut”, a spus următoarele: *„Andra Paula Duminică își revendică dreptul de a aborda un alt stil* (față de prima sa carte, „Strigăte fără ecou”, Ed. Detectiv Literar, n.m.)*, pe alocuri polemic, ce nu îi scade valoarea poeziei, dimpotrivă. Abordând filosofic trăirile existențiale, poeta își caută orizonturi.”*

Naturalețea desfășurării evenimentului a fost completată cu blândețea glasului cantautoarei Dana Florian, dar și cu sensibilitatea din textele autorilor, redată emoționant de actrițele Roxana și Naomi Guttman, mamă și fiică, semn că, într-adevăr, talentul este ereditar.

Tot în cadrul acestei manifestări culturale a fost lansată și revista „Contrast literar”, responsabili de apariția acesteia fiind tocmai sărbătoriții zilei, o revistă care își dorește să evolueze de la un număr la altul prin numele celor care oferă texte, prin valoarea acestora și să reziste cât mai mult pe lista revistelor tipărite pe format de hârtie, pe lista revistelor care contează.

Documente inedite referitoare la familia Bolintineanu (II)

Vasile GRIGORESCU

Continuăm publicarea unor documente inedite menite să clarifice încrengăturile genealogice ale neamului Bolintineanu, operațiune demarată în numărul precedent al revistei și dedicată „Anului Comemorativ Dimitrie Bolintineanu". Ca și cele anterior publicate, documentele de acum sunt în legătură cu moșia de la Mârșa (din satul omonim, fost în județul Vlașca, azi în Giurgiu) și cu nepoții de soră ai lui Dimitrie Bolintineanu, cei patru fii ai Ecaterinei și soțului ei, Tănase Bolintineanu.

Documentele se păstrează la Arhivele Naționale Istorice Centrale (ANIC), în Fondul Creditul Funciar Rural, dosarul 1509/1879. Textul aflat între paranteze drepte ne aparține.

V. Extras după actul de naștere din 8 august 1855 al lui Dimitrie Bolintineanu, fiul lui Tănase Bolintineanu și al Ecaterinei, sora poetului Dimitrie Bolintineanu (f. 74r-v). Naș al copilului era Ștefan Bolintineanu, fratele tatălui său.

„Primăria Comunei București
Oficerul Stărei Civile
Circonscripția II-a de galben
Extract
Din condica de Botezați a Bisericii Sf[ân]tu Vasile pe anul 1855
No. 32

Noi, Alexandru Sarandi, Oficerul Starei Civile din București, Circonscripția II de galben, certificăm că în urma suplicei adresată nouă de către dl. Dimitrie Bolintineanu și înregistrată la no. 987, prin care a cerut a i se libera un extract după actul de naștere al său, care se află înscris în Condica de Botezați a Bisericei Sf[ân]tu Vasile pe anul 1855.

Consultând menționata Condică, am găsit la no. 32 următoarele:

În anul una mie opt sute cincizeci și cinci, luna august, ziua opt, s-a născut în Mahalaua Sf[in]ții Apostoli, orașul București, un copil de secsu masculin, din părinți anume d-lui pitar Tănase Bolintineanu și sociea sa, d-ei pităreasa Ecaterina și tot în acel an, luna septembrie, ziua unusprezece, s-a botezat cu numele de Dimitrie de către nașul său, d-lui serdar Ștefan Bolintineanu, iar taina religioasă s-a săvârșit de catre preotu Mușat Mirodot.

Dat conform registrului și eliberat de la acest oficiu de noi, Oficerul Stărei Civile aci subscris.

(ss) Oficer A. Sarandi
No. 1107
1876 decembrie 1/13."

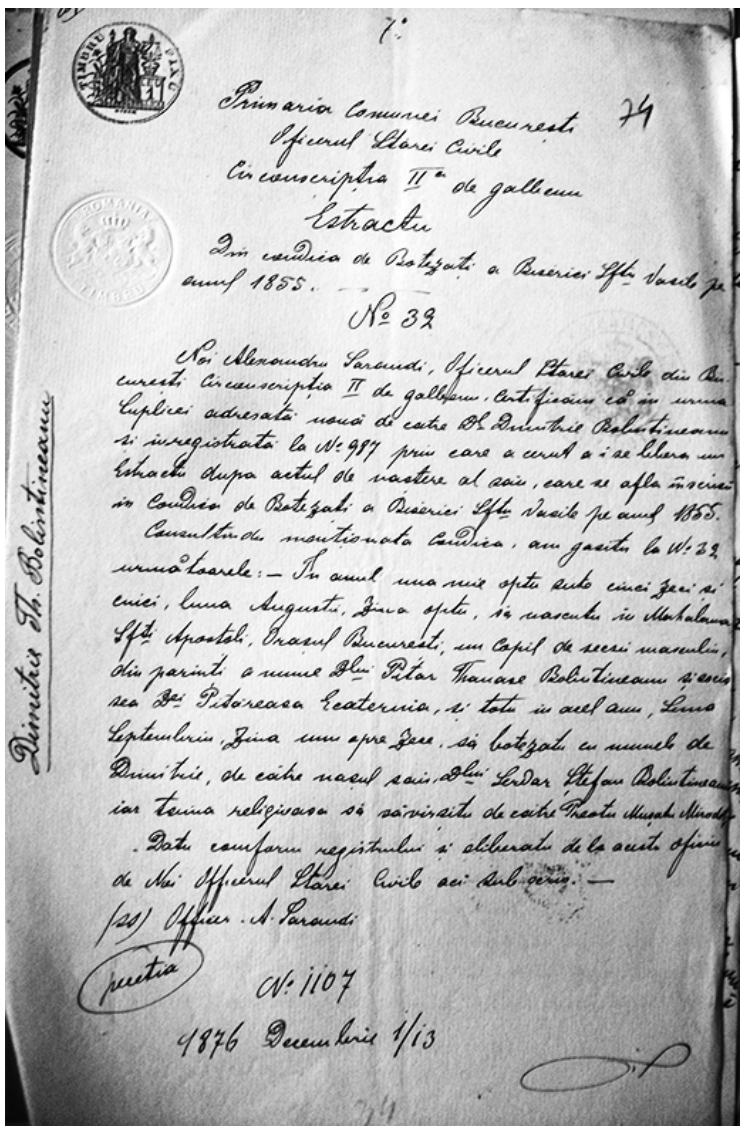
VI. Extras după actul de naștere din 24 ianuarie 1858 al lui Caloian T. Bolintineanu, fiul lui Tănase Bolintineanu și al Ecaterinei, sora poetului Dimitrie Bolintineanu (f. 75).

„Primăria orașului Bucureșci
Officiul Stărei Civile Circonscripția II-a
Estract
Din Condica de Botezați a Bisericei Sfântu Vasile pe anul una mie opt sute cincizeci și opt.
No. 8

Noi, Mathei I. Petrescu, oficiarul Stărei Civile din București, Circonscripțiunea II-a, certificăm că în urma suplicei adresată noă de d-l Caloian T. Bolintineanu și înregistrată la no. 30 prin care cere a se libera un estract dupe actul de nascerea sa din Condica Bisericii Sf. Vasile din anul una mie opt sute cincizeci și opt, am găsit următoarele:

La no. 8, în anul una mie opt sute cincizeci și opt, luna genarie, ziua douăzeci și patru, s-a născut în Suburbia Gorgani un copil de sex maxculin, din părinți, tatăl Tănase Bolintineanu și mama Ecatherina Bolintineanu și la două ale lunii martie s-a botezat cu numele Caloian de nașul său, Șt[efan] D[inu] Bolintineanu, iar preotul care a săvârșit taina Botezului cu numele Mușat Mirodot.

Dat comform Condicei și liberat de la acest oficiu astăzi la opt ale lunii ianuarie anul una mie opt sute șaptezeci și nouă.

Extras după actul de naștere din 8 august 1855 al lui Dimitrie T. Bolintineanu

Oficiar (ss) Mathei I. Petrescu."

VII. Copie legalizată după cererea rudelor răposatei Ecaterina Bolintineanu (sora poetului Dimitrie Bolintineanu) adresată la 14 iunie 1863 către Președintele Tribunalului Ilfov pentru a-l numi administrator al averii și tutore al fraților săi minori pe Ștefan T. Bolintineanu, fiul cel mai mare al răposatei (f. 68r-v). Ecaterina decedase cu numai două zile în urmă, la 12 iunie, în casa sa din Bolintinul din Vale. Rudele semnatare erau Ștefan Bolintineanu (cumnatul Ecaterinei, fratele soțului ei), Sache Piscupescu (soțul Elenei Bolintineanu, cumnata Ecaterinei), Dimitrie Bolintineanu (poetul, fratele Ecaterinei), Ioniță Căpriță Bolintineanu (soțul Tiței/Safta, mătușa Ecaterinei din partea mamei).

„Domnului Președinte al Trib. Civil Ilfov, Secs. II-a
No. 3708/14 iunie 1863
Domnule Președinte

Subscrișii, rudele cele mai de aproape ale răposatului Thanase Bolintineanu, a căruia avere și copii minori se îngrijeau de consoarta sa, Ecaterina Bolintineanu, firească epitroapă, confirmată în această calitate și de Onorab. Trib., astăzi, în urma morții și a dânșii, casa rămâind fără administrator, rugăm pe Onor. Trib. ce prezidați să binevoiască de a numi tutore sau administratore pe fiul reposaților, Ștefan Tănase Bolintineanu, carele deși are etatea de 23 ani și jumătate, lipsindu-i un an și jumătate din etatea pravilnică, dar se bucură de o bună conduită și încrederea noastră, dându-i și al nostru concurs la orice operație ar avea să facă și garantând toți a sa administrație asupra averii, care după cum vă puteți orienta chiar din dosarul Epitropii ce este în Onor. Trib. nu constă decât numai în imobile.

Primiți d-le Președinte încredințarea considerații noastre,
(Semnează)
Șt[efan] Bolintineanu
S[ache] Piscupescu
Dimitrie Bolintineanu
I. C. Bolintineanu.

Grefa Trib. Ilfov secs. II Civilă
Presenta copie fiind conformă cu originalul aflat în Dos. no. 1259/63 se legalisează azi 18 octombrie 1879.
Grefier (s.i.)"

VIII. Copie legalizată după actul de împărțire al moșiei Mârșa din anul 1869 între cei patru frați Bolintineanu, fiii lui Tănase și Ecaterina, nepoții de soră ai poetului Dimitrie Bolintineanu (f. 27r-v, 30r-v).

„Proces verbal

Noi, suplinintele Trib. Vlașca în consecința adresei d-lui Președinte al Trib. local no. 2254 de la 6 martie corent, pe lângă care ne înaintează în copie adresa d-lui Președinte Trib. Ilfov sec[ția] II cu no. 799 de la 25 fevr[uarie] anul corent, înaintându-ne a esecuta întocmai dispozițiunile ei, făcând partajul între frații Bolintineni a trupului de moșie ce au numit Mârșea de la Vale, citând pentru astăzi, 20 martie anul 1869, pe d-lor Ștefan T. Bolintineanu, locotenent Alecsandru Bolintineanu, pe dl. Sache Piscupescu, tutorele ad-hoc al minorului Dimitrie Bolintineanu și pe dl. Alecsandru Chirculescu, tutorele ad-hoc al minorului Caloian Bolintineanu și având procedura îndeplinită prin primirea dovezilor de predarea sorocirilor noastre către persoanele de mai sus, ne-am transportat în fața locului la moșia Mârșea unde am găsit presinți pe d. Ștefan T. Bolintineanu, representând și pe fratele său major, Alecsandru Bolintineanu, împuternicit de către acesta prin procura presentata nouă, legalizată la no. 774 de poliția urbei Giurgiu, care procură se va anexa la acest proces verbal, pre dl. Sache Piscupescu, tutorele ad-hoc al minorilor Dimitrie Bolintineanu, pre dl. Al. Chirculescu, tutorele ad-hoc al minorului Caloian și pe dl. Vasile Toncoviceanu, inginer hotarnic recunoscut, adus de persoanele de mai sus conform citației noastre.

Am început întâi lucrarea înaintând pe părți[le] care conduce la capetele trăsurilor acestei moșii și părțile, în unanimitate, spuindu-ne că trăsurele transversale ale lungimei acestei moșii sunt în număr de trei, iar trăsuri longitudinale neexistând, ne-a propus a începe lucrarea cu prima trăsură, despre apusul proprietății, care începe de la moșoroiul cu piatra de lângă Lacul Ursului, pe linia despărțitoare despre Ioan Benescu, continuându-se prin moșoroiul cu piatra din Lacul cu Cașcavele, hotar despărțitor cu Coșoești, venind în moșoroiu cu piatra unde este hotarul moșiei cu dl. Ciupagea.

Conducându-ne părțile la această primă trăsură, am invitat pe d. inginer a începe cu măsurătoarea din capul acestor trăsuri, din moșoroiul de lângă Lacul Ursului și a continua măsurătoarea pe această linie până în capul celălalt. Am constatat dupe relațiunea d-lui inginer că lungimea acestei linii este șease sute șeasezeci, no. 660 stânjeni, pe care linie am împărțit-o în patru laturi, fiecare lat în lungime de una sută șeasezeci și cinci stânjeni.

De aci am mers la trăsura a doua, din mijloc, care începe

(continuare în pag.29)

(urmare din pagina 28)

din moșoroiul cu piatra din linia învecinată cu dl. Ioan Benescu și se continue până în celălalt cap, unde este moșoroiu cu piatra cu hotar al moșiei fraților Bolintineni cu moșia Ciupagea. Măsurând și pe această linie, d. inginer ne-au constatat că este în lungime de două sute șeasezeci și opt stânjeni, pe care linie împărțind-o asemenea în patru laturi egale, au eșit pentru fiecare tot câte șeasezeci și șapte stânjeni, no. 67.

În urma aceștia am mers și la a treia trăsură, despre răsăritul proprietății, care linie începe din moșoroiul despre vecinătatea cu dl. I. Benescu, până în moșoroiul cu piatra care servă de hotar între moșia fraților Bolintineanu și moșia d-lui Ciupagea și măsurând și această linie s-a găsit în lungime de stânjeni două sute șeaptezeci și doi, no. 272. Împărțindu-se această linie în patru laturi au eșit pentru fiecare lot câte stânjeni șeasezeci și opt, no. 68.

Voind a face și aci moșoroae la capul fiecăruia lot, ca și la celelalte linii, am fost în imposibilitate a face moșoroaiele pe această linie dupe cum esistă deoarece moșoroaiele cad în apa Neajlovului, ceea ce ne-a silit de a admite opiniunea d-lui inginer de a trage o paralelă acestei trăsuri la distanță de douăzeci și doi, no. 22 stânjeni spre apus în interiorul moșiei, pe care linie paralelă am și făcut moșoroaiele cuvenite pentru fiecare lot.

După terminarea acestei măsurători am format loturile în modul următor:

Lotul no. 1, format din proprietatea Mârșea fraților Bolintineni, învecinându-se cu proprietatea d-lui Ion Benescu, are prima trăsură stânjeni 165, în secunda trăsură stânjeni 67, în terția trăsură stânjeni 68.

Lotul no. 2, format tot din proprietatea Mârșea a fratilor Bolintineni învecinându-se cu lotul no. 1 despre nord și având aceleași dimensiuni la lotul no. 1.

Lotul no. 3, format asemenea din proprietatea Mârșa a fraților Bolintineni, învecinându-se cu lotul no. 2 despre nord și având tot dimensiunele precedentelor.

Lotul 4, format iarăși din prorprietatea Mârșea a Bolintinenilor și învecinându-se cu lotul no. 3 despre nord și cu proprietatea d-lui Ciupagea despre sud și având tot dimensiunile laturilor de mai sus.

Dupe formarea loturilor de mai sus, înainte de a procede la tragerea fiecărei părți, am invitat pe părți ca conform art. 744 din Codul Civil să-și facă reclamările sale în privința formării părților. La această invitare, părțile spunându-ne că nu are a face nicio reclamațiune în privința formării părților, am format patru loturi pe patru bucățele hârtii egale pe care s-a scris numele fiecăruea din frați și pe alte patru bucățele hârtie s-a scris numărul fiecăruia din loturi și băgându-le în două deosebite urne am procedat la tragerea la sorți a părților cuvenite fiecăruia frate și în ce parte și a eșit resultatul în modul următor:

Minorile Dimitrie Bolintineanu a eșit lotul no. 2, adică lotul numărul doi.

Minorile Caloian Bolintineanu a eșit lotul no. 3, adică lotul numărul trei.

Majorele Ștefan Bolintineanu a eșit lotul no. 1, adică lotul numărul unu.

Majorul Alecsandru Bolintineanu a eșit lotul no. 4, adică lotul numărul patru.

Cu acest mod terminându-se această lucrare, am fost însărcinat de dl. Președinte Trib. local Vlașca prin adresa menționată mai sus, am format acest proces verbal care se va înainta d-lui Președinte Trib. Ilfov Sec. II spre satisfacțiunea cererii din adresa d-sale no. 999 de la 25 fevr[uarie] 1870.

Făcut de noi, treizeci martie anul 1870, în comuna Mârșa.

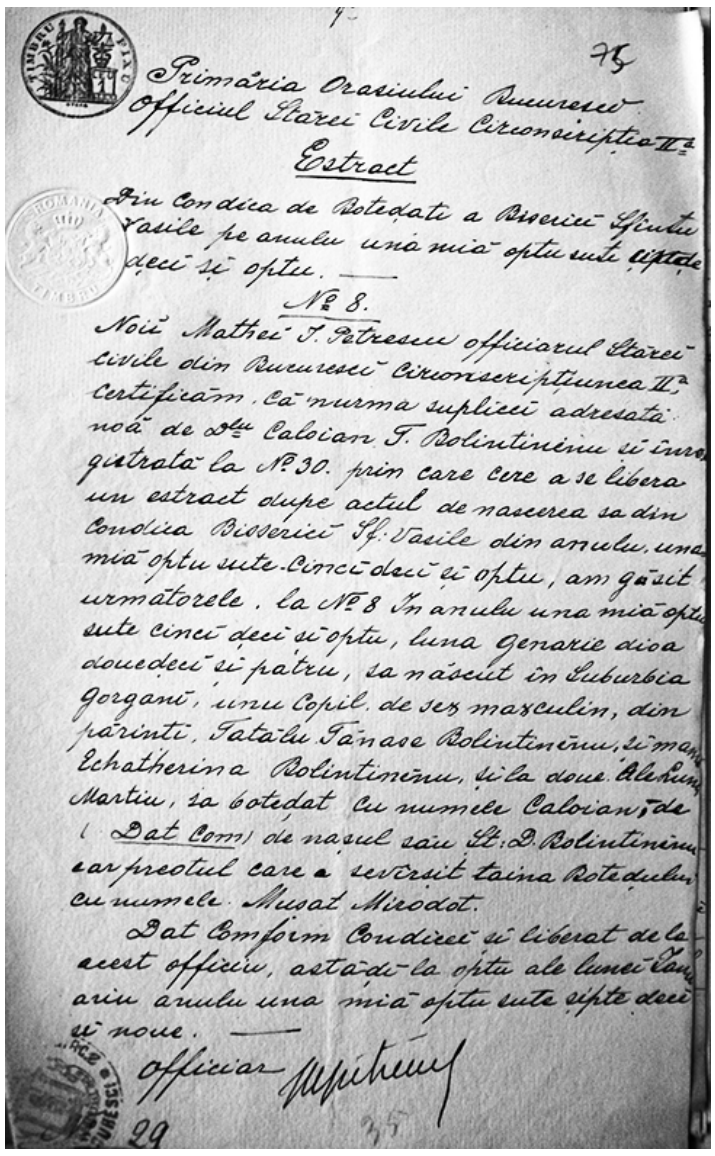
(Semnat) Suplinintele Trib. Vlașca Al. Antimescu
Inginer constructor și hotarnic V. Tancoviceanu
S. Piscupescu
Al. N. Chirculescu
Șt. T. Bolintineanu
Loc. A.T. Bolintineanu
Procurator Șt. T. Bolintineanu

Grefa Trib. Ilfov Secs. II Civilă

Presenta copie fiind conformă cu originalul aflat în dos. no. 1259/69 se legalisează azi 19 octombrie 1879.

Grefier (si).”

IX. Original legalizat al cererii întocmite la 27 februarie 1872 și adresată Tribunalului Vlașca de consiliul de familie al răposaților Ecaterina și Tănase Bolintineanu, prin care se solicită ca trupurile de moșie vândute pentru datorii din moșia Mârșa a fraților Bolintineanu să fie răscumpărate de doi dintre frați, pentru a nu se înstrăina din „căminul părintesc” (f. 39r-40v). Textul este conceput și scris de mâna lui Constantin Șt. Bolintineanu (fiul lui Ștefan C. Bolintineanu), văr al celor patru frați și viitor primar al comunei Bolintinul din Vale.

Primăria Orașului Bucuresci
Officiul Stărei Civile Cironscripțiunea II-a

Estract

Din Condica de Botedați a Bisericei Sf. Ierarhi Vasile pe anulu una mia opte sute șepte-deci și opte. —

№ 8.

Noi Matthei T. Petrescu officiarul Stărei civile din Bucuresci Cironscripțiunea II-a certificăm, că urmarea suplicei adresată noă de Dlu Caloian T. Bolintineanu și înregistrată la №30. prin care cere a se libera un estract dupe actul de nascerea sa din Condica Bisericei Sf. Vasile din anulu una mia opte sute cinci-deci și opte, am găsit următorele. La № 8 In anulu una mia opte sute cinci deci și opte, luna Genarie dioa douedeci și patru, sa născutu în Suburbia Gorgani, unu Copil de sex masculin, din părinți, Tatalu Tănase Bolintineanu, și mama Echatherina Bolintineanu, și la doue Aleksandru Martiu, sa botedat cu numele Caloian, de (Dat Com) de nașul său Dlu D. Bolintineanu, iar preotul care a servirsit taina Botedatului cu numele Musat Mirodot.

Dat Conform Condicei și liberat de la acest officiu, astădi la optu ale lunei Ianuariu anulu una mia opte sute șepte deci și noue. —

Officiar

29

Extras după actul de naștere din 24 ianuarie 1858 al lui Caloian T. Bolintineanu

„Proces verbal

Astăzi, 27 fevruar 1872,

Subscrișii membri [ai] consiliului de familie al casei răposatului T[ănase] C. Bolintineanu, adunându-se în ședință sub președinția d-lui S[ache] Piscupescu, dupre convocarea d-lui Ștefan C. Bolintineanu, epitropul, care înfățișându-ne un referat asupra trebuinței de a se cumpăra pre seama minorilor Dimitrie și Caloian părțile de moșie din proprietatea Mârșa, district Vlașca, ale majorilor lor frați, Ștefan și Alecsandru, care părți s-a adjudecat la Trib. Vlașca, eri la 26 ale corentei, pentru datorie către d-nu Ciorăneanu și deliberând asupra motivelor din referat am luat decisiunea următoare:

Considerând că nimeni nu poate să fie mai interesat de a deveni proprietar acestor părți decât minorii care sunt vecini și care abia au eșit din devălmășie, mai ales când ar putea reuși să obție un preciu avantajos.

Considerând pre de alta parte că moravurile tradiționale ale familii converg de cele mai multe ori în a se păstra căminul părintesc în mâinile descendenților, motiv determinant în toate legislațiunile, de a se face chiar sacrificiu pentru această idee.

Considerând că prin alipirea acestor două părți la acele ale minorilor ar forma iarăși trupul primitiv al moșii care a dat și va da un venit cu mult mai avantajos decât dacă părțile minorilor ar rămânea izolate.

Considerând iară că pogoanele lucrătoare, prin ce întâmplări nu le putem cunoaște, se află mai multe sau în cea mai mare parte pre lotul lui Alecsandru, astfel că dacă s-ar arenda numai părțile izolate ale minorilor s-ar trage un folos foarte ne-nsemnat deoarece aci se găsesc prea puține locuri de muncă.

Considerând că moara de pre apa Neajlovul și locurile oprite din comună au rămas tot d-a valma, așa încât ele trecând în mâna unei persoane streine ar da prilegiu de nenumărate conflicte care s-ar putea ivi cu ocazia exploatării și întreținerii.

Consiliul, găsind că cumpărătoarea părților mai sus zise este neapărat trebuincioasă și totdeodată avantajoasă, decide a se autoriza epitropul de a supralicita și a concura până la suma de lei noi 50.000, fiindcă aceste părți vândute conțin 200 stânjeni masă în lat și o lungime aproape de 7000 stânjeni, cu pădure în perspectivă pre dânsa și care părți, după arendarea trecută au o valoare de lei noi 3000, care calculată pre venitul de 5%, maximum venitului fonciar, represintă un capital de lei noi 60.000.

Fondurile din care are să se facă cumpărătoarea sunt cele ce urmează:

Pentru jumătate suma la care s-ar adjudeca se va depune creanța constatată prin socotelile homologate de Onor. Tribunal Ilfov și care primează pre aceia a d-lui Ciorăneanu, creditor urmăritor, iar pentru lipsa sumii trebuitoare și care va constitui valoarea părții lui Alecsandru autorizăm pre dl. Ștefan C. Bolintineanu, epitropul actual, a face un împrumut ipotecar din partea minorilor cu dobândă dupre cursul pieții până la maximum de șasesprezece la sută pre an și pre un termen mai îndelungat, până să crească pădurea de pre tot trupul moșii care să se vânză spre răfuirea acestei datorii.

Dupre cumpărătoarea părților arătate se va arenda prin licitație și din banii vânzării se va plăti dobânda la capetele împrumutate și restul să se cheltuiască în regulă pentru susținerea minorilor.

Acest jurnal se va supune la aprobarea și autorizarea Onor. Tribunal în termen cel mai scurt posibil, astfel ca până la 6 martie, data expirării termenului de supralicitație să se ia toate demersele posibile spre realizarea cumpărătorii, pentru care scop se va ruga Onor. Trib. să încredințeze epitropului o copie fidelă de pre jurnalul de homologare acestui aviz, precum și o copie de pre jurnalul de homologarea socotelelor fostului epitrop, Ștefan T. Bolintineanu, în care se precizează creanța minorilor în acele socoteli.

(Subscrișii)
S[ache] Piscupescu
Al. N. Chirculescu
Șt. T. Bolintineanu
C[onstantin] Șt. Bolintineanu
Al. Mănciulescu

Grefa Trib. Ilfov S. 2

Aceasta copie fiind scoasă întocmai dupre originalul aflat în dosarul no. 1259 din 1862 se legalizează spre a se da d-lui Bolintineanu conform cererii ce a făcut cu petiția registrată la no. [loc gol].

Grefier (ss) Al. Păulescu.”

X. Declarație originală a lui Ștefan Bolintineanu (fiul lui Constantin/Dinu Bolintineanu) prin care mărturisește că nu mai are niciun drept în moșia Mârșa a fraților Bolintineanu, nepoții săi de frate (f. 53r-v).

„Declarație

Subsemnatul Ștefan C. Bolintineanu, domiciliat în com. Bolintinu din Vale, plasa Sabarului, distr. Ilfov, frate bun al decedatului Tănase C. Bolintineanu, declar și atest prin aceasta că moșia Mârșea de la Vale din distr. Vlașca, plasa Neajlovu, în sumă de patru sute stânjeni masă, este adevarată proprietate a nepoților mei majori, Dimitrie și Caloian T. Bolintineanu, că această moșie se stăpânește din moșii și strămoșii noștri, că asupra ei nu am eu niciun fel de drept direct sau indirect deoarece între noi, frații, ne-am împărțit de mai mulți ani și ne-am primit părțile ce ni se cuvenea în averea părintelui nostru, C. Bolintineanu și liberi sunt nepoții mei numiți mai sus a vinde această moșie ca drept al lor și spre asigurarea cumpărătorului am dat aceasta sub propria mea semnătură, autentificată și de Onor. Trib. civil Ilfov, Sec. III, conform legii.

1879 aprilie 16/28.

(ss) Ștefan Bolintineanu.”

Ștefan Crudu

Mersul târgului

4.07.2021: *„Cântă ciocârlie, cântă/ Pe tarla munca se-avântă”*

Am preluat versurile de la Moșu, preocupat de recoltarea grâului în condiții bune. Îl înțeleg deoarece pentru familia lui de țăran, grâul era marfă bine plătită odinioară, când acesta trudea din greu pe câmp sub soarele arzător al verii. Sculat la ore mici, îl prindea dimineața pe tarla unde asculta cântecul ciocârliei ce se ridica în văzduh. Acum, agricultura mecanizată ne-a depărtat definitiv de aceste momente. Mașinile agricole (cositoare, secerătoare, prășitoare) au distrus și această specie ca și multe altele (iepuri, căprioare), direct sau indirect. A început treieratul grâului pe 30 iunie. Recoltă bogată în acest an la toate cerealele față de anul trecut. Din păcate nici în această săptămână nu am scăpat de ploi care ne-au încurcat treburile în grădini cam în fiecare după amiază. Dar, aceasta-i vara 2021 care în sfârșit și-a intrat în drepturi, alternând cu zile caniculare greu suportabile. În „cartier”, la spoitori, nunțile s-au ținut lanț pe marginea drumului, lăsând în urmă nenumărate resturi pe care nimeni nu le vede și nu le curăță. Înlocuirea operatorilor de resturi menajere se pare că este cam generală pentru că a avut loc și la noi din 15 iunie. Tomberoanele pline au stat în căldura soarelui multe zile, aruncând miasme dizgrațioase în atmosferă. În sfârșit, ziua de azi a fost prielnică târgului. Marfă diversă și se vede că și bogată pentru că prețurile au fost mai mici decât acum o săptămână. Exemplu, cartofi curați și se pare sănătoși cu doar 1 leu/kg. Roșii cu 5 lei/kg, varza cu 1,5 lei/kg. Ș.a.m.d. Zarzavaturi destule și proaspete. Ceapa nouă 2,5 lei/kg, morcovi 2 lei/kg. Pepenii din import cu 2,5 lei/kg au atras atenția, deși este riscant pentru că niciun vânzător nu vrea să-i încerce (înțelegeți de ce !). Încă multe răsaduri pentru o viitoare recoltă târzie căci primele s-au compromis din cauza ploilor și a manei netratabile. Am mai găsit și câteva cireșe pietroase cu 3 lei/kg (după selecție ajungi la 5 lei/kg). În sfârșit, tot schimbând bancnote am putut observa mâinile oamenilor. Am descoperit că cei care muncesc efectiv au pielea înnegrită de soare, degete noduroase, palme aspre. Doamnele care doar revând au mâini îngrijite, cu unghii artificiale lungi și divers colorate. E o temă de reflectat în viitor. Trecând obligatoriu pe la vânzătorii de fiare și talciocării, am găsit câteva cărți valoroase la preț extrem de mic, respectiv „Istoria românilor” de Constantin și Dinu Giurescu, ed. Albatros, 1975, apoi „Povești” de Rudyard Kipling, ed. Tineretului, 1967 și „Les grands écrivains français” de Ch. des Granges. Toate în stare foarte bună, legate. Oare cine le-a avut în bibliotecă pentru că ultima era subliniată aproape pe fiecare pagină ? Iată ce valori se aruncă la ghenă de urmași nedemni. Norocul meu, căci am dat doar 10 lei pe toate și m-am simțit fericit de achiziția care mi-a amintit de regretatul Aritică anticarul. De la un timp se aruncă multe cărți ce ocupau rafturile bibliotecilor. O atitudine regretabilă. Țigăncușa care mi le-a vândut și pe care am întrebat-o dacă le-a citit mi-a răspuns că da. Dar la următoarea întrebare „În ce clasă ești ?” a zis că e repetentă în clasa întâi pentru că a plecat în Germania. Fără comentarii. O veste însă tristă: de ieri noapte s-a scumpit benzina (CO 95 de la 5,54 la 5,85 lei/litru). Prea mult, prea dintr-o dată. Sigur are legătură cu explozia de la Rafinăria Petromidia din 2 iulie. Ne așteaptă scumpiri în lanț la orice de acum încolo. Dar, viața merge înainte. În „cartier” se făceau pregătiri pentru trei nunți, așa că circulația era strangulată pe drumul județean (recte str. Palăncii). După amiaza și până în noapte „parapoliții” de-ai lor dirijau circulația extrem de dificilă, dar și periculoasă. E cartierul lor, unde fac ce vor fără să fie deranjați deloc de poliție deși e notorie situația. Discriminare pozitivă la extrem acceptată tacit de autorități. Nu prea mai văd vreo rezolvare. Muzica e la maxim, veselia e-n toi, vai de noi, cei din toată localitatea. Ia zi, cine e mai tare, frățioare ? Și în restul satului se aude un cântec spre seară: un cuc zăbăuc ne amintește că-și încheie turneul în curând, de Sf. Ilie, când îi piere vocea, conform tradiției păsărești. O vară dulce ca merele din pom vă doresc. Vi le ofer gratis.

25.07.2021: *Țigănire generalizată și galopantă*

Mijlocul verii se manifestă cu căldură, cu prea multă chiar. Canicula se instalează în toată țara și se anunță temperaturi record de cca 39 de grade în vest și sud. Nopți tropicale care ne fac somnul obositor și zilele la limita de suportabilitate fizică. Nici în săptămâna care a trecut nu a plouat în zona noastră astfel că acum suferă toate plantele, deci tot ce e viu. Sf. Ilie nu ne-a arătat decât șfichiul biciului de pe un nor prea subțire. Am aflat că au bătut toate clopotele ca să vină și la noi ploaia binecuvântată, iar acolo unde a fost în exces să se oprească. E greu de îmbunat natura. Oricum, la noi se repară clopotnița bisericii din centru. Lucrările se fac la primele ore ale dimineților, când e răcoare. La „Școala Veche” se fac ultimele finisări în vederea recepției finale. Toți cei care trec întorc capul ca spre o femeie frumoasă. În târg se lucrează cu întreruperi, probabil „planificate” ca să se înscrie în durata mare de realizare. S-au acoperit și cele două hale deschise. Arată ca niște hale industriale, lipsindu-le doar podurile rulante. Cam prea mari pentru un amărât de târg care, cu cele cca șase ore de funcționare duminicală, este o efemeridă. În condițiile de improvizare cunoscute, a reînviat și astăzi la prima oră într-o atmosferă caldă, cu oameni deja obosiți de temperatura tropicală a nopții scurte/scurtate. S-au etalat toate produsele de sezon, legume și fructe, zarzavaturi și desigur brânzeturi. În plus, câteva flori, ba chiar și (încă) răsaduri de varză, praz, dovlecei sau tomate. La cereale, prețuri neschimbate deși au apărut și cele din noua producție care s-a dovedit a fi mare. M-a surprins coada la varza nouă pe care producătorul o vindea direct din dubă și pe care în final a dat-o integral. Am fost cel care am cumpărat ultimele cu doar un leu/kg ! Ieri, în piața centrală, am cumpărat cu 3 lei/kg. E adevărat că acum nu este sezonul verzei pentru că puțini plantează în extrasezon. Dar nici acum, când este vârf de producție în grădini, prețurile nu s-au redus. De vină sunt intermediarii care se înțeleg între ei, cunoscându-se. Doar marfa expirată și depreciată se vinde mai ieftin, dar sigur iei „plasă”. C-așa-i azi în târg. Doar banul contează. Roșiile încă la prețuri mari: 5-6 lei/kg. Unii dintre vânzătorii cinici îți indică piețele din București unde sunt prețuri exagerat de mari (am văzut roșii chiar și cu 10 lei/kg !). Norocul vine de la pepeni, care au avut prețuri oarecum acceptabile: 1,3-1,5 lei/kg cei roșii și 3 lei/kg cei galbeni. În sfârșit, ne adaptăm la rigorile pieței libere. La „intrare” (capătul străzii Republicii) cinci mașini ale poliției, jandarmeriei și D.S.P.-ului supravegheau de pe marginea unde parcaseră (după mine neregulamentar). Dar s-a dispus purtarea măștii, deși târgul este în aer liber. Ne conformăm, ce să facem. La fiare m-am târguit ca niciodată pentru niște ilustrate frumoase, francate, dar și câteva timbre, probabil dintr-un album. Chivuța, o amărâtă care mă cunoaște, a vorbit cu cea care le recuperase de la ghenă să-mi ceară mult. Cu tehnica negocierii, pe care cred c-o stăpânesc, am făcut-o să vină după mine, acceptând prețul. Scrisul de pe ilustrate era în maghiară, dar oricum, înțeleg ce lucruri se aruncă după dispariția proprietarilor și mă întristează peste măsură. Un moment care nu a putut fi ascuns a fost cel legat de penibila defecțiune a unui elicopter american în timpul pregătirilor pentru „Ziua aviației” din 20 iulie și care a aterizat în zona Arcului de Triumf. Ca urmare, în mod surprinzător, s-au anulat toate zborurile demonstrative (război pierdut !) prevăzute. În schimb (neanunțată anterior) a avut loc parada veteranilor de război retrași din Afganistan, cărora președintele Iohannis le-a prezentat onorul. Tocmai ce scăpasem de povara financiară a pensiilor de veterani din al Doilea Război Mondial morți la vârste înaintate și acum le vine rândul celor 32.000 de militari care „au luptat” în Afganistan în ultimii 19 ani. Adică niște mercenari plătiți bine și care iată acum sunt eroi și veterani cu drepturi ce le vor plăti urmașii noștri. Doctrina militară actuală ne costă foarte mult. Ca și dotarea cu deja depășitele „Black Hawk” ce încep să-și arate vârsta. Bine că le-am mai văzut zburând în formație de câte patru deasupra târgului în timpul zborurilor de antrenament dinainte de zbârcă. Servim patria !

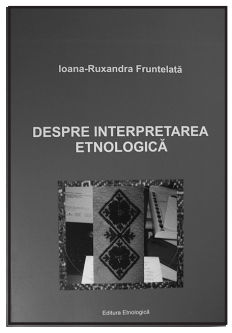
15.08.2021: *Brambureli restrictive*

Timpul trece ireversibil nepăsându-i de vrerea noastră. Azi se sărbătorește oficial Sf. Maria de către toți credincioșii păstrători ai tradiției. Încă de ieri au început slujbele, mai ales că este și hramul bisericii noastre. Prilej de petreceri laice și paranghelii. Ieri dimineața, Bolintinul era sufocat de mașini având ca țintă Megamagazinele din zona centrală. Un chin și risc mare să traversezi străzile principale. Altă nebunie și pe Calea Victoriei din București unde „democrația” și-a arătat „colții” plușați și împănați ai îngerilor înaripați de gen incert. Se cere zgomotos, printr-o paradă vulgară, o așa-zisă „libertate a diversităților sexuale”, prilej de maimuțăreală și exhibiții pe față. În condițiile prelungirii stării de alertă, din 5 august s-au încălcat multe restricții rămase în vigoare. O bătaie de joc calculată ca să maculeze Sărbătoarea Națională din 15 august. M-a impresionat mulțimea disciplinată din jurul bisericii „Adormirea Maicii Domnului” de aseară ce asculta slujba oficiată de mulți preoți într-o liniște deplină. Dincolo de blocuri, un zgomot asurzitor se dezlănțuise: nunți și paranghelii la spoitori, care nu au așteptat ziua de azi, de încetare a postului. Probabil au primit „dezlegare”... Dar acesta-i Bolintinul actual, un loc unde fiecare face ce vrea, nestingherit de nimeni. În două cuvinte: haos și mizerie. Căldurile continuă la cote maxime. Deja luna iulie 2021 a fost apreciată ca fiind luna cea mai călduroasă de pe Terra (probabil de când se fac măsurători, exceptând erele primordiale). La ora șapte vreme plăcută. În târg, lumea cumpără grăbită marfă diversă expusă pe folii de plastic sau pe banere expirate. Cu saci sau sacoșe mari se cărau la mașini pepeni, galbeni, dar mai ales verzi. Este maxim de sezon și minim de preț: 2 și respectiv 1 leu/kg. Cu 1 leu/kg am cumpărat un pepene galben de 6 kg care s-a dovedit a fi delicios. Toate legumele prezente. De la cartofi albi și roșii (1 leu/kg) la varză (1 leu/kg) și la roșii (2-3-4 lei/kg). Pentru bulion am luat 20 kg cu 2 lei/kg, excelente calitativ. M-au mai atras niște roșii gigant (2 la kg) pe care le-am luat pentru sămânță, dar acasă am constatat că nu aveau deloc semințe. Deci soi hibrid, modificat genetic. Starea naturală, primară, a plantelor cu fruct este cea cu numeroase semințe pentru perpetuarea speciei. Omul modern vrea altceva și iată ce ne oferă cercetarea agricolă și horticolă: ciudățenii și mutanți genetici. De aceea vedem flori în culori imposibile, legume și fructe de forme atipice, găini fără fulgi și animale gata castrate. Să ne mai mirăm de ceea ce ziceam la început ? Să ne bucurăm că, deși trăim o vară atât de călduroasă, este abundență pe piață. Se observă totuși că stresul termic influențează calitatea legumelor și fructelor. Ardeiul gras și capia din grădini este mic, nedezvoltat. Prețul de 3 lei/kg este conform. Capia „ureche de elefant”, cu 6 lei/kg, nu părea a fi autohton. Fructele prezente: pere Dusset albe și colorate, cam mici cu 4 lei/kg, iar piersicile 6 lei/kg. Spoitorii cu fiare nu au fost prezenți azi (mulți își serbează numele). La final, verdețurile s-au vândut cu legătura mare (5 lei) căci nu rezistă încă o săptămână, mai ales că în zona noastră va persista canicula și în zilele următoare. Din cauza secetei, pământul este uscat, iar vegetația la fel. Porumbul, în totalitate, are frunzele uscate prematur. Fermierii sunt îngrijorați căci nu există premise favorabile pentru arat și semănat. Posibil, ca și anul trecut, se va semăna direct în miriște. Dar de ploaie tot va fi nevoie. Paradoxal, pe străzile asfaltate, inclusiv centrale, s-au aplicat îngrășăminte organice: balegi de cal, în culori pastelate, acțiune permanentă. Acest lucru îmi produce pagube pentru că niște câini hămesiți îmi rod cauciucurile de la mașină. Oraș, oraș, dar nici chiar așa ! Dacă în democrație majoritatea hotărăște (impune), înseamnă că la noi se acceptă mizeria stradală în mod oficial. Rușine vouă, țăranilor de la oraș !

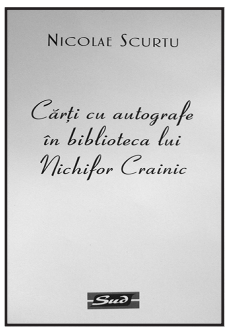
22.08.2021: *Moda tali-ba-bană*

Dacă până acum o săptămână fenomenele meteo extreme au îngrozit lumea și au fost intens mediatizate, începând chiar pe 15 august a apărut criza din Afganistan. O criză militară, dar și politică cu implicații globale care va afecta serios și România. Cucerirea teritorială rapidă de către insurgenții talibani, încheiată cu ocuparea capitalei, Kabul, i-a surprins fără replică pe toți. Acum o lună, când veteranii războiului din această țară defilau ca niște „eroi învingători” pe sub Arcul de Triumf, salutați și ridicați în slăvi de președintele Iohannis, nimeni nu prevedea dezastrul militar din Afganistan. „Legiunile” care defilau (în fapt mercenari, bine plătiți de statul român) își „făcuseră datoria” față de țară. Pentru ce ? Ce interese am avut noi în această țară îndepărtată ? Timp de 19 ani, 32.000 de militari români s-au aflat în misiuni acolo, sub comanda americană. Sume uriașe, de miliarde de euro din bugetul „Ministerului Apărării (! ?)” s-au cheltuit zadarnic pe când în țară n-au fost bani pentru spitale, școli și grădinițe. În fine, obligații de aliați. Acum am devenit dușmanii acestui popor islamic condus de fanatici. Două scene „de film” vor rămâne în istorie: prima, cea a super-avionului plin cu soldați americani care se repatriau de care erau agățați oameni disperați. Imagine identică cu cea dintr-un film american cu ultimul avion ce s-a retras din Saigonul ocupat de soldații Viet-Cong-ului. Remake, reală. A doua, cu talibanii înarmați aflați în holul unui hotel luxos, stând pe fotolii și mâncând cu mâna dintr-o tavă. Comportament de primitivi, întâlnit mai demult în corturile nomazilor „lăieți” ce traversau satele noastre (chiar anii ’60). Acum însă fiind înarmați cu celebrele Kalașnikov, îmbrăcați tradițional, dar cu niște bărbi stufoase, caracteristice bărbaților afgani. De partea cealaltă, soldați americani înarmați până-n dinți, cu veste antiglonț, echipament de supraviețuire și căști masive cu GPS de identificare. O armată modernă, bine dotată, învinsă însă de „insurgenți”, luptători versați și îndoctrinați împotriva occidentalilor până la sacrificiu, mai ceva decât mult mai cunoscuții kamikaze. În fine, scene de război văzute pe viu și direct. Lumea sigur că nu va mai fi ca până acum. Iată că iarăși trăiesc schimbări majore, ca după anii ’68. Adică, cam tot la 50 de ani: 1918-1968-2021. Acestea sunt impresiile mele la cald din aceste zile. În acest timp, în țară, canicula și uscăciunea persistă. Toate precipitațiile se opresc în zona de sud a Munteniei și în sud-est. Pentru concedii la mare perfect, pentru noi prăpăd. Deși udate, unele legume, din cauza insolației, sunt afectate grav: arse pe partea expusă razelor solare, slab dezvoltate (ardeii în general). Bolile și dăunătorii plantelor sunt mai rezistenți chiar în aceste condiții. Mărindu-se nopțile, diminețile sunt răcoroase până pe la ora 10. În târg, la ora 7 când am sosit, am observat multe persoane care deja cumpăraseră legume. Pentru zacuscă probabil, după cantitățile pe care le cărau în saci și sacoșe mari spre mașini. Vinetele 2,5-3 lei/kg. Roșii la 2-3-4 lei/kg, cele mai mici pentru bulion, convenabile. Ardeii grași cu 2 lei/kg cei mai mici (românești) iar cei mai mari 3 lei/kg fiind și parțial înroșiți. Ardeii capia calitate inferioară (mici și încovoiați ori cu urme de atac de dăunători) 3 lei sau 2,5 lei/kg. Cei mai mari, uniformi la lungime, 6 lei/kg. Sigur din en-gros-uri. Dovlecei 2 lei/kg, însă castraveciorii 4,5 lei/kg. Ceapa uscată mică, dar sănătoasă 2-2,5 lei/kg. Fructe puține: prune (4 lei/kg) și piersici (5-6 lei/kg). Dar cei mai căutați au fost pepenii, aflați în cantități mari: 1,5-2 lei/kg cei galbeni și 1-1,2 lei/kg cei verzi. Cu adevărat copți, foarte dulci. Existau și flori, la ghiveci, frumoase și ieftine: 12 lei/buc. Cereale tot scumpe și tot în saci mici. Căutători de chilipiruri (ca mine) și la fiare. Cherestea la discreție, căutată pentru că se construiește mult case noi, de la iarbă, multe pe terenurile cumpărate pe toate străzile de spoitori. Ei sunt cei care prosperă (cum ?) acum vizibil: case palat, garduri super, cavouri uriașe, nunți fastuoase (destule și în această săptămână). Sunt cei întorși temporar din străinătate care sunt atât de mulți încât ai zice că au sosit emigranții afgani, pentru că toți bărbații poartă bărbi „talibane”. Fioroși și obraznici, sfidează restricțiile nepurtând măști. Scuza există: nu au găsit pe măsura bărbilor. La început, acum 2-3 ani, le purtau doar masculii clanurilor. Acum, moda bărbilor de acest tip s-a extins pandemic. Le observăm la (unii) politicieni, artiști, tineri, chiar la moderatori TV (vezi Măruță) sau reporteri. Ba azi am văzut și un polițist în târg cu ditamai barba. Mimetism de prost gust și o atitudine de „cobe” cum zicea cândva o babă. Mujahedini din toate țările, uniți-vă ! ? Căci nu știu (nici ei și nici eu) la ce aspiră. Lumea s-a întors cu josul în sus. Apropo de epilarea pubiană și barba talibană. Rade-v-ar cine trebuie să vă radă !

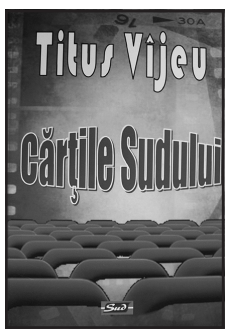
Biblioteca SUD-ului

Ioana Ruxandra Fruntelată, ***Despre interpretarea etnologică***, București, Editura Etnologică, 2020. *Autoarea fiind de formație filolog, își asumă cu precădere interpretări etnologice tangente cu acest domeniu, în special analiza hermeneutică de text sau interpretarea tipologic-comparativă, dar utilizează adesea și sugestii din teoriile construcției de modele, ale studiului de caz calitativ, ale antropologiei reflexive ori ale studiilor de memorie și favorizează, de câte ori se potrivește, scriitura monografică, aceea care se apropie cel mai mult de recompunerea culturii informale pe care etnologul dorește s-o înțeleagă și s-o „traducă" în limbaj cărturăresc.*

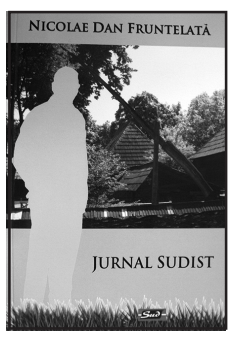
Nicolae Scurtu, ***Cărți cu autografe în biblioteca lui Nichifor Crainic***, Bolintin Vale, Editura Sud, 2021. *Autografele pe care le-a primit Nichifor Crainic se constituie, de fapt, în niște semne de profundă iubire și atașament față de opera, ideologia și întreaga activitate literară și nonliterară a celui mai strălucit discipol al lui Nicolae Iorga. E momentul sa precizez că, pe atunci, în perioada interbelică, elaborarea și trimiterea unui autograf lui Nichifor Crainic nu era o chestiune de circumstanță, ci se impunea o anumita ordine și, desigur, cuviință.*

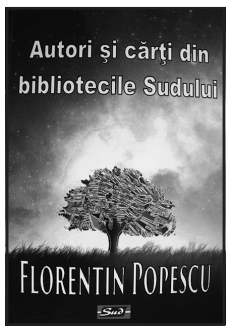
Titus Vîjeu, ***Cărțile Sudului***, Bolintin Vale, Editura Sud, 2021. *Poate că Sudul mi s-a relevat ca atare prin vorbele lui Borges referitoare la Dahlmann, personajul său din „El Sur", nepot al unui emigrant european de la sfârșitul secolului al XIX-lea în Argentina și care la un moment dat își dă seama că ar fi călătorit mai degrabă in trecut decât în mitologia unui anumit punct cardinal: „Dahlmann pudo sospechar que viajaba al pasado y no solo al Sur". Și tot Jose Luis notase în 1923, când publica poema sa despre Sud în „Fervor de Buenos Aires" că „desde uno de tus patios haber mirado las antiguas estrellas". Mă visam deci într-o astfel de curte interioară (patio) de unde puteam cerceta cu privirea „vechile stele" dintre care s-ar fi putut ca una să fi fost căzătoare.*

Constantin Colonaș, Florin Colonaș, ***Omul cu ochi albaștri***, Bolintin Vale, Editura Sud, 2021. *Procesul trădătorului fusese trâmbițat din timp de oamenii partidului, iar vremea sorocită dezbaterilor era așteptată de toți comuniștii cinstiți cu o adevărată sete de răzbunare. Mitingurile fulger regizate în halele fabricilor din oraș sau în zonele mai mărginașe adoptaseră o moțiune în care se cerea pedeapsa cea mai severă pentru acuzat.*

Nicolae Dan Fruntelată, ***Jurnal sudist***, Bolintin Vale, Editura Sud, 2021. *Eu, cel născut în Mica Valahie, eu, cel trăit în orașul cel mare, nu bucureștean, ci bucureștin, cum le zic eu celor veniți aici din toată România, eu, cel atât de sedus în tot ce gândesc și scriu de lumina dulce a Levantului care ne-a mângâiat și ne-a mlădiat sufletul, mai vreau să mărturisesc doar atât: sudismul nu este un secesionism, ca la americanii mai tineri și mai fără istorie. El este doar deschiderea românească, prin limbă și prin credință, spre toate punctele noastre cardinale.*

Florentin Popescu, ***Autori și cărți din bibliotecile Sudului***, Bolintin Vale, Editura Sud, 2021. *Îmi place să cred că peste veac spiritul tutelar al lui Bolintineanu a dat roade, a generat o adevărată desfășurare de forțe – toate puse în slujba propășirii multilaterale a zonei. În acest context cărțile autorilor locali se constituie într-o veritabilă bibliotecă, ca o necesară complementaritate, pentru care nu găsesc cuvintele de laudă pe măsură.*

Constantin Bărbuță, ***Confesiuni din viață și de la catedră***, Bolintin Vale, Editura Sud, 2021. *„Să-ți amintești de adolescență și de anii de liceu este un lucru minunat, iar de profesorii care ți-au deschis calea spre noi orizonturi și ți-au presărat încredere în forțele proprii este o bucurie și o mare onoare. Unul dintre acești Profesori pe care i-am cunoscut ca elevă a Liceului D. Bolintineanu în perioada 1982-1985, de care mă leagă amintiri frumoase și pentru care am un profund respect este domnul profesor de istorie Constantin Bărbuță. Un om special, un profesor dedicat, care de-a lungul celor patru ani de liceu m-a făcut să mă îndrăgostesc și mai mult de materia mea preferată, Istoria."* (Ștefania Dinu)

Octavian Ciupitu, ***Cronici culturale. În căutare de elemente culturale românești în circuitul general (1980-1992)***, Editura Curierul Românesc, 2019. *Prezint în această culegere o seamă de cronici culturale pe care le-am elaborat în cadrul activității publicistice pentru publicația „Curierul Românesc" încă de la fondarea de către soția mea, Silvia Constantinescu, împreună cu mine și ajutați de cei patru copii ai noștri a acestui magazin destinat tuturor vorbitorilor de limbă română de pretutindeni, în mai 1980, în localitatea Göteborg, Suedia și până în anul 1992 inclusiv.*

Reviste primite la redacție

Actualitatea literară, anul XI; nr. 111, iulie-august 2021, revistă a Unirii Scriitorilor din România editată de AL LUGOJPRESS. Director Nicolae Silade; Redactor șef Remus V. Giorgioni.

Bucureștiul literar și artistic, anul XI, nr. 8-9 (119-120), august-septembrie 2021. Director Coman Șova; Redactor șef Florentin Popescu.

Caligraf, anul XXI, nr. 230, iulie 2021; nr. 231, august 2021, revistă editată de Centrul Cultural Teleorman. Redactor șef Florea Burtan; Secretar general de redacție Stan V. Cristea.

Mozaicul, anul XXIV, nr. 8-9 (274-275), 2021, revistă de cultură editată de AIUS Printed Craiova. Director Nicolae Marinescu; Redactor șef Petrișor Militaru; Secretar de redacție Maria Dinu.

Banchetul, anul VI, nr. 64-65-66, aprilie-mai-iunie 2021, revista Fundației Culturale „Ion D. Sârbu" Petroșani. Redactor șef Dumitru Velea; Secretar general de redacție Mihai Barbu.

Bucovina literară, anul XXXII, nr. 4-5-6 (362-363-364), 2021, revistă a Societății Scriitorilor Bucovineni. Redactor șef Alexandru Ovidiu Vintilă.

Litera 13, an VII, nr. 26, aprilie 2021; nr. 27, iulie 2021, revistă publicată de Editura InfoEST. Redactor șef Mihai Vintilă.

Revista poate fi procurată, în București: de la chioșcul de presă din Piața Romană (La Coloane) și de la sediul Editurii RAWEX COMS (Calea Griviței, nr. 403, Bl. R, sector 1); în Bolintin Vale: de la sediul redacției și de la Biblioteca orășenească.

Cărțile se primesc pe adresa redacției (Str. Partizani, nr. 41A, Bolintin Vale, Giurgiu), iar manuscrisele pe adresa de e-mail: revistasud@yahoo.com.

Revista "SUD" recomandă autorilor sudiști și din alte părți de țară Editura - RAWEX COMS, București, pentru publicarea unor volume de poezie, proză, teatru, eseu etc.

Indiferent de tiraj, pentru debutanți se oferă o reducere de 10%; pentru autorii publicați reducerea este de 5%.

Editor: Raluca Tudor

Telefon editură: 0720 773209

Consilier editorial: Vasile Grigorescu

Telefon revista "SUD": 0786 455702

Alte convorbiri duhovniceşti cu †Ioan al Banatului (XXIII)

„Ferecați-vă ușa inimii cu șapte lacăte să nu intre cel rău într-însa !”

Luminița Cornea: Înaltpreasfinţite Părinte, într-o sfântă zi de duminică din vara anului 2021, Dumnezeu a rânduit să fiţi la o frumoasă mănăstire aflată pe apa Dunării, la Orşova. Cuvântul din *Evanghelie* pentru acea zi a fost de la Sfântul Evanghelist Matei (8, 28-34) care ne-a pus în faţă o minune săvârşită de Mântuitorul nostru Iisus Hristos cu doi îndrăciţi pe care i-a vindecat în ţinutul Gadarei.

Îps. Ioan: Sfântul Apostol şi Evanghelist Matei a fost pe lângă Hristos când a săvârşit această minune şi a găsit de bine să o scrie, să rămână scrisă în contextul Sfintei Scripturi, să o auzim şi noi, astăzi, pentru întărirea noastră şi pentru a noastră mântuire.

Vedeţi ce lucru minunat a făcut Sfântul Matei scriind pe pergament despre această minune săvârşită de Hristos ! ? Ce spune Sfântul Matei despre această minune ?

L.C.: Sf Evanghelist Matei în această pericopă evanghelică ne arată o parte din cutremurătoarea viaţă a doi îndrăciţi. Aceste suflete nenorocite nu mai locuiau în case, ci în morminte. Din morminte au ieşit şi L-au întâmpinat pe Hristos. Nimeni nu putea să-i ţină legaţi, nici chiar cu lanţuri, de aceea nimeni nu trecea prin locul acela. Când au simţit că se apropie Fiul lui Dumnezeu, demonii au început să strige: „*Ce ai Tu cu noi, Iisuse, Fiul lui Dumnezeu ? Ai venit aici mai înainte de vreme ca să ne chinuieşti ?*” (Matei 8, 29).

Îps. Ioan: Înainte de această minune, Mântuitorul vindecase un lepros, vindecase pe soacra lui Petru, dar spune Sfântul Evanghelist că văzând mulţimile le-a spus ucenicilor să urce în corabie ca să treacă de cealaltă parte a Mării Galileii. După ce le-a spus aceasta, a venit la El unul dintre ucenicii Săi care primise o veste rea de acasă, îi murise tatăl. I-a spus lui Iisus: „*Doamne, dă-mi voie întâi să mă duc şi să îngrop pe tatăl meu !*” (Matei 8, 21). Atunci Iisus i-a zis: „*Lasă morţii să-şi îngroape morţii lor*” (Matei 8, 22). Oare de ce nu l-a lăsat Iisus, când avea o dorinţă atât de legitimă, de naturală şi dreaptă, aş putea spune ? Pentru că voia să nu lipsească de la una dintre marile lecţii pe care avea să le dea apostolilor, ucenicilor şi celor care-l înconjurau în momentul acela.

Câtă bucurie a lăsat Iisus în urma Sa când a vindecat leprosul ! Cum să nu fii bucuros văzând că s-a vindecat un lepros ! Cum să nu fii bucuros când a vindecat sluga sutaşului şi pe soacra lui Petru ! Lângă Hristos nu există durere şi întristare, ci numai bucurie. Unde este Hristos, acolo este Raiul, acolo este binecuvântarea Prea Sfintei Treimi Dumnezeu. Şi din această mare bucurie, din acest rai al bucuriei lui Dumnezeu, Mântuitorul îşi ia apostolii şi trece cu ei o apă mai lată puţin decât este Dunărea în partea aceasta, trece în ţinutul Gadarei, zona Decapolei, cum era numită în vremea aceea.

Ce căuta Iisus cu apostolii acolo ? Mergea oare într-o plimbare cu ei cu barca pe mare ? Sub nicio formă ! A vrut să-i ducă pentru o clipă din rai, de pe malul acesta al mării, a vrut să-i ducă pe malul celălalt, în iad. Le-a arătat cât de bine este în rai, unde este bucuria lui Dumnezeu, unde nu mai sunt oameni bolnavi, toţi sunt sănătoşi şi bucuroşi. Şi-a zis Hristos: *să-i duc Eu pe ucenicii mei să vadă cum este în iad*.

Iată, trecând dincolo, L-au întâmpinat doi oameni demonizaţi, care dormeau în morminte. Aceştia, când L-au văzut, de departe, au spus: *Ce ai cu noi, Iisuse, Fiul lui Dumnezeu, de ai venit aşa de repede ca să ne chinuieşti ?* Demonii aceştia mărturisesc că Iisus este Fiul lui Dumnezeu.

L.C.: Desigur, această mărturisire înseamnă foarte mult, în special pentru vremea aceea atât de îndepărtată. Dar şi pentru noi astăzi cu alte semnificaţii, înţelesuri...

Îps. Ioan: Câţi dintre fraţii noştri, astăzi, după două mii de ani de creştinism, mărturisesc în familiile lor şi în societate că Hristos este Fiul lui Dumnezeu ? Puţini. Să fie binecuvântaţi cititorii acestor texte care fac parte dintre aceia care mărturisesc că Hristos este Fiul lui Dumnezeu. Şi El va mărturisi înaintea Tatălui Ceresc despre frăţiile lor că au fost mărturisitorii Lui pe pământ şi le va deschide poarta Raiului. Să aveţi parte de Rai şi de bucuria lui Dumnezeu !

Spun diavolii că Mântuitorul nostru Iisus Hristos a venit prea devreme. De ce spun diavolii că *ai venit prea devreme ca să ne chinuieşti* ? Diavolii ştiau că va veni ziua când ei vor fi legaţi, când Satana va fi legat şi nu vor mai putea să aibă nicio putere asupra niciunui om. Va fi legat Satana, cum spune şi în Apocalipsă, de aceea ei mai doreau să mai fie liberi, să mai sălăşluiască, să mai atragă lumea spre adâncul iadului.

Să ne întoarcem iarăşi spre demonii care i s-au adresat „Iisuse, Fiul lui Dumnezeu”. De unde îl cunoşteau ei pe Iisus ? Ştiţi de unde ? Din cer. Aceşti demoni au fost îngeri de lumină împreună cu Hristos, cu Prea Sfânta Treime Dumnezeu, în cer. Ei L-au cunoscut în cer. L-au văzut aievea. L-au văzut în strălucirea Lui, L-au văzut în cer şi de aceea, acum, L-au cunoscut. Ei se cunoscuseră din cer, dar au căzut în adânc. Unde au căzut demonii ? Iată, sfinţii evanghelişti ne spun că au căzut în morminte. Câtă deosebire ! Să stai întru bucuria Cerului şi să stai în nişte morminte părăsite ! Au căzut din cer în morminte ! Dar ce au zis oare demonii ? *Cum să ne odihnim noi cu capul pe o piatră ?* Şi au zis: *Intrăm în oameni, ca să ne odihnim cu capul pe inima oamenilor*. Vă întreb şi îi întreb pe iubiţii fraţi creştini: cine se odihneşte, astăzi, pe inima frăţiilor voastre ? Cel rău sau duhul lui Dumnezeu ?

L.C.: Înaltpreasfinţite Părinte Mitropolit, când aţi vorbit despre această pericopă evanghelică la Orşova, aţi binecuvântat pe toţi credincioşii prezenţi, care vă ascultau cu mare evlavie, afirmând că vedeţi cum pe inimile lor se odihneşte duhul lui Dumnezeu. Vă rog să continuaţi.

Îps. Ioan: Ce şi-au spus demonii ? *Am căzut prin mândrie din cer, dar, hai, totuşi, să ne căutăm un loc liniştit şi unde să ne ducem noi* ? Nu s-au dus în câmp, ci s-au dus – *hai să intrăm !* – în templul Duhului Sfânt.

Ce este omul ? Omul este templul Duhului Sfânt, este biserica în care doreşte să se roage împreună cu noi Duhul cel Sfânt. Sunt multe biserici şi catedrale măreţe în toată lumea aceasta, dar nicio catedrală făcută de om pe pământ nu este mai frumoasă, mai binecuvântată de Dumnezeu decât omul care este templul Duhului Sfânt.

Duhul Sfânt nu se roagă în stânci, ci se odihneşte şi se roagă în inima ta, dacă ţi-o deschizi să intre Duhul cel Sfânt, de aceea, după Înălţare, a venit Duhul cel Sfânt Mângâietorul, ca să intre în aceste temple, care este omul, capodopera lui Dumnezeu.

Auziţi cât este de viclean ! Acei demonizaţi şi-au zis: *Am căzut noi din cer, dar hai să mergem în cea mai frumoasă catedrală pe care a făcut-o Dumnezeu: OMUL* ! Nu-i deschideţi uşa ! *Ferecaţi-vă uşa inimii cu şapte lacăte, să nu intre cel rău într-însa !* Să o deschideţi doar când veţi auzi un pas domol la uşă, duh de pace şi de linişte.

L.C.: Vă rog, Înaltpreasfinţite Părinte Mitropolit, să continuaţi cu explicarea pericopei evanghelice, referindu-vă la textul: „*Dacă ne scoţi afară, trimite-ne în turma de porci. Şi El le-a zis: Duceţi-vă !*”

Îps. Ioan: Din relatarea aceasta, reţinem verbul: Duceţi-vă ! Cum ar fi verbul acesta ? Ce mod şi timp ? Este la imperativ, iar verbul la modul imperativ înseamnă poruncă. Le-a poruncit: Duceţi-vă ! Şi s-au dus. Au intrat în porci şi porcii au intrat de pe un deal, în apă şi au murit. Mă adresez acum mamelor şi părinţilor, spunându-le să nu mai folosească cuvântul acesta nepotrivit pentru creştini, când îşi dau pruncii răului: du-te la satana ! Du-te diavolului ! Cum să vă daţi pruncii, soţul, soţia, vecinii, cunoscuţii... cum să vi-i daţi răului ? ! Nu mai puneţi niciodată pe buze această poruncă de a vă da unul pe altul răului. Nu mai daţi... Lăsaţi-l să meargă în pustie, să nu se apropie de casa şi de familia dumneavoastră.

După ce Mântuitorul i-a vindecat pe cei doi demonizaţi, să vedem ce ne spune Sfântul Apostol Marcu (5, 15), despre starea oamenilor acelora după ce au fost vindecaţi. Cum arătau oamenii după ce au fost eliberaţi de puterea celui rău ? De asemenea să vedem ce spune şi Sfântul Evanghelist doctor Luca în cap 8, versetul 35, despre aceşti foşti demonizaţi.

L.C.: Sfântul Apostol Marcu a scris că cel demonizat şedea jos „*îmbrăcat şi întreg la minte*” (5, 15), iar Sfântul Evanghelist Luca precizează că cei ce au venit la Iisus „*au găsit pe omul din care ieşiseră demonii, îmbrăcat şi întreg la minte, şezând jos, la picioarele lui Iisus*”.

Îps. Ioan: Auziţi, stăteau la picioarele lui Iisus şi subliniază ambii evanghelişti, dintre care Luca era medic, că erau întregi la minte. Aici este una dintre marile taine ale acestei evanghelii.

Cum sunt oamenii care vin la biserică şi stau lângă Iisus ? Întregi la minte ! Fiţi binecuvântaţi că faceţi parte din poporul lui Dumnezeu întreg la minte, deşi câte un vecin sau câte o vecină, când vă văd duminica, pe fereastră, mergând la biserică, pe vreme rea cu furtună sau zăpadă sau pe căldură, zic: îl vezi, nu-i întreg la minte că merge azi la biserică pe furtuna asta sau pe zăpadă sau pe căldura asta. Nu-i credeţi ! Iată ce spune Hristos, ce spun evangheliştii despre cei care au inima curată şi-i ţin pe Hristos şi pe Duhul Sfânt în ea, că sunt oameni întregi la minte.

Pe unde voi mai trece, de mă va întreba cineva unde am fost şi cu cine m-am întâlnit, voi spune că am fost prin părţile Mehedinţilor şi m-am întâlnit cu mulţi oameni întregi la minte. Să fiţi binecuvântaţi şi să vă ţină Dumnezeu mintea limpede şi să vă păziţi inima să nu-şi plece capul pe ea vreun duh rău, ci numai Hristos şi Duhul lui Dumnezeu !

L.C.: Înaltpreasfinţite Părinte Mitropolit, desigur, aveţi multe amintiri care ar putea constitui subiectul unei formidabile cărţi. Despre o amintire aţi vorbit la sfânta mănăstire „Sfânta Ana” din Orşova, în duminica de 25 iulie, când sfântul lăcaş a îmbrăcat haine de sărbătoare, cinstind-o pe Sfânta şi Dreapta Ana, ocrotitoarea spirituală a mănăstirii. Menţionez că sfânta mănăstire este ctitoria lui Pamfil Şeicaru (1894-1980), mare ziarist din perioada interbelică, care ştiind durerea mamei sale, Ana, a ridicat mănăstirea pe locul unde au căzut camarazii săi, soldaţi români din Primul Război Mondial, care făcuseră unghiul morţii – el a scăpat şi a făgăduit lui Dumnezeu că va ridica mănăstire, ceea ce a şi realizat.

Îps. Ioan: În urmă cu 30 de ani, pe când lucram la Mitropolia din Craiova, mitropolitul de atunci, Dumnezeu cu pace să-l odihnească, mi-a zis, în anul 1990: mergi cu juristul de la mitropolie, la Orşova, ca să preluaţi mănăstirea ce fusese transformată, aproape cincizeci de ani, într-o crâşmă. Aşa se face că, după treizeci de ani, m-am aflat din nou acolo, la sfânta liturghie. Am preluat mănăstirea. Maicile ştiu că în altarul bisericii era barul restaurantului, pe laterale erau mesele la care se servea şi pe mijloc, unde este locul sfânt de rugăciune, era locul de dans. Aşa am găsit mănăstirea aceasta în urmă cu treizeci de ani. Acum mă bucur că am găsit-o plină de sfinţi, biserica este pictată frumos, cu rânduială bisericească. Şi Sfântul Altar şi-a luat locul de cinste, cu Hristos la fiecare sfântă liturghie. Iată, un crâmpei din viaţa mea legat de această mănăstire. De câte ori trec spre Bucureşti, întotdeauna privesc turla bisericii şi-i mulţumesc lui Dumnezeu că m-a învrednicit să rup lanţurile acestui aşezământ care fusese încătuşat cu şapte pecete, adică fusese alungat de aici Dumnezeu şi venise cel rău. Iată ce legătură cu evanghelia din duminica aceea ! Deasupra acestei mănăstiri nu era cruce, ci era semnul celui rău. Păziţi-vă casele ! Păziţi-vă familiile să nu fie copleşite de cel rău ! Şi să-l aveţi mereu oaspete în casele dumneavoastră pe Mântuitorul nostru Iisus Hristos ! Urmaţi-vă părinţii !

Dumnezeu să binecuvânteze munţii, câmpiile, râurile şi apele acestei ţări. Dumnezeu să binecuvinteze Dunărea, să curgă lin şi liniştit, să sărute cu valurile ei pământurile româneşti, după ce la Baziaş intră la noi în ţară.

A consemnat Luminița Cornea

Sud

Director fondator: Constantin Carbarău
Seniori editori: Ion Andreiță, Nicolae Dan Fruntelată, Victoria Milescu, Florentin Popescu, Nicolae Scurtu
Redactor șef: Vasile Grigore
Redactor șef adjunct: Gabriel Dragnea
Secretar general de redacție: Ștefan Crudu
Colectiv de redacție: Alexandru Cazacu, Constanța Crudu, Alexandra Firiță, Marian Grigore, Gianina Mehedințu, Ciprian Necșuțu
Prelucrare imagini: Mircea Paraschiv

Redacția și administrația:
Str. Partizani, nr. 41A, Bolintin Vale, jud. Giurgiu
tel.: 0720350555
revistasud@yahoo.com

ISSN 1224-7367
PREȚ 10 lei

RAWEX COMS
Editura RAWEX COMS SRL
ralucatudor2000@yahoo.com; 0720 773209

Tipar: Venus Printing Solutions, Iași

Revista Sud publică opiniile colaboratorilor săi oricât de diverse ar fi acestea. Responsabilitatea pentru conținutul fiecărui text aparține, în exclusivitate, autorului.